

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**SUOMALAISEN RAUHANTURVAJOUKON HUOLTO SUEZILLA 1956–1957 JA
KYPROKSELLA 1964–1977**

Pro gradu -tutkielma

Kadetti
Heikki Kuula

Kadettikurssi 89
Huolto-opintosuunta

Helmikuu 2006

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Kadettikurssi 89	Linja Huolto-opintosuunta / Maavoimat
Tekijä Kadetti Heikki Kuula	
Tutkielman nimi SUOMALAISEN RAUHANTURVAJOUKON HUOLTO SUEZILLA 1956–1957 JA KYPROKSELLA 1964–1977.	
Oppiaine, johon työ liittyy Sotahistoria	Säilytyspaikka Kurssikirjasto (MpKK:n kirjasto)
Aika Helmikuu 2006	Tekstisivuja 71 Liitesivuja 4
TIIVISTELMÄ <p>Suomalaiset ovat osallistuneet Yhdistyneiden kansakuntien rauhanturvatyöhön sen alusta lähtien vuodesta 1956. Rauhanturvatyön luonne on viime vuosina muuttunut, mutta rauhanturvaajia tarvitaan edelleen.</p> <p>Rauhanturvajoukon toiminnan takaamiseksi tarvitaan erilaisia taustatekijöitä, joita ilman joukko ei kykene toimimaan tai sen suorituskyky laskee oleellisesti. Taustatekijöistä huolto on joukon toiminnan kannalta tärkein ja sen täytyy olla kunnossa siinä vaiheessa, kun rauhanturvajoukko lähetetään toiminta-alueelle.</p> <p>Tämä tutkimus keskittyy kahteen ensimmäiseen YK:n rauhanturvaoperaatioon, joissa Suomi oli mukana. Tutkimus käsittelee suomalaisen rauhanturvajoukon huoltoa ja siihen liittyviä ongelmia Suezilla 1956 – 1957 sekä Kyproksella 1964 – 1977. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää, miten huollon järjestelyt onnistuivat sekä analysoida, miten kyettiin ottamaan huomioon ensimmäisen operaation kokemukset Suezilla seuraavassa operaatiossa Kyproksella.</p> <p>Tutkimusaineistona ovat olleet julkiset asiakirjat, rauhanturvatoiminnasta kirjoitetut kirjat ja artikkelit sekä kahden rauhanturvatyöhön osallistuneen henkilön haastattelu. Tutkimusmenetelmänä on käytetty aineistolähtöistä sisällön analyysiä, jolla tarkoitetaan teoreettista asiakirjoihin ja kirjallisuuteen perustuvaa kuvailevaa tutkimusta eli empiiristä tutkimusta.</p>	

Tutkimuksessa ilmeni, että rauhanturvaoperaation huoltojärjestelmässä esiintyi runsaasti ongelmia. Ongelmista huolimatta huolto kyettiin toteuttamaan hyvin. Omavaraisuuden lisääminen Kyproksen operaation alkuaikoina olisi auttanut monessakin huoltoon liittyvässä asiassa ja ongelmatilanteessa. Vaikka YK lupasikin luovuttaa operaatioon osallistuville maille tietyt tarvikkeet toimialueella, niin toimitusten hitauden ja niissä ilmenevien muiden epäkohtien vuoksi olisi ollut tarpeellista olla mahdollisimman pitkään omavarainen operaation alkuvaiheissa. Jo Suezin operaatio näytti sen, että mitä omavaraisempi joukko on, sitä paremmin se kykenee aloittamaan toiminnan alueella.

AVAINSANAT

Huolto, Kypros, Suez, Rauhanturvajoukko, UNEF, UNFICYP, YK, YKSK, YKSP, YKSO, YKSV

SUOMALAISEN RAUHANTURVAJOUKON HUOLTO SUEZILLA 1956 - 1957
JA KYPROKSELLA 1964 - 1977

1. Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen lähtökohdat	1
1.2 Tutkimusongelmat ja rajaukset	2
1.3 Tutkimuksen lähteet ja metodi	3
2. Suezin ja Kyproksen kriisien taustaa	4
2.1 Taustaa	4
2.2 Suomalaisten valmistautuminen rauhanturvaoperaatioon	7
2.3 Suomen rauhanturvajoukon kokoonpano	9
2.4 Suomalaisten saapuminen toimialueelle	13
3. Suomalaisten huolto Suezilla ja Kyproksella	16
3.1 Kuljetusvälinehuolto ja kuljetukset	16
3.2 Majoitus-, vaatetus- ja taloushuolto	24
3.3 Muonitushuolto	38
3.4 Lääkintähuolto	45
3.5 Taisteluvälinehuolto	53
3.6 Henkinen huolto ja vapaa-aika	58
4. Yhteenveto ja johtopäätökset	65
Viitteet	72
Lähteet	84
Liitteet	89

LYHENTEET

AFH	AUSTRIAN FIELD HOSPITALY
AUTOJ	AUTOJOUKKUE
COMBO	TAISTELUMUONAPAKKAUS
EK	ESIKUNTAKOMPPANIA
EOKA	NATIONAL ORGANISATION OF CYPRIOT FIGHTERS
HJ	HUOLTOJOUKKUE
HK	HUOLTOKOMPPANIA
JK	JÄÄKÄRIKOMPPANIA
JSP	JOUKKOSIDONTAPAIKKA
KNTOJ	KOMENTOJOUKKUE
KRHJ	KRANAATINHEITINJOUKKUE
KULJ	KULJETUSJOUKKUE
KVÄLHJ	KULJETUSVÄLINEHUOLTOJOUKKUE
PIONJ	PIONEERIJOUKKUE
RAF	ROYAL AIR FORCES
SPOLJ	SOTILASPOLIISIJOUKKUE
T.M.T	TURKISH DEFENCE ORGANISATION
TIEDJ	TIEDUSTELUJOUKKUE
UNEF	UNITED EMERGENCY FORCES
UNFICYP	UNITED NATIONS FORCES IN CYPRUS
USA	UNITED STATIONS OF AMERICA
VJ	VIESTIJOUKKUE
YK	YHDISTYNEET KANSAKUNNAT
YKSK	YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN SUOMEN KOMPPANIA
YKSO	YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN SUOMEN OSASTO
YKSP	YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN SUOMEN PATALJOONA
YKSV	YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN SUOMEN VALVONTA- JOUKKO

SUOMALAISEN RAUHANTURVAJOUKON HUOLTO SUEZILLA 1956 - 1957 JA KYPROKSELLA 1964 - 1977

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Suomalaiset ovat osallistuneet Yhdistyneiden kansakuntien rauhanturvatyöhön sen alusta lähtien vuodesta 1956. Rauhanturvatyön luonne on viime vuosina muuttunut, mutta rauhanturvaajia tarvitaan edelleen.

Rauhanturvajoukon toiminnan takaamiseksi tarvitaan erilaisia taustatekijöitä, joita ilman joukko ei kykene toimimaan tai sen suorituskyky laskee oleellisesti. Taustatekijöistä huolto on joukon toiminnan kannalta tärkein ja sen täytyy olla kunnossa siinä vaiheessa, kun rauhanturvajoukko lähetetään toiminta-alueelle.

Monellakaan suomalaisella ei ole tarkkaa kuvaa siitä, mitä kaikkea rauhanturvatyö pitää sisällään. Siksi monet rauhanturvatyötä tukevat toiminnot jäävät huomiotta. Huolto ja sen eri toiminta-alueet jäävät operatiivisen toiminnan taakse näkymättömiin, vaikka huolto ja sen toimivuus on edellytys hyvin onnistuneelle työlle.

Rauhanturvatyöhön liittyvä huolto oli ensimmäiseen operaatioon lähteneelle Suomen Komppanialle vain YK:n lupauksen ja sodasta saatujen kokemusten varassa. YK lupasi toimittaa tarpeellisia tarvikkeita ja materiaaleja välittömästi suomalaisten saapuessa toimialueelle, mutta näitä lupauksia ei YK kyennyt toteuttamaan. Vaikka puutetta oli kaikesta, suomalaisten kekseliäisyys auttoi selviytymään edessä olleista haasteista.

Ensimmäinen rauhanturvatehtävä jäi vain vuoden mittaiseksi ja seuraavaan tehtävään lähdetessä aikaa oli kulunut jo melkein seitsemän vuotta. Kokemuksia rauhanturvatyöstä ja huoltoon liittyvistä seikoista oli olemassa, mutta liikkeelle lähdettiin taas YK:n lupauksiin luottaen.

1.2 Tutkimusongelma ja rajaukset

Tutkimukseni käsittelee suomalaisen rauhanturvajoukon huoltoa ja siihen liittyviä ongelmia Suezilla 1956 – 1957 sekä Kyproksella 1964 – 1977. Tarkoitukseni on selvittää huollon järjestelyt ja sen toimivuus sekä analysoida, miten kyettiin ottamaan huomioon ensimmäisen operaation kokemukset Suezilla seuraavassa operaatiossa Kyproksella.

Vaikka rauhanturvatoiminnasta on olemassa tutkimuksia ja kirjoitettuja kertomuksia, huollolliselta kannalta tarkasteltuna ei asiaa ole tutkittu. Tästä syystä tutkimukseni on perusteltu.

YK:n johtama rauhanturvatyö oli tutkimukseni kohteena olevana ajankohtana vasta alussa samoin kuin Suomen toiminta YK:n mandaateissa. Vuonna 1964 Kyprokselle lähdetessä Suomella ei ollut vielä kokemusta kuin yhdestä vuoden mittaiseksi jääneestä operaatiosta. Kokemuksia kertyy noinkin lyhyessä ajassa, mutta kuinka hyvin kokemuksia kyettiin todellisuudessa hyödyntämään ja oliko siihen todellista haluaan, on selvittämättä. Tutkimalla Kyproksen Suomen Pataljoonan toimintaa YK-operaatiossa ja etenkin sen alkuvaiheita toivon löytäväni seikkoja, jotka osoittaisivat sen, onko aikaisemmasta toiminnasta saatuja kokemuksia hyödynnetty. Tarkoitukseni on verrata huollon toteutumista edellä mainituissa kahdessa operaatiossa. Tutkin, miten huolto toteutettiin ja miten se toimi käytännössä. Toivon tutkimukseni auttavan ymmärtämään, millaista on toteuttaa kansallista huoltoa monikansallisessa ympäristössä, kun ei ole kokemusta kuin yhdestä aikaisemmasta rauhanturvaoperaatiosta.

Olen rajannut tutkimustehtävän kahteen ensimmäiseen rauhanturvaoperaatioon Suezin UNEF I 1956 – 1957 ja Kyproksen UNFICYP 1964 – 1977, sillä kyseisinä vuosina suomalainen rauhanturvajoukko oli operaatiossa mukana Suezilla vahvennetyllä komppaniolla ja Kyproksella pataljoonalla. Vaikka suomalaiset lähtivät

UNFICYP:n organisaatiosta vasta vuonna 2005, en kuitenkaan rajannut tutkimustani näihin päiviin asti vaan siihen, kun pataljoona kotiutettiin ja alueelle jäi ainoastaan pieni osasto.

Tässä tutkielmassa ei käsitellä viestihuoltoa, sillä viestihuollon osuus Suezia koskevassa lähdemateriaalissa on olematonta ja näin ei olisi tutkimuksen kannalta tullut riittävää vertailupohjaa. Vaikka suomalaiset osallistuivat lähestulkoon pataljoonan vahvuisella osastolla Kyproksesta käsin UNEF II aloitukseen Siinailla 1973, en ole ottanut UNEF II:ssa toiminutta Suomen Pataljoonan osastoa erillisenä osana tähän tutkimukseen, vaan käsitellyt Kyproksen pataljoonaa koskevia asioita niissä yhteyksissä, joissa on ollut jotain konkreettista Suomen Pataljoonan toimintaan vaikuttavaa.

1.3 Tutkimuksen lähteet ja metodi

Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen ja perustuu kirjallisuus- ja arkistolähteisiin. Tutkimusmenetelmänä on käytetty aineistolähtöistä sisällön analyysiä, jolla tarkoitetaan teoreettista asiakirjoihin ja kirjallisuuteen perustuvaa kuvailevaa tutkimusta eli empiiristä tutkimusta. Tutkimusta varten on myös haastateltu kahta Suezilla ja Kyproksella mukana ollutta rauhanturvaajaa.

Päälähteitani ovat UNEF I Suomen Komppanian toimintakertomukset ja katsaukset, UNFICYP Suomen Pataljoonan toimintaraportit sekä rauhanturvatoimintaa käsittelevät diplomityöt ja tutkielmat. Sota-arkiston YKSK:aa koskeva lähdeaineisto on hyvin seikkaperäistä ja yksityiskohtaista mutta lähestulkoon järjestelemätöntä kirjeistöä ja yksittäisiä sähkösanomia. YKSP:n kansiot ovat rotaatiojärjestyksessä ja sisältävät kuukausikatsauksia ja toimintakertomuksia. Tilanneilmoitukset ja raportit eivät ole yksiselitteisesti operaation nimikkeen alla, vaan nimikkeistö saattaa viitata Puolustusministeriön YK-toimistoon. Arkistolähteistä kaikki eivät ole yksityiskohtaisesti viitattavissa, vaan monestakin joutuu ilmoittamaan ainoastaan tulotunnuksen ja kansionumeron tai -tunnuksen. YK-toimiston kirjeistössä olevat ilmoitukset ja kuvaukset ovat huollollisesta näkökulmasta hyvin lyhyitä ja yleiskuvauksellisia.

Suomalaisesta rauhanturvatyöstä kertovissa pääteoksissa, kuten Suomi Rauhanturvaajana 1956–1990 (Jarl Kronlund – Juha Valla), Suomalainen Rauhanturvatyö 40 vuotta (Marjatta Hinkkala – Vesa Yrjölä), Suomalaiset YK:n rauhanturvatehtävissä

Suomalaiset Sinibaretit (Kari Norkola) ja Suomalaiset Sinibaretit 1 ja 2 (Aulis Laine, Martti Jokihara, Uuno Seppänen, Marjatta Ahlgren) ei ole käsitelty suomalaisten huoltoa ja siihen liittyviä ongelmia ollenkaan tai ainoastaan pintapuolisesti. Myös diplomityöt ja tutkielmat ovat sisällöltään yleistoimintaan liittyviä, eikä niissä käsitellä huollollisia toimintoja juuri ollenkaan. Kirjallisuus antaa tutkimukseeni yleistoimintaan liittyvää tietoa.

Lähdeaineisto on tutkimuksen kannalta riittävä.

2. SUEZIN JA KYPROKSEN KRIISIEN TAUSTAA

2.1 Taustaa

Rauhanturvaamisen taustat löytyvät Kansainliiton yleiskokouksesta Genevessä huhtikuun 8. päivänä 1946.¹ Kokouksessa Kansainliitto antoi Yhdistyneille kansakunnille, jonka peruskirja oli allekirjoitettu 26. kesäkuuta 1945², valtuudet maailmanjärjestönä toimimiselle. Kokouksen muistopuheessa Sir Robert Cecil lausui sanat “ Rauhan ylläpitäminen ei ole vain valtioidemme kapea-alainen etu, vaan pikemminkin lähtökohana sen oikean ja väärän erottamiselle, josta niin valtiot kuin ihmiset ovat riippuvaisia “. Lause viittaa hyvin tuleviin rauhanturvamamistehtäviin, joita saatiin odottaa aina vuoteen 1956 saakka.

Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan VII luvun perusajatuksena oli suositusten, toimien ja pakotteiden käyttö. Pakotteiden käyttöön kuuluivat myös mahdolliset sota-toimet. Kuitenkin rauhan ylläpitäminen oli tarkoitus toteuttaa ei-sotilaallisissa toimis-sa. YK:lle ehdotettiin pääkirjan lukuun VII vedoten omien sotavoimien perustamista, mutta tähän ei yhteisymmärrystä riittänyt.³

Yhdistyneet kansakunnat kokeili toimintaansa ensimmäisen kerran Palestiinan ja Kashmirin kriiseissä 1948 sekä Korean operaatioissa 1950.⁴ Kuitenkin nämä operaatiot olivat enemmän tai vähemmän epäonnistuneita ja niistä oli vielä pitkä matka ensimmäiseen rauhanturvatehtävään.

Yhdistyneiden kansakuntien tärkeimpään tehtävään, rauhan ja turvallisuuden edistämiseen, Suomi on osallistunut siitä asti, kun maamme hyväksyttiin vuonna 1955 YK:n jäseneksi.⁵ YK:n peruskirja määrittelee rauhanturvaamisen tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi peruskirja ei kuitenkaan anna ohjeita eikä malleja. Ensimmäisten ja varsinkin ensimmäisen rauhanturvajoukon toimintaa leimasi aiemman kokemuksen puute. Pääsihteeri Dag Hammarskjöldin suunnitelman mukaisesti perustetun ensimmäisen valvontajoukon myötä luotiin peruseriaatteet YK:n alaisen rauhanturvajoukon toiminnalle.

Rauhanturvaoperaatioon osallistumisesta tekee päätöksen YK:n turvallisuusneuvosto. YK:n toiminta rahoitetaan jäsenmailta perittävillä jäsenmaksuilla sekä saaduilla lahjoitusvaroilla. Näistä varoista rahoitetaan myös rauhanturvajoukkojen toiminta. YK suorittaa korvauksia rauhanturvaoperaatioon osallistuvalla maalla palkka- ja päivärahamenoista, henkilökohtaisesta varustuksesta, henkilökohtaisesta aseistuksesta sekä joukkojen mukanaan tuoman kansallisen kaluston kulumisesta.

YK on lupautunut järjestämään käyttöönsä saamien joukkojen huollon. YK vastaa muun muassa erikoismateriaalin hankkimisesta ja sen toimittamisesta joukoille, kulumismateriaalin hankkimisesta ja jakamisesta, YK:n hankkimien ajoneuvojen varaosista, korjauspalveluista sekä poltto- ja voiteluainehuollosta. YK-vaatetuksen toimittaminen, joukkojen muonittaminen sekä rakennusten hankkiminen ja kunnossapito kuuluvat niin ikään YK:n velvollisuuksiin.

Heinäkuussa 1956 Egyptin presidentti Gamal Abdel Nasser kansallisti Iso-Britannian ja Ranskan omistuksessa olleen Suezin kanavan, mikä johti yleismaailmalliseen kriisiin. Egypti esti israelilaisilta kanavan käytön ja kansallistamisen peruuttamiseksi Israel hyökkäsi Ranskan ja Iso-Britannian tuella Egyptiin syksyllä 1956. Israelilaiset pääsivät Suezin kanava-alueelle marraskuussa ja Iso-Britannian ja Ranskan joukot nousivat maihin Port Saidissa ja valtasivat sen.

YK:ssa yritettiin ratkaista kriisiä turvallisuusneuvostossa, mutta turhaan, koska Iso-Britannia ja Ranska kumosivat yritykset veto-oikeudellaan. Yleiskokouksessa asia kuitenkin saatiin hyväksyttyä Uniting for Peace päätöslauselmalla. Päätöslauselmaa käytettiin nyt toista kertaa. Uniting for Peace päätöslauselma oli syntynyt Korean kysymyksen yhteydessä. Päätöslauselmassa esitettiin taistelujen lopettamista ja rauhantomaisen ratkaisun etsimistä. Samalla se valtuutti päätöslauselmalla

998/4.11.1956 pääsihteeri Dag Hammarskjöldin laatimaan suunnitelman YK:n rauhanturvajoukkojen luomiseksi Suezille.

Marraskuussa 1956 hyväksyttiin suunnitelma, jonka perusteella luotiin YK:n johtama ensimmäinen valvontajoukko. Valvontajoukko, joka sai nimekseen United Nations Emergency Force (UNEF), sisälsi eri jäsenvaltioiden osastoja. Myös Suomi sai pyynnön osallistua UNEF I operaatioon. YK:n virkamiehet korostivat suomalaisten osallistumisen tärkeyttä, koska Egypti toivoi Suomen lähettävän joukkoja alueelleen. YK:n pääsihteeri korostikin, että suomalaisten poisjäänti saattaisi kaataa koko hankkeen. Suomi oli ensimmäinen maa, jonka Egyptin presidentti Nasser hyväksyi osallistumaan operaatioon.

Presidentti Urho Kekkonen piti Suomen osallistumista perustettavaan joukkoon Suomen edun mukaisena ja ulkoministeriön huoli Suomen julkisesta kuvasta edesauttoi päätöksen teossa. 13.11.1956 Suomen hallitus hyväksyi osallistumispyynnön. Suomi päätti lähettää jääkärikomppanian vahvuisen osaston perustettavaan organisaatioon UNEF:iin.⁶ YK:n perustaman joukon kokonaishenkilöstövahvuudeksi tuli 6116.

Presidentti Kekkonen hyväksyi noin 250 miehen vahvuisen komppanian lähettämisen YK:n käyttöön Suezin kanavavyöhykkeelle. Suomalaisessa komppaniassa Suezilla palveli kahdessa rotaatiossa yhteensä 437 miestä. Vaikka suomalaiset lähtivät Suezilta 1957, niin koko operaatio lakkautettiin vasta kesäkuussa 1967. Suomalaisten nopeaan vetäytymiseen Suezin operaatiosta vain vuoden toiminnan jälkeen on esitetty erilaisia arvailuja. Yleinen mielipide oli, että Suomi oli vetäytynyt operaatiosta poliittisista syistä.⁷

Kyproksen kiistalla on ollut pitkä historia. Turkin alaisuudessa ollut saari tuli Iso - Britannian kruununsiirtomaaksi Berliinin kongressissa 1878. Ensimmäinen vallankumous saarella oli vuonna 1931.⁸ Vallankumouksessa Kypros julistettiin kuuluvaksi Kreikkaan. Kapina tukahdutettiin nopeasti, mutta vihamielisyys jäi kytemään. Toisessa maailmansodassa kyproslaiset taistelivat brittien rinnalla. Makarios III:n tullessa valituksi saaren ortodoksisen kirkon arkkipiispaksi sai vapausliike haluamansa johtajan, jolloin saaren enemmistö alkoi vaatia saaren liittämistä Kreikkaan. Turkista tuli samalla saaren turkkilaisen vähemmistön suojelija. YK:lle yritettiin saada käsiteltäväksi saaren kysymys, mutta se kieltäytyi käsittelemästä asiaa. Saarelle perustettiin kreikkalaisten keskuudessa vastarintajärjestö EOKA ja turkkilaisten keskuudessa T.M.T.⁹

Britannia julisti saarelle poikkeustilan 1955 ja karkotti samalla arkkipiispa Makarioksen. Vuonna 1959 Iso-Britannia, Kreikka ja Turkki solmivat sopimuksen, jolla Kyproksen valtiosta muodostettiin tasavalta ja sitä johti presidentti. Saaren itsenäisyyden takasivat sopimuksen allekirjoittaneet valtiot.¹⁰

Sopimuksen mukaan saaren presidentti tuli valita kreikkalaisten keskuudesta ja varapresidentti turkkilaisten keskuudesta yleisillä vaaleilla. Presidentin ja varapresidentin toimikausi oli viisi vuotta. Maan virallisiksi kieliksi oli päätetty kreikka ja turkki. Sopimus astui voimaan 1960. Ratkaisu osoittautui heti alusta pitäen huonoksi ja väestö oli sitä vastaan. Viimein vuonna 1963 erimielisyydet puhkesivat aseellisiksi yhteentöiksi. YK lähetti erimielisyyksien sovittelijaksi suomalaisen diplomaatin Sakari Tuomiojan.¹¹ Vuonna 1964 turvallisuusneuvosto kutsuttiin koolle kyproksenkreikkalaisten ja brittien aloitteesta ja turvallisuusneuvosto teki 4. maaliskuuta 1964 päätöslauselman, jolla perustettiin United Nations Force in Cyprus eli UNFICYP.¹² YK-joukkojen aloitusvahvuudeksi Kyproksella tuli lopulta noin 6 800 miestä.¹³

YK:n pääsihteeriksi Dag Hammarskjöldin jälkeen tulleelle U Thantille oli helpompi ryhtyä toteuttamaan rauhanturvaoperaatiota, kun ei tarvinnut tyhjästä ryhtyä toteuttamaan tehtävää. Pääsihteerin U Thantilla oli olemassa jo selkeä malli, jonka mukaan hän pystyi rakentamaan toiminnan.¹⁴

2.2 Suomalaisen valmistautuminen rauhanturvaoperaatioon

Vuonna 1956 YK:n pääsihteerin Hammarskjöld oli pyytännyt Suomen hallitusta lähettämään kenraalimajuri Armas I. E. Martolan sotilasneuvonantajaksi.¹⁵ Suomella oli näin hyvä ensikäden tietolähde YK:ssa, kun Suomelta tiedusteltiin mahdollisuutta lähettää joukkoja perustettavaan YK:n alaisuudessa toimivaan rauhanturvaorganisaatioon.

Operaatiota varten perustettiin Suez-toimikunta selvittämään mahdollisia vaikutuksia poliittisesti niin kotimaassa kuin maailmalla. Suez-toimikunnan tehtävänä oli myös käydä neuvotteluja muiden maiden hallitusten ja puolustusvoimien johdon kanssa. Neuvottelujen tarkoituksena oli selvittää yhteistyömahdollisuudet eri maiden kanssa varustamisessa, varusteiden lainaamisessa sekä varusteiden hankinnassa¹⁶. Suo-

malaiset saivat ruotsalaisilta mukaan otettaviksi muun muassa kranaattikivääreitä ja niiden ammuksia¹⁷.

Ruotsalaisten kanssa Suomi kävi neuvotteluita materiaalista, jota tulisi ottaa mukaan. Samalla pohdittiin sitä, minkälainen joukon kokoonpanon pitäisi olla. Ruotsalaiset olivat päätyneet lähettämään pataljoonan vahvuisen joukon, kun taas suomalaiset suunnittelivat ainoastaan vahvennetun komppanian lähettämistä.

Suomen hallitus teki päätöksen Suomen osallistumisesta UNEFin operaatioon marraskuussa 1956. Suomen tuli toimia siten, että komppania olisi valmiina siirtymään toimialueelle 10.12.1956. Tämä johti väistämättä siihen, että kaikella toiminnalla oli kiire. Kuukauden valmistautumisaika oli lyhyt, varsinkin kun tämä oli ensimmäinen kerta, kun Suomi osallistui minkäänlaiseen ulkopuoliseen sotilastoimintaan omilla joukoillaan sitten jatko- ja Lapinsodan.

Suomalaisten lähdettyä Suezin operaatiosta 1957 seuraavaan operaatioon Kyproksella oli aikaa kulunut seitsemän vuotta. Suomalaisten suhtautuminen rauhanturvatyöhön muuttui noina seitsemänä vuonna paljon. Se, että skandinaaviset maat lähettivät jatkuvasti joukkoja ja sotilastarkkailijoita maailman kriisipesäkkeisiin, vaikutti Suomen suhtautumiseen uudella tavalla rauhanturvatyöhön. Suomessa ryhdyttiin valmistelemaan oman valmiusjoukon perustamista 1963. Tarkoituksena oli olla valmis lähettämään joukkoja rauhaa turvaamaan, mikäli YK:n pääsihteeri pyytäisi joukkoja käyttöönsä.¹⁸

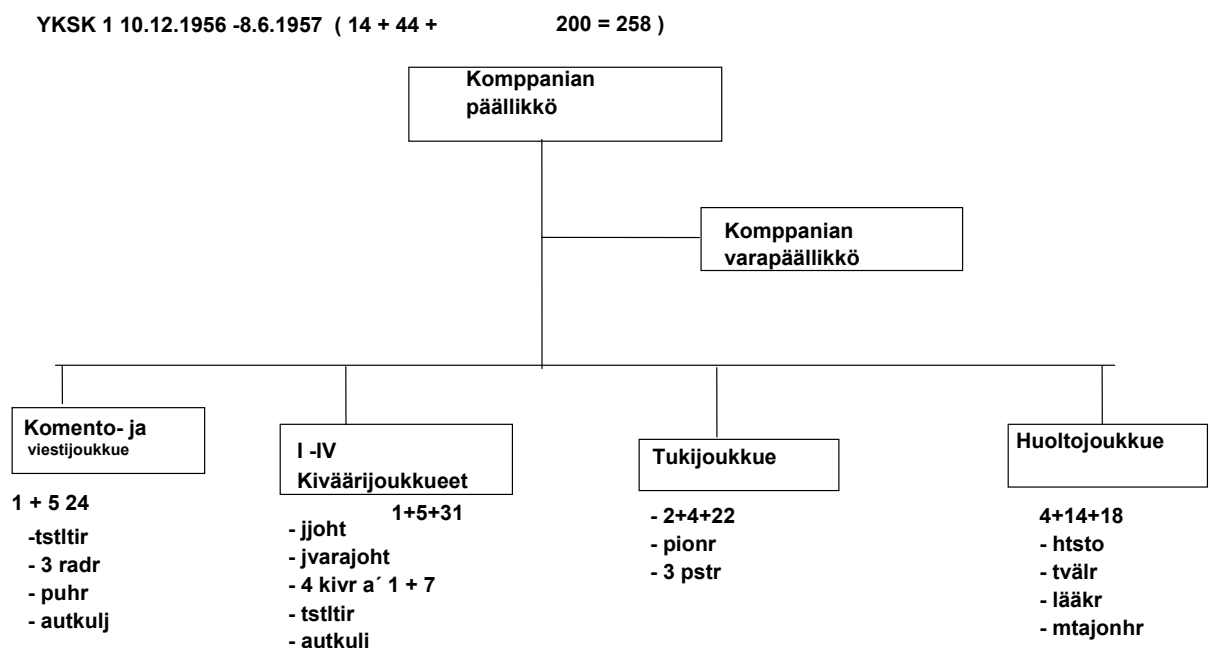
Suomen valmiusjoukon suunnittelu annettiin Pääesikunnan järjestelyosaston tehtäväksi. Suunnittelussa tuli ottaa huomioon kustannukset, sekä mahdolliset laki- ja asetusmuutokset. Suunnitelma esitettiin puolustusministeriölle vuoden 1964 alussa. Suunnitelman perusteella Suomen puolustusvoimiin kuulumaton joukko piti alistaa puolustusministeriön alaisuuteen, eikä valmiusjoukon menoja näin ollen tulisi sisällyttää puolustusbudjettiin vaan puolustusministeriön tulisi vastata kaikista valmiusjoukon kustannuksista.¹⁹ Kaluston hankkiminen kulloistakin operaatiota varten tapahtuisi rauhanturva-alueella vallitsevien olosuhteiden mukaan. Pääosin käytettäisiin Suomen puolustusvoimilta lainattavia taisteluvälineitä sekä viesti-, pioneeri- ja taloushuoltokalustoa. Ajoneuvot tosin jouduttaisiin hankkimaan tapauskohtaisesti olosuhteisiin parhaiten soveltuviksi. YK-operaatioissa Suomi on käyttänyt YK:n toimittamia ajoneuvoja.²⁰

Pataljoonan suunniteltiin olevan toimintavalmis vuoden 1964 loppuun mennessä, mutta Kyproksen kriisi muutti aikataulua radikaalisti. Aikataulu aikaistui yli kahdeksan kuukautta, kun YK:n pääsihteeri U Thant kysyi suomalaisia rauhanturvatyöhön Kyprokselle. Suomalaiset vastasivat vitkastelematta myöntävästi ja aloittivat välittömästi rauhanturvajoukon kokoamisen.²¹ Rauhanturvajoukon kokoonpanoksi määriteltiin pataljoonan suuruinen joukko.

Suomen YK-pataljoona jouduttiin kokoamaan hyvin nopeasti. Henkilöstön kokoamiseen jäi aikaa vain reilut kymmenen päivää. Etukomennuskunta, jonka oli määrä lähteä mahdollisimman pian toimialueelle, kutsuttiin palvelukseen vain neljän päivän valmisteluiden jälkeen. Suomelta pyydettiin myös siviilipoliiseja Kyprokselle, mutta Suomi ei katsonut sen olevan mahdollista.²²

2.3 Suomen rauhanturvajoukon kokoonpano

Suezin komppania perustettiin puhtaasti perinteisen jääkärikomppanian kokoonpanon mukaiseksi. Suomalaisilla ei ollut aikaisempaa kokemusta rauhanturvatyöstä ja näin ollen ensimmäinen operaatio antoi suuntaviivat sille, miten organisaatio tulisi koota seuraavia operaatioita varten. Seuraava organisaatiokaavio kuvaa Suomen Komppanian organisaatiota rauhanturvaoperaation ensimmäisen vaiheen aikana.

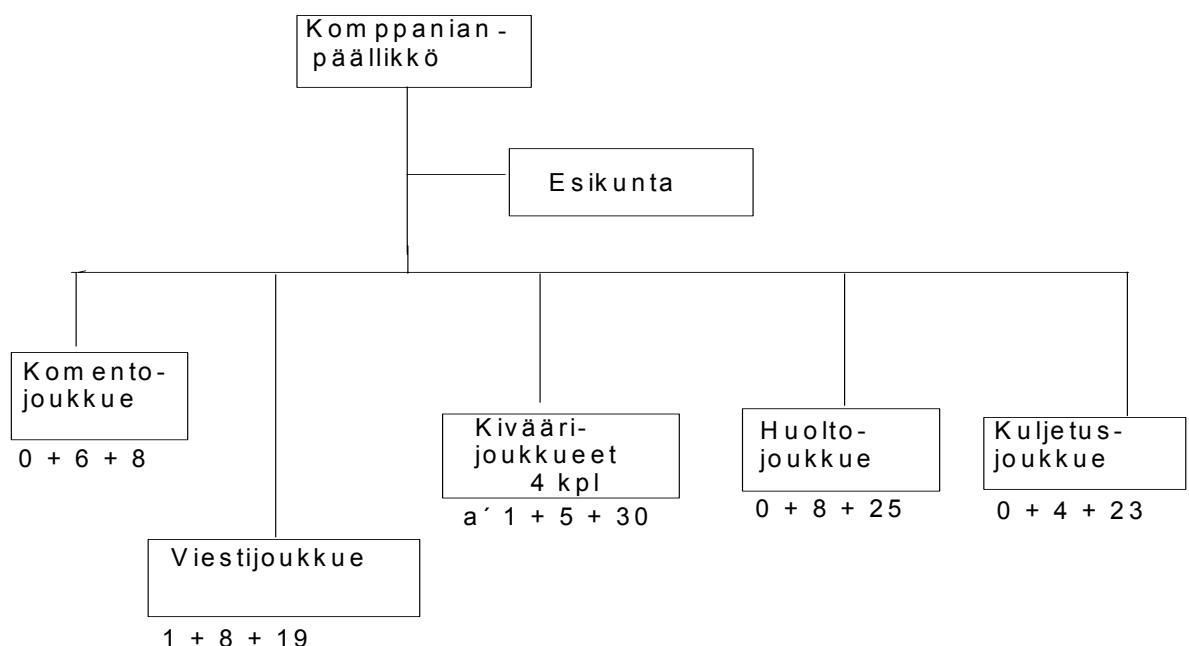
Suomen Komppanian tehtävien toteuttaminen oli alusta pitäen ongelmallista. Komppanian kokoonpano ei ollut oikeanlainen ja varustuksessa oli puutteita. Huoltohenkilöstön määrä oli riittämätön, mikä tuli esille heti ensimmäisinä päivinä toimialueella.

Organisaatio oli selkeästi suunniteltu toiminnallista tehtävää varten. Huollolliset osat olivat lähes olemattomat. Joukkue oli jaettu ryhmiin, joten eri toimialoille ei jäänyt mahdollisuuksia mihinkään muuhun kuin jatkuvaan huoltotoimintojen ylläpitämiseen. Aikaa ei jäänyt lepäämiseen saatiikka itsensä huoltamiseen.

Komppanian tehtävät oli suunniteltu ja toteutettu liian suurella alueella. Upseerien määrä oli riittämätön johtamaan joukkueita ja suoriutumaan niistä tehtävistä, jotka oli hoidettava, jotta tultaisiin toimeen UNEF:n organisaatiossa. Suomalaiset joutuivat puntaroimaan uudelleen tehtäväjakoa.²³ Esimerkiksi vartiojääkäreitä koulutettiin toisiin tehtäviin, kuten keittäjiksi.²⁴ Kouluttamalla lisää keittiöhenkilöstöä voitiin suorittaa vuorottelua keittiössä ja pystyttiin välillä lepäämään. Tehtävien vaihtuminen toiseksi toimialueella ei ollut mitenkään tavatonta. Kuljetusmieheksi valittu jääkäri saattoi saada uuden tehtävän ihan sattumalta jos esimerkiksi osasi korjata kenttäreittimen.²⁵

Organisaatiota muutettiin toiselle puolivuotiskaudelle oleellisesti. Muutoksia oli pakko tehdä, jotta komppania saataisiin toimivammaksi kokonaisuudeksi. Komppaniaan muodostettiin esikunta, tukijoukkue korvattiin kuljetusjoukkueella ja komento- ja viestijoukkue jaettiin kahdeksi erilliseksi joukkueeksi. Seuraava organisaatiokaavio kuvaa organisaatiota toisessa rotaatiossa.

YKSK 2 V. 1957 (15 + 47 + 196 = 257)

Muutoksilla mahdollistettiin tehokkaampi huoltotoiminta sekä kyettiin johtamaan komppaniaa paremmin. Selkeitä parannuksia oli tapahtunut huoltojoukkueen miesmäärässä. Upseeristo oli siirretty tuki- ja huoltojoukkueista esikuntaan ja aliupseerien määrää vähennetty se jääkäreiden määrää lisätty. Jääkäreiden lisäämisellä saatiin tehokkaammin ja järkevämmin toteutettua huollolliset toiminnot. Kuljettajat oli selkeästi erotettu omaksi joukkueekseen ja näin kyettiin hoitamaan kuljetukset sekä kuljetusvälinehuolto asianmukaisesti.²⁶

Suomen Pataljoonaa Kyprokselle suunniteltaessa oli otettu huomioon, että sen täytyi kyetä suojelemaan itseään, pitämään yllä yleistä järjestystä, kyettävä suojelemaan kohdetta, jota suojelemaan se käskettäisiin, sekä avustamaan siviiliväestöä ensisijaisesti elintarvike- ja lääkintähuollossa.²⁷

Pataljoonan miesvahvuus nousi tuhanteen mieheen ja näin suuren joukon huoltaminen ja liikuttaminen vaati huolellista suunnittelua. Koska pataljoona jouduttiin koamaan hyvin nopeasti, jäi oletuksille paljon sijaa, kuten että kaikki kuljetusvälineet tulisivat Suomesta. Pataljoonaan otettiin paljon polkupyöriä, mutta silti moottorijoneuvot olivat pääasiallinen kuljetus- ja liikkumisvälineistö.²⁸

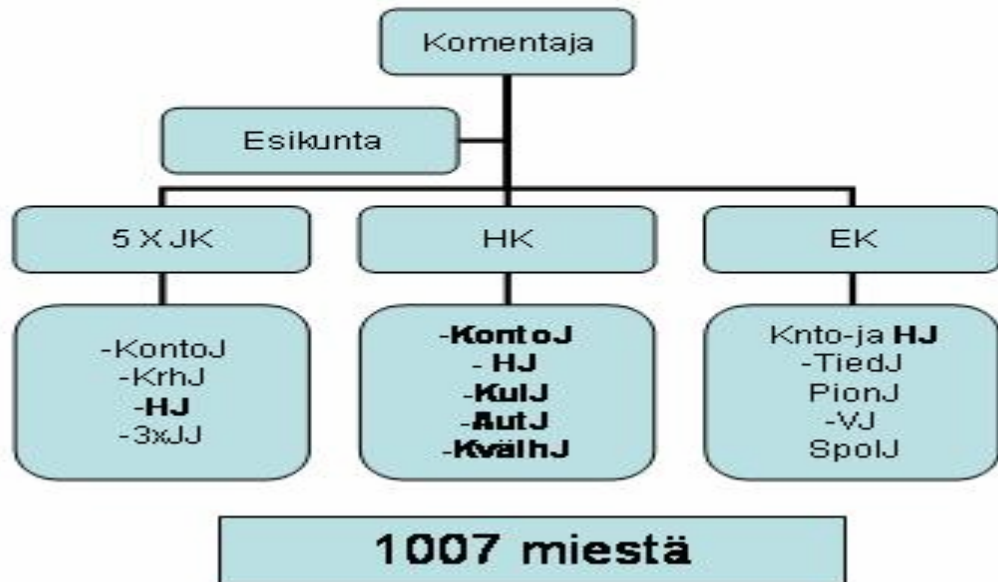
Huoltokomppaniaan tehtiin paljon muutoksia alkuperäiseen organisaatioon nähden. Huoltokomppaniaan lisättiin kuljetusjoukkue ja autojoukkue. Nämä lisäykset vaativat sen, että kuljetusvälineitä huoltamaan ja korjaamaan piti perustaa oma kuljetusvälinehuoltojoukkue, jotta pystyttäisiin takaamaan kuljetusvälineiden erikoisolosuhteiden edellyttämät toimenpiteet.²⁹

Alkuperäisen suunnitelman mukaan suomalaisten oli tarkoitus ottaa kaikki kuljetusvälineet Suomesta, mutta suunnitelma muuttui, koska YK lupasi toimittaa osan ajoneuvoista. Alkuperäiseen organisaatioon jäi kuitenkin traktoriryhmä, koska YK:n lupaukseen ei kyetty reagoimaan riittävän nopeasti. Organisaatiota jouduttiin muuttamaan todellisuutta vastaavaksi.³⁰

Ryhmät, joiden katsottiin kuuluvan joukon toimintaa ja hyvinvointia ylläpitäviin ryhmiin, liitettiin huoltokomppanian organisaatioon. Tällaisia ryhmiä olivat esimerkiksi kenttäpostiryhmä, sotilaskotiryhmä ja desinfektioiryhmä.

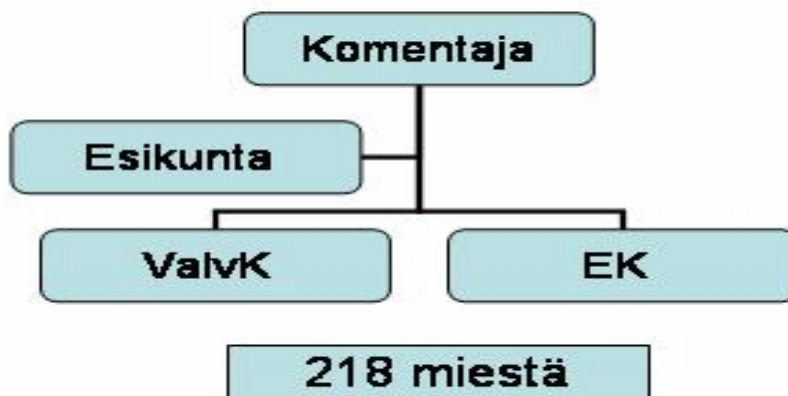
Esikuntaan lisättiin huoltohenkilöstöä kuten kuljetusupseeri sekä huoltotoimistoon yksi viidestä tulkista.³¹ YKSP 1:n organisaatio oli alkuvaiheessa seuraavanlainen.

YKSP:N organisaatio 20.4.1964

Koko UNFICYP:n kokonaisvahvuutta pienennettiin olosuhteiden vakiinnuttua. Vähennykset koskivat Suomen Pataljoonaa ja ne olivat kerrallaan noin parin sadan miehen luokkaa. Supistukset alkoivat neljännessä rotaatiosta eli YKSP 4:ssä oli jo noin pari sataa miestä vähemmän kuin aloitusvahvuus 1000 miestä. Viimeisen rotaation alkaessa elokuussa 1977 YKSP 27:n vahvuus oli 220 miestä eli vähemmän kuin Suezin Suomalaisen Komppanian vahvuus konsanaan. Tilapäisesti UNFICYP:n ja samalla myös YKSP:n vahvuutta jouduttiin nopeasti lisäämään levottomuuksien puhjettua Kyproksella kesällä 1974.³² Suomalaiset toimivat ripeästi. Levottomuuksien alettua vahvennukset olivat alueella kahden viikon kuluttua ja virallisesta pyynnöstä Suomen hallituksen päätöksestä vuorokauden kuluttua.³³ Kyprokselle jäi vielä YKSO, jonka vahvuus oli kymmenkunta miestä.³⁴ YKSP 27 organisaatiokaviosta ilmenee, minkälaista tehtävää viimeinen rotaatio oli suunniteltu toteuttamaan. Viimeisen rotaation tehtävänä oli selkeästi vartiointi ja valvonta.

YKSP:n organisaatio 31.8.1977

2.4 Suomalaisen saapuminen toimialueelle

Suezille lähettäessä suomalaisten pääjoukko lennätettiin Seutulán kentältä USA:n ilmavoimien koneilla ensin Napoliin. Viisi Globemaster kuljetuskonetta kuljetti pääjoukon ja 40 000 kg tarvikkeita³⁵. Napoliin oli perustettu YK:n huoltotukikohta, josta kaiken huoltotoiminnan piti hoitua Suezin alueelle. Kanadalaiset olivat saaneet hoitaakseen UNEF:n huolto-organisaation. Napoliin komppania lennätettiin YK:n vuokraamalla sveitsiläisillä lentokoneilla Egyptiin Abu Suweirin lentotukikohtaan. Muutaman päivän kuluttua saapumisestaan suomalaiset lennätettiin Abu Suweirista YK:n lentokoneilla Port Saidiin³⁶.

Liitteessä 1 ilmenee Suomen Komppanian ensimmäinen ryhmitysalue.

Suomalaisille luvattua ajoneuvo- ja majoitusvälineistöä ei kyetty osoittamaan komppanian käyttöön³⁷. Suomalaisille oli luvattu muun muassa 47 ajoneuvoa, mutta yksikään ei ollut vielä saapunut perille. Komppania sai lainaksi 3 ajoneuvoa, joilla piti tulla toimeen kuukauden ajan³⁸. Suomalaiset tekivätkin paljon yhteistyötä ruotsalaisten kanssa ja yhteistyöllä suomalaiset saivat kuljetukset jotenkuten hoidettua.

Viestivälineistä ei ollut tietoaakaan. Suomalaisten ensimmäiset puhelinyhteydet rakennettiin ruotsalaisvoimin. Ruotsalaisilta YKSK sai ensimmäiset seitsemän radiota ja näin saatiin jonkin asteinen viestitoiminta käyntiin³⁹.

Suomalaiset eivät olleet ottaneet mukaansa majoitusvälineitä, koska ne oli luvattu YK:n toimesta luovuttaa suomalaisille heti komppanian saavuttua toimialueelle. Vasta kolmen viikon kuluttua alueelle saapumisen jälkeen suomalaiset saivat majoitusvälineistä telttasängyt ja huovat⁴⁰. Suomalaisten alueella oli kuitenkin jonkin verran kiinteitä rakennuksia, joihin pystyttiin majoittumaan.

Suomen Pataljoonan, samoin kuin kaikkien muidenkin UNFICYP:iin osallistuvien maiden toiminta-alue oli huollollisesti jo paljon vakaammalla pohjalla kuin vuonna 1956 Suezilla. UNFICYP:n joukkojen oli tarkoitus tukeutua huollollisesti englantilaisten saarelle perustamiin ja ylläpitämiin varastoihin. YK oli luvannut alaisilleen joukoille, että niille tarjottaisi huollollisia palveluita kuten majoitus, polttoaineet, paikallinen siviilityövoima, kuljetukset, muonitus ja pesulatoiminta. Kyproksella oli olemassa jo valmiina huollon vaatimuksiin soveltuva infrastruktuuri ja näin ollen olosuhteet olivat sataprosenttisesti paremmat kuin aikanaan YK:n aloittaessa Suezin operaatiota.⁴¹

Huhtikuun 11. päivänä suomalaisista ensimmäinen 36 miehen vahvuinen osasto saapui Kyprokselle Nicosiaan. Suomalaiset oli päätetty sijoittaa yhdelle vaativimmista vyöhykkeistä. Aluetta pidettiin vaikeasti valvottavana alueena. Alueen valvonnan vaikeus oli siinä, että siellä sijaitti erittäin suuri turkkilainen asuinalue. Tehtävänä oli erottaa turkkilaisten ja kreikkalaisten korttelit toisistaan asettumalla asuinalueiden väliin.⁴²

Suomalaisten pääjoukko aloitti siirtymisen Kyprokselle 25. huhtikuuta ja siirtokuljetukset saatiin päätökseen kuusi vuorokautta myöhemmin. Amerikkalaisten Hercules ja Globemaster koneet kuljettivat yhteensä noin tuhat miestä ja 123 tonnia materiaalia Nicosiaan Kyprokselle.⁴³ Suomalaisen pääjoukon siirtoihin osallistui USA:n ilma-voimien koneita kaikkiaan 21.⁴⁴

Kuljetuksissa ilmeni jonkin verran ongelmia. Ongelmat johtuivat siitä, että pataljoonan esikunta tulkkeineen ja asiakirjoineen meni yhdessä ja etukäteen. Jäljempänä tuleva pääjoukko joutui tulemaan ilman asianmukaisia asiakirjoja. Suomen YK-toimisto joutui huolehtimaan kuljetusten loppujärjestelyistä ilman käytettävissä olevia kaikkia tietoja, kuten kuljetuserien luettelot. Ongelmana oli myös se, että kuljetuserien mukaan ei ollut laittaa yhtään tulkkia.⁴⁵

Suomalaisilla ei ollut tietoa USA:n ilmavoimien määräyksistä ylemmän päällystön samanaikaisesta kuljetuksesta samalla ilma-aluksella. Samassa ilma-aluksessa ei saanut kuljettaa samanaikaisesti kahta everstiluutnanttia tai siitä ylempää upseeria.⁴⁶

Suomalaisilta puuttui organisaatiosta lentokentällä toimiva osasto, joka olisi siirtynyt toimialueelle viimeisellä kuljetuksella. Samanlainen osasto olisi tarvittu myös ensimmäiseen kuljetuserään ottamaan saapuvat kuljetukset vastaan. Osaston tehtävänä olisi ollut huolehtia koneen lastauksesta annettujen määräysten mukaisesti ja määränpäässä purkaa lasti ja matkustajat koneesta sekä toimia vartio- ja suojausosastona konetta lastattaessa ja purettaessa. Nyt järjestelyt toteutettiin tilapäismenettelyin kulloisellekin lentopäivälle erikseen ja käytettiin aina eri ryhmää, joka piti kouluttaa kyseistä tehtävää varten erikseen.⁴⁷

USA:n ilmavoimien koneet eivät olleet reittiliikenteeseen tarkoitettuja koneita vaan ainoastaan sotilaskuljetuksia varten tarkoitettuja erikoiskoneita. Koneiden lämmitysjärjestelmää ei ollut suunniteltu tavanomaisia matkustajia varten vaan hyvin varustettuja sotilaita varten. Suomalaisia ei ollut varustettu eivätkä he olleet varautuneet lentämään kylmässä koneessa. Suomalaiset palelivat vähäisen vaatetuksen takia lähes koko matkan. Samanlaisen kohtalon kokivat suomalaisten mukana olleet vartiokoirat.⁴⁸

Koneessa oli liikkuminen lähes mahdotonta jo pelkästään USA:n ilmailumääräysten takia. Koneessa sai yhtä aikaa liikkua ainoastaan kaksi henkilöä. Pahoinvoivia ei voinut auttaa juuri mitenkään, sillä mukaan ei ollut otettu edes pahoinvointilääkkeitä.^[49] Matka Helsingistä Nicosiaan kesti kaiken kaikkiaan 12 tuntia. Matka-ajassa on mukana noin kahden tunnin välilasku Ranskassa Evreux'ssa, jossa saattoi hieman jaloitella ja lämmitellä.⁵⁰

Suomalaiset kuljetettiin ensiksi Nicosian lentokentältä Kyproksen etelärannikolle lähelle Larnakaa Dhekeliaan, jossa sijaitsi englantilaisten ilmavoimien tukikohta. Tukikohdassa suomalaisille annettiin noin viikon ajan paikalliskoulutusta ja samalla he saivat totutella paikalliseen ilmastoon.⁵¹

Tehtävien vastaanottoa viivästytti se, että pataljoonan varustuksesta välttämättömimmät eivät olleet vielä saapuneet saarelle eivätkä myöskään samalla laivalla saapuvat raskaat aseet. Laiva oli ilmoitettu saapuvaksi toukokuun alkupäivinä.⁵² Ilman

ajoneuvoja suomalaisten ei kuitenkaan tarvinnut olla, vaan etukomennuskunta vastaanotti briteiltä suomalaisille kohdennettuja ajoneuvoja Dhekelian tukikohdassa Transit Elisin F-leirissä. Valmisteluita haittasi se, että suomalaiset etukomennuskuntalaiset hajautettiin heti alkajaisiksi ja ainoastaan kaksi upseeria jäi valmistelemaan pääjoukon saapumista leiriin.⁵³

Suomalaisten ryhmittäminen valvontatehtävää varten aloitettiin 2. päivä toukokuuta ja saatiin päätökseen 5. päivä toukokuuta. Kaksi komppaniaa siirtyi valvontaryhmykseen polkupyörämarssilla. Marssi herätti suurta huomiota niin saarelaisten kuin muiden rauhanturvaoperaatioon osallistuvienkin keskuudessa. Polkupyörillä liikkuva joukko sai osakseen hymyilyä mutta kurinalaisuutta ja erinomaista fyysistä kuntoa omaava sotajoukko herätti myös ihastusta. Ihailtavaa oli muiden mielestä se, että suomalaiset kykenivät niinkin kuumissa olosuhteissa käyttämään edukseen opittuja tapojaan, tietojaan ja taitojaan. Mikäli joillakin oli ollut siihen asti epäily siitä, miten suomalaiset kykenisivät hoitamaan heille annetut velvoitteet, niin ei enää polkupyörämarssin jälkeen.⁵⁴

Organisaation suunnittelu rauanturvatehtäviin perustui varsinkin Suezille lähdeittäessä Suomessa käytyihin sotiin ja niissä toimineiden huoltojoukkojen toimintamalliin. Kyprokselle lähdeittäessä olisi voitu hyödyntää YKSK:n perustamisesta, toimialueelle siirtymisestä ja ensimmäisten viikkojen ja jopa kuukausien toiminnasta saatuja kokemuksia, mutta näin ei tapahtunut.

3. SUOMALAISTEN HUOLTO SUEZILLA JA KYPROKSELLA

3.1 Kuljetusvälinehuolto ja kuljetukset

Tukijoukkue, joka muodosti ensimmäisen rotaation kuljetusvälinehuollollisen organisaation, toimi oman ohjeensa mukaisesti. Ohjeessa määriteltiin päivärutiinit. Päivä jaettiin kahteen työjaksoon, aamu- ja iltapäivään. Päivä aloitettiin 06.45 ja aamupäivä päättyi 11.30. Iltapäivä alkoi 13.30 ja päättyi 16.30. Päivän venyminen yli ohjeellisten toiminta-aikojen oli normaalia.⁵⁵ Työt olivat jakautuneet epätasaisesti, sillä joissakin ryhmissä miehet eivät ehtineet lepäämään lainkaan, joissain ryhmissä työtä oli tuskin

nimeksikään. Työn vähäisyys tosin pyrittiin salaamaan esimiehiltä näyttelemällä kii-reistä esimerkiksi purkamalla ja kokoamalla erilaisia laitteita.⁵⁶

Kuljetuksia suoritettiin tilausten perusteella. Ajomääräyksiä pystyttiin antamaan kui-tenkin suoraan. Ajomääräyksen anto-oikeus oli vain tietyillä henkilöillä, joita olivat komppanianpäällikkö, komppanian varapäällikkö, huoltopäällikkö ja adjutantti.⁵⁷

Ajoja oli pyrittävä yhdistämään, koska YKSK:n alkupuoliskolla ongelmana oli se, että kuljettajia kyllä riitti, mutta ajoneuvoja oli sangen vähän.⁵⁸ Ajoneuvoissa täytyi olla mukana tietyt varusteet. Pakollisiin mukana oleviin varusteisiin kuuluivat joko A- tai B-ajokirja, lapio ja vararengas sekä kuljettajalla ase ja sen lipas käden ulottuvilla. Kau-koajoa varten piti varata vielä edellisten lisäksi polttoainetta, vesiastia ja muonapak-kaus. Gazan alueella ei saanut ajaa yksin enää klo. 20.00 jälkeen.⁵⁹

Kuljetusvälinehuolto oli vaikeuksissa heti alusta pitäen. Varaosien ja huoltotarvikkei-den saatavuudessa oli suuria puutteita. UNEF:n huolto-organisaation oli määrä toimit-taa ajoneuvoihin tarvittavat osat ja tarvikkeet, mutta kun ajoneuvot vihdoinkin saatiin, ongelmana oli se, että ajoneuvokalusto oli varsin "kirjavaa". Varaosia ja tarvikkeita ei voitu tilata yleisnimikkeellä, koska ne eivät yleensä sopineet kuin tiettyyn malliin ja tyyppiin. Tilattaessa tarvikkeita UNEF:n kautta olisi pitänyt ilmoittaa osan tai tarvik-keen osa- ja numerotiedot. Tällaisia luetteloita ei ollut kaikille vielä jaettu.⁶⁰

Ajoneuvojen huoltotoiminnassa oli jatkuvia ongelmia. Suomalaisilta puuttui korjaus- ja huoltokalustoa. Suomesta pyydettiin lähettämään komppanian huoltokalustolaati-kostoa, jotta kyettäisiin suoriutumaan edes välttämättömästä huoltotoiminnasta. Normaalisti ajoneuvojen huoltotoiminnoissa käytetään pääsääntöisesti ajoneuvojen omia työkaluja, mutta nyt nämä ajoneuvojen työkalut puuttuivat.⁶¹

Komppanialta puuttui kalustostaan muun muassa hitsauslaitteet. Hitsaustaitoisia miehiä komppaniassa oli kuitenkin useita. Suomalaiset yrittivät saada päämajassa olevia moottoriajoneuvohuollosta vastaavia henkilöitä uskomaan, että komppanian henki-löstössä oli hitsaustaitoisia miehiä. Taivuttelu kesti melkein viisi kuukautta, ennen kuin komppaniaan saatiin ensimmäiset hitsauslaitteet. Korjaustoiminta tehostui heti hitsauslaitteiden saapumisen myötä. Ajoneuvokaluston lisäksi kyettiin korjaamaan paljon muutakin, missä tarvittiin hitsauslaitteita. Suomalaisia autoja ei jäänyt mootto-rivikojen takia yhtään kertaa aavikkotaipaleille.⁶²

Ajoneuvojen huoltoa koskevia ohjeita oli laadittu UNEF:n toimesta. Ajoneuvojen huollot tuli suorittaa tietyn ohjelman mukaan.⁶³ Huollot kuten esimerkiksi suodattimien vaihdot oli suunniteltu siten, että alueella vallitsevat olosuhteet otettiin huolto-ohjelmassa huomioon.

Varaosien toimituksissa oli jatkuvasti ongelmia. UNEF:a oli jatkuvasti muistutettava tilatuista tarvikkeista. Toimituksissa oli ongelmia jopa tavanomaisissa tarvikkeissa, kuten ajovalojen polttimot. Renkaiden toimituksissa oli myös ongelmia. Renkaiden korjausta ja hankintaa yritettiin toteuttaa paikallishankintana, mutta tulokset eivät olleet hyviä, koska renkaiden toimitusajat eivät nopeutuneet, vaan ongelma jatkui edelleen.⁶⁴ Suomalaiset saivatkin varaosia ja tarvikkeita Suomesta käsin paremmin ja nopeammin, kuin mitä UNEF:n huolto-organisaatio pystyi toimittamaan.⁶⁵

Suomalaiset saivat keväällä 1957 hoidettavakseen polttoainejakopaikan. Polttoainetta tuli jakaa omille ajoneuvoille sekä kolmelle kanadalaiselle ja kolmelle norjalaiselle ajoneuvolle. Polttoainejakopaikasta jaettiin polttoainetta myös keittimiin sekä palavia nesteitä käyttäviin valaisimiin. Polttoaineen jakotoiminta suoritettiin käytännössä vaihtamalla tyhjät astiat, "rommelit", täysiin.⁶⁶ Suomalaiset suorittivat kenttäkokeita selvittääkseen käytössään olevien ajoneuvojen polttoaineen kulutuksen. Kokeen tarkoituksena oli saada kulutuksesta todellinen kuva, jotta voitiin varautua ajomatkoihin oikealla polttoainemäärällä. Ajoneuvoilla ajettiin normaalit ajosuoritteet ja ajettujen kilometrien ja kulutetun polttoaineen määrän mukaan laskettiin keskimääräinen kulutus 100 km:llä.

Kokeessa saavutettiin seuraavan laisia tuloksia.

Ajoneuvo	Kulutus / 100 km
Amerikkalainen 3 tonnin kuorma-auto m34	42 L
Englantilainen 3 tonnin kuorma-auto Bedford-r	48,5 L
Englantilainen 1 tonnin kuorma-auto Austin	38,7 L
Englantilainen Land Rover-86	18,8L
Amerikkalainen Jeep Willys:n	koe epäonnistui

Jeepin koe epäonnistui, koska kaasuttimensäädöt eivät olleet kohdallaan ja kaasutin ei voitu säätää oikeisiin ohjearvoihin, sillä tarvittavia työkaluja ei ollut saatavilla.⁶⁷

Ajoneuvoille suoritettiin myös tietyn katsastusohjelman ja -lomakkeen mukaista katsastusta puolen vuoden välein. Katsastus käsitti normaalin ajoneuvon katsastamisen ajoneuvon kunnon ja asianmukaisen toiminnan toteutukseksi. Ajoneuvojen viat olivat yleensä kulumisesta johtuvia vikoja, kuten esimerkiksi ohjauslaitteissa väljää, moottori vuosi öljyä, iskunvaimentimet eivät olleet kunnossa, valot olivat rikki ja niin edelleen.⁶⁸

Suomen Komppanian kuljetustoimeen suoritettiin UNEF:n toimesta tarkastus keväällä 1957. Tarkastuksen toimitti majuri Taitti. Tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota ajoneuvojen kuntoon, yleiseen ajoneuvokaluston hoitoon, ajoneuvojen kirjanpitoon ja huoltoon sekä korjaustoiminnan mahdollisuuksiin. Majuri Taitti oli näkemäänsä tyytyväinen. Kuultuaan suomalaisten ongelmista kuljetusvälinehuollossa ja korjaustoiminnassa, hän lupasi ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin, jotta YKSK:lle saataisiin kunnolliset korjaus- ja huoltovälineet. Lupaukset jäivät toteutumatta, koska mitään muutoksia ei asioihin tullut UNEF:n taholta.⁶⁹

Pitkät välimatkat olivat ajoneuvokalustolle ja kuljettajille rasittava tekijä. Tiestö oli olematonta ja sekin vähäinen tiestö, joka oli olemassa, saattoi hävitä muutamassa tunnissa hiekkamyrskyn yllättäessä. Mikäli tietä reunustivat lyhtypylväät, niitä pystyi käyttämään suunnan osoittimena ja monesti oli helpompi ajaa reilusti tieuran sivussa kuin tietä pitkin.⁷⁰ Kalusto ja miehet olivat lujilla.

Suomalaisen komppanian kuljetukset joutuivat varsin kovalle koetukselle varsinkin Sharm el Sheikhissä. Sieltä jouduttiin ajamaan Suezin kaupunkiin kahdesti joka viikko. Matkaa kertyi 300 kilometriä. Matkasta noin 50 kilometriä oli lähes olematonta erittäin huonoa tietä, joka jouduttiin ajamaan käyttäen korkeintaan kakkosvaihdetta. Egyptiläiset kuljettajat käyttivät matkaan neljä vuorokautta ja norjalaiset kaksi vuorokautta. Suomalaiset kuljettajat ajoivat saman reitin noin kymmenessä tunnissa.

Suomalaisten komppania oli todella laajalla alueella. Kerran viikossa oli käytävä Abu Suweirissa, jonne edestakaisin kertyi matkaa noin 900 kilometriä. Suomalaisilla oli tukikohtana ns. luostaritukikohta noin 270 kilometrin päässä huollosta. Tietä ei käytännössä ollut ollenkaan noin sadan kilometrin matkalla, ainoastaan aavikolla kulkeva ura⁷¹. Kuljetukset suoritettiin aina onnellisesti loppuun asti.⁷²

Liitteessä 2 ilmenee UNEF I:n toiminta-alue sekä Suomen Komppanian siirtymisreitit.

Kyproksella pääosa Suomen Pataljoonan ajoneuvokalustosta saatiin YK:lta UNFICYP:n määrittelemän luettelon mukaisesti. Kuljetuskalustosta suurimman osan suomalaiset saivat saarelta englantilaisten varastoista. YKSP:n ylimmälle johdolle ryhdyttiin vuokraamaan paikallisia henkilöautoja virka-autoiksi jossakin vaiheessa YKSP:n toimikautta.⁷³ Muu ajoneuvokalusto, lähinnä moottoripyörät ja maastohenkilökuorma-autot sekä polkupyörät tuotettiin Suomesta.⁷⁴

Panssaroidun ajoneuvokaluston vähäisyys huolestutti alussa Suomen Pataljoonan johtoa. Suomalaiset saivat aluksi ainoastaan neljä kevyesti panssaroitua miehistönkuljetusautoa. Ajoneuvot olivat lisäksi huonokuntoisia. Panssaroiduista ajoneuvoista oli jatkuvasti keskimäärin puolet korjattavana, mikä häytti huomattavasti ajoneuvojen käytön suunnittelua. Myös YK:n jakaman ajoneuvokaluston huono kunto huolestutti, koska se häytti kuljetuksia.⁷⁵ Joihinkin ajoneuvotyyppihin ei ollut saatavilla varaosia koko Välimeren alueella.⁷⁶

Muilla kuin suomalaisilla näytti kyllä olevan käytössään panssariajoneuvoja. Närkästyistä aiheutti se, että tanskalaiset olivat saaneet panssaroituja ajoneuvoja enemmän ja heti tanskalaisten joukkojen tultua maahan.⁷⁷

Ajoneuvojen määrä oli YKSP:lla huomattava, jos sitä vertaa kotimaisen tavanomaisen pataljoonan ajoneuvomäärään.⁷⁸ Ajoneuvotilanne oli kuitenkin huono, koska kalusto oli huonossa kunnossa.⁷⁹ Ajoneuvot olivat pääsääntöisesti käytettyjä ja niillä oli ajettu runsaasti. Oli YKSP:lla välillä onneakin ajoneuvojen suhteen. Vuoden 1974 konfliktiin liittyen YKSP:n täydennyksissä pataljoonan ajoneuvojen määrä kaksinkertaistui ja uusista ajoneuvoista kolmekymmentä oli käyttämättömiä.⁸⁰

Kuljetuskaluston erikoisuutena YKSP:lla oli mukanaan polkupyöriä ja moottoripyöriä, jotka herättivät kiinnostusta niin paikallisessa väestössä kuin muiden maiden kontingenteissakin. Suomen Pataljoonalla oli käytössään UNFICYP:n operaation alussa yli kuusi ja puolisataa polkupyörää ja yli viisikymmentä moottoripyörää.⁸¹ Polkupyöriä käytettiin koko YKSP:n toiminnan ajan. Moottorikäyttöisten ajoneuvojen vähentyessä polkupyörien tarve kasvoi.⁸² Moottoripyöriäkin käytettiin melkein YKSP:n toiminnan loppuun, sillä viimeiset neljä YKSP:n alusta lähtien käytössä ollutta moottoripyörää hylättiin yhdentoista vuoden käytön jälkeen vuonna 1975.⁸³

Suuresta ajoneuvomäärästä johtuen YKSP:lla oli oma autokorjaamo. Korjaamolla tehtiin tavanomaisemmat huollot ja pieniä korjauksia. Suurimmissa korjauksissa, kuten esimerkiksi kolarikorjauksissa, piti tukeutua englantilaisten huoltojärjestelmiin. Englantilaisten kanssa päästiin kuitenkin sopimukseen siitä, että suomalaisten ammattitaito riittää suurempienkin korjausten suorittamiseen ja suomalaiset saivat luvan korjauksiin omalla korjaamolla.⁸⁴ Yhteistyötä englantilaisten kanssa kuitenkin jatkettiin ja isompia töitä vietiin edelleen englantilaisten korjaamolle, jotta omat vähäiset resurssit olisivat riittäneet paremmin.⁸⁵

Korjaamon henkilöstö muodostui ammattitaitoisista asentajista, jotka kykenivät vaati-
viinkin korjaustoimenpiteisiin pitääkseen ajoneuvokaluston toimintakuntoisena.⁸⁶ Pait-
si että ajoneuvojen huono kunto vaati paljon korjaamista,⁸⁷ ajoneuvoihin jouduttiin
myös tekemään ajoittain paljon muutostöitä.⁸⁸ Ajoneuvoihin tehtiin muun muassa yli-
maalauksia, jotka vaativat runsaasti resursseja.⁸⁹ Korjaamon toimintaa vaikeuttavia
tapahtumia oli YKSP:n toiminnan aikana kaksi. Ensimmäinen oli kun UNFICYP:n
käskettiin lähettää miehiä Suezille lokakuussa 1973. Suezille lähetettiin YKSP:n
miesten mukana 14 ajoneuvoa ja osa korjaamon työkaluista sekä koko englantilainen
varaosavarasto.⁹⁰ Toinen merkittävä korjaamon toimintaan hetkellisesti vaikuttanut
tapahtuma oli vuoden 1974 sota, jolloin YKSP:n autokorjaamo tuhoutui.⁹¹

Englantilaisilla oli moottorikäyttöisistä ajoneuvoista tiukemmat ohjeet kuin suomalaisilla. Suomalaisten täytyi tarkastaa ajoneuvojen tekninen kunto ajoneuvokatsastuksessa kerran vuodessa, sekä tehdä määräaikaishuoltoja ja tarkastuksia ohjeiden mukaisesti. Määräysten mukaan englantilaisille ajoneuvoille oli tehtävä teknillinen tarkastus joka toinen kuukausi. Tämä tarkastus tuli suorittaa englantilaisten korjaamolla. Englantilaisten korjaamon resurssit eivät kuitenkaan mahdollistaneet kuin yhden ajoneuvon tarkastamisen päivässä. Ajoneuvojen määrään takia kaluston läpikäyminen joka toinen kuukausi oli mahdotonta. Lisäksi tarkastuksessa ilmenneiden vikojen korjaus viivästytti ajoneuvon takaisin saamista jopa viikkoja. Asia kuitenkin korjautui suomalaisten saatua luvan teknillisen tarkastuksen suorittamiseen pataljoonan automestarin ja myöhemmin autontarkastajan toimesta. Tarkastuksesta piti tehdä pöytäkirjat, jotka koottiin tarkastuskertomukseksi. Yksiköt vastasivat siitä, että tarkastuksessa ilmenneet viat korjattiin määräaikaan mennessä. Automestari ja myöhemmin autontarkastaja suoritti tarkastuksen korjausten jälkeen todentaakseen viat korjatuiksi. Englantilaiset ajoneuvotarkastajat huolehtivat vielä pistokokein etteivät suomalaiset laiminlyöneet tarkastuksia. Uuden järjestelmän myötä suomalaisilla ole-

van englantilaisen kaluston kunto koheni.⁹² Vaikka toimintoja saatiinkin järjeistettyä ja kaluston kunto osittain niiden ansiosta koheni, niin kuljetuskaluston kokonaiskunto ja suuret ajokilometrimäärät näkyivät. Korjaamalla oli jonossa jatkuvasti kahdesta viiteen ajoneuvoa ja loppuunkäytettyjen ajoneuvojen tilalle odotettiin jatkuvasti neljästä kuuteen ajoneuvoa.⁹³

Ajoneuvokalustolle tehtiin määräysten mukaisia tarkastuksia ohjeiden mukaisesti. Tarkastuksissa kiinnitettiin huomiota suoritettuihin määräaikaistarkastuksiin ja -huoltoihin sekä varusteiden määrään ja kuntoon. Puutteita esiintyi enimmäkseen päivittäisten tarkastusten merkinnöissä, joita oli laiminlyöty jonkin verran.⁹⁴

Kuljetuskalustoa vähennettiin samassa suhteessa kuin miesvahvuus pieneni. Samalla ajoneuvoja vaihdettiin YK:n omistamiin ajoneuvoihin. Englantilaisilta käytössä olleet ajoneuvot olivat vuokralla YK:lla.⁹⁵ YKSP:n toiminnan loppupuolella jouduttiin ajoneuvojen vähäisyydestä johtuen vuokraamaan entistä enemmän kuljetuskalustoa englantilaisilta, jotta kuljetukset ja materiaalsiirrot voitiin toteuttaa.⁹⁶

Paitsi suuret kilometrimäärät ajoneuvokaluston ongelmana olivat myös ajoittain vaikeat olosuhteet kuten esimerkiksi sadekausi. Tiet muuttuivat sade kautena liejukoiksi, johon ajoneuvo upposi akseleitaan myöden.⁹⁷ Vesi ja lieju pääsivät pyöränlaakereihin ja jarrulaitteisiin aiheuttaen näin vaurioita.⁹⁸

Varaosien puute haittasi korjauksia, sillä varaosien toimitukset olivat vajavaisia ja viivästyivät.⁹⁹ Varaosien saatavuutta ja siten korjaustoiminnan joustavuutta haittasi ajoittain myös se, että YK ryhtyi toteuttamaan toiminnoissaan säästökamppanjaa. Säästösyihin vedoten UNFICYP:n esikunta kielsi suomalaisia hankkimasta muun muassa Volvo-ajoneuvoihin varaosia suoraan Suomesta. Varaosat tuli hankkia Ruotsin kontingentin kautta ja tämä osaltaan vaikeutti korjaamon toimintaan.¹⁰⁰ Korjaamolle saatavien varaosien saannissa auttoi kuitenkin huomattavasti ainakin YKSP 18–20:n aikana se, että suomalaisten korjaamalla oli englantilainen yhdysmies, jolla oli suhteet omiin huoltolaitoksiin kunnossa ja näin saatiin englantilaiseen kalustoon hyvin varaosia.¹⁰¹

YKSP:n ensimmäisen vuoden aikana ajoneuvoilla ajettiin yhteensä yli 1 600 000 km. Ajoja jouduttiin kontrolloimaan niin, että jokaiseen kaukoajoon tarvittiin huoltopäällikön myöntämä lupa.¹⁰² UNFICYP:n esikunta antoi määräyksiä ajokiintiöistä, jotka

määrittivät kunkin joukon enimmäisajokilometrimäärän kuukaudessa. Suomalaisten kiintiö oli esimerkiksi kesällä 1973 autoilla 68 000 mailia kuukaudessa ja moottoripyörillä 100 mailia kuukaudessa.¹⁰³ Ajosuoritteet jäivät yleensä alle annetun kiintiön, ollen esimerkiksi kyseisenä katsauskautena 67 000 mailia.¹⁰⁴

YKSP:n ajot kohdistuivat pääosin omien toimintojen ylläpitämiseen ja operatiiviseen liikkumiseen. Vuonna 1974 sotaa paenneet pakolaiset toivat YKSP:n ajorutiineihin uudenlaisia tehtäviä. Pakolaiset tarvitsivat runsaasti kaikenlaista huoltoa ja näin UNFICYP:n joukot harjoittivat pakolaisjärjestöjen koordinoimaa humanitaarista toimintaa muun muassa suorittamalla huoltokuljetuksia ja evakuoiteja. Ajosuoritteiden määrä oli noin kymmenen prosenttia pataljoonan kokonaisajomäärästä ollen YKSP 22:n aikana puolessa vuodessa noin 45 000 mailia.¹⁰⁵ Omalta osaltaan ajojen määrää olisi voitu pienentää parantamalla informaatiota, koska aika-ajoin puutteellinen informaatio huoltolentojen aikataulumuutoksista aiheutti runsaasti ylimääräistä edestakaista ajoa.¹⁰⁶

YK:n määräysten mukaisesti jokaisella, joka toimi ajoneuvon kuljettajana, piti olla UNFICYP:n ajokortti. Ajokorttia varten käytiin ajotutkinnossa, jonka vastaanotti oman kontingentin ajomestari tai vastaava henkilö. YKSP 3:n ajomestari otti vastaan ajotutkintoja yli 350, joista uusintaan määrättiin melkein viidennes.¹⁰⁷ YKSP:n toiminnan loppupuolella jouduttiin järjestämään ylimääräisiä kuljettajakursseja. Kursseilla mahdollistettiin se, että ajoneuvoa tarvitseva sai itse ajaa YK:n ajoneuvoa, koska jokaiselle ajoneuvolle ei ollut enää mahdollista nimetä vakinaista kuljettajaa.¹⁰⁸

Poltto- ja voiteluaineiden jakelussa ja toimituksissa ei ilmennyt olennaista ennen kuin vuoden 1974 kriisin yhteydessä. Tuolloin pommituksissa tuhoutui monia polttoainevaraostoista. Varmuusvarastointia ei ollut otettu huomioon. Sodan jälkiä korjattaessa rakennettiin reservipoltoaineille oma varasto.¹⁰⁹

Kuljetusvälinehuollossa ja kuljetuksissa ilmenneet ongelmat olivat samankaltaisia sekä Suezilla että Kyproksella. Ajoneuvojen huolloissa päällimmäiseksi kysymykseksi nousi varaosien saanti. Varaosien hankintaa säätelii liiaksi YK:n byrokratia eikä kansallisesti uskallettu tehdä juuri mitään omin päin. Ongelman taustalla oli se, että YK-organisaatio jakoi ajoneuvot ja yritti itse vastata kaikesta. Järjestelmä olisi ollut hyvä, jos resursseja olisi ollut riittävästi, mutta koska näin ei ollut, varaosien ja muiden tarvikkeiden riittävyyden turvaamiseksi olisi tarvittu enemmän kansallista rohkeutta toi-

mia itsenäisesti ja varastoida sellaisia varaosia, joita kuluu paljon ja jotka ovat välttämättömiä kaluston toiminnalle. Tämä olisi tietenkin vaatinut myös rahallisia resursseja.

Kuljetuksien hoitaminen sujui kaikin puolin hyvin kuluneesta ja paljon ajetusta kalustosta huolimatta. Olosuhteet olivat välillä vaikeat, mutta silloin kuljettajien ammattitaito nousi parhaiten esille. Yhdessä osaavan huolto- ja korjaushenkilöstön kanssa ajoneuvot pysyivät siinä kunnossa, että niillä kyettiin viemään annetut tehtävät loppuun.

Kyprokselle lähdettäessä oli hyvä, että osa kuljetuskalustosta otettiin kotimaasta mukaan. Sen verran oli otettu ajoneuvoasioissa oppia Suezin operaatiosta, jossa jouduttiin olemaan jonkin aikaa ilman ajoneuvoja. Kyproksella huomiota herättivät polkupyörät ja moottoripyörät ja varsinkin komppanioiden siirtymiset polkupyörillä loivat kuvaa suomalaisesta peräänantamattomuudesta,

Sekä Suezin että Kyproksen operaatioissa kuljetuskalustolla ajettiin runsaasti ja siksi olisi ollut paikallaan olla omavaraisempi ajoneuvojen suhteen eli tuottaa kotimaasta ajoneuvokalustoa loppuunkuluneiden tilalle. Ajoneuvot olisi voitu vuokrata YK:lle samoin kuin englantilaiset tekivät, mutta sillä erotuksella, että ne olisivat olleet vain kansallisessa käytössä.

3.2 Majoitus-, vaatetus- ja taloushuolto

YK:n Suomen Komppania lähti Suezille ilman majoitusvälineitä. Majoitusvälineet oli luvattu toimittaa komppanialle sen saavuttua toiminta-alueelle. Suomalaisten tullessa alueelle ja kysellessä heille kuuluvia varusteita ei kukaan tuntunut tietävän asiasta mitään. Ensimmäiset yöt jouduttiin viettämään kivilattialla pelkillä patjapusseilla. Patjapusseihin tarkoitettua heinä- tai olkitäytettä ei ollut saatavissa.¹¹⁰ Kunnan patjojen hankkiminen kesti noin kaksi kuukautta.¹¹¹ Suomalaiset saivat kuitenkin majoitautumista varten kaksi pientä rakennusta.¹¹²

Majoittumisessa komppanialla oli jatkuvasti ongelmia. Komppanian toiminta-alue oli laaja ja suomalaiset joutuivat vaihtamaan tukikohtia useasti. Suomalaiset joutuivat yleensä jättämään taakseen itse kunnostamansa toimintakuntoiset majoitus- ja talusrakennukset. Komppanialla ei ollut käytettävissään vielä helmikuun alkuun 1957

mennessä kuin seitsemän kuuden miehen telttaa sekä yksi joukkosidontapaikan telttä. Päämaja oli ilmoittanut selkeästi, ettei heillä enempää ole.¹¹³

Komppanian siirryttyä Sharm el Sheikin alueelle se ei mahtunut majoittumaan sille kohdennettuihin rakennuksiin ja käytössään oleviin kahteen telttaan. Komppanian päällikkö joutui jättämään osan komppaniaa vanhaan tukikohtaan odottamaan, että saataisiin lisää majoittautumisvälineitä. Alue oli erittäin huonossa kunnossa. Kaato- paikkajätettä oli ympäriinsä suuria määriä. Syöpäläisiä ja rottia vilisi joka paikassa.¹¹⁴ Suomalaiset joutuivat tekemään paljon töitä saadakseen alueen raivattua kaikesta siellä olleesta jätteestä.

Rahaliikenteen hoitamisessa oli niin ikään heti alkujaan suuria ongelmia. Miehille piti maksaa päivärahat, mutta suomalaisilla ei ollut kuin juokseviin menoihin tarkoitettu dollarikassa. Suomalaiset upseerit joutuivat panttaamaan kassan saadakseen rahaa päivärahojen maksuun. Rahaa jouduttiin lainaamaan UNEFI:n esikunnalta henkilökohtaisesti 3700 Egyptin puntaa.¹¹⁵ Tammikuun alussa tuli vihdoin Suomesta ilmoitus, että rahalähetys oli tulossa miesten mukana ja kuinka paljon tulisi maksaa miehille päivärahaa.

Päivärahaa maksettiin seuraavasti:	Määrä: US dollaria
Upseerit	600
Aliupseerit	300
Miehet	75
Lisäraha perheellisille	10
Lisäraha naimattomille	7

Päiväraha maksettiin Yhdysvaltain dollareina mutta voitiin maksaa myös paikallisena valuuttana¹¹⁶ tai ruotsalaiseen pankkiin kruunuina. Pankkiin maksamisesta tarvittiin miesten suostumus.¹¹⁷

Rahaliikenteessä oli komppaniassa ongelmia myöhemminkin. Ohjesääntöön vedoten rahaston hoitaja kieltäytyi ottamasta miehiltä vastaan rahoja ennen kotiutumista. Miehille oli tärkeää saada ylimääräiset rahat talletettua, koska he saivat rahoistaan paremman kurssin tällä tavoin.¹¹⁸ Asiasta jouduttiin kysymään neuvoa Suomesta asti. Suomesta tuli nopeasti vastaus, että rahat oli otettava vastaan eikä ohjesääntö ole esteenä.¹¹⁹

Komppanian varustaminen oli ongelmallista¹²⁰. Vaatetuksen sopivuudesta toimialueen olosuhteisiin ei ollut tietoa, mutta suomalaisten käyttämä kenttäpuku osoittautui varsin käyttökelpoiseksi. Vaatetus soveltui kylmiin öihin hyvin ja oli siedettävä päivisin talvisessa autiomaassa, mutta mitä pitemmälle kevättä kohti mentiin, sitä kuumempaa oli päivin ja öin. Kenttäpuku osoittautui kelvolliseksi vielä senkin jälkeen, kun kyseistä vaatetusta alettiin valmistaa toisenlaisesta, olosuhteisiin sopivammasta kankaasta. Myös suomalaiset sotilasjalkineet eli monet osoittautuivat Suezin hiekassa käyttökelpoisiksi.¹²¹

Kyprokselle lähdettäessä Suomen Pataljoonan tilanne oli erilainen kuin Suezille lähdettäessä. Pataljoonan ei tarvinnut mennä keskelle erämaata. Pataljoona sai tukikohdakseen aikaisemmin brittien RAF:lle kuuluneen Kykko Campin alueen. Alue oli toiminut RAF:n koulutusjoukkojen tukikohtana. Koska kyseessä oli koulutuskäytössä ollut leirialue, siellä oli runsaasti tyhjillään olevia majoitusrakennuksia. Rakennukset olivat betonilattiaisia aaltopeltiparakeja. Kohtuullisessa kunnossa olevia parakeja suomalaiset saivat käyttöönsä 15.¹²² Kykko Campin alueelle suomalaiset perustivat pataljoonan huoltokeskuksen.¹²³

Vaikka iso osa Suomen Pataljoonan henkilöstöstä saikin asua kiinteissä rakennuksissa, ei se ollut kuitenkaan ongelmattonta. Asuntoina toimivat aaltopeltiparakkien lisäksi paikallisilta YK:lle lunastetut ja vuokratut siviilien rakennukset. Rakennukset olivat yleensä huonokuntoisia ja huonosti varusteltuja sekä huonosti eristettyjä, eikä lämmityslaitteita juuri ollut. Talvikautena, jolloin satoi paljon, asunnot olivat kosteita ja kylmiä. Kylmyys johtui juuri runsaasta kosteudesta. Kesäaikana asunnoissa oli taas liian kuuma. Majoitustilojen lämmittämiseksi oli saatu ja varattu 235 kaminaa. Puun laatu oli alueella heikohkoa ja paikalliset kastelivat puita, koska YK osti puun kilohinnalla. Koska puu oli huonokuntoista ja savutti paljon sekä aiheutti hajuhaittoja, kaminoita jouduttiin jatkuvasti huoltamaan. Kaminoista saatu hyöty oli kovin pieni niiden aiheuttamaan vaivaan nähden ja miehet ostivatkin omilla varoillaan paikallisista liikkeistä sähkölämmittimiä talvikaudelle lämmittämään ja kuivattamaan majoitustiloja sekä märkiä varusteita.¹²⁴ Majoitustiloina käytettiin myös teltoja, jotka olivat kesäisin auringon paisteessa jopa vaarallisen kuumia.

Rakennusten huono kunto työllisti suomalaisia erittäin paljon. Rakennusten kunnostaminen sinänsä ei ollut suomalaisille ongelmallista vaan se, ettei olemassa oleviin rakenteisiin saanut tehdä muutoksia. Korjauksissa pitäydyttiinkin ainoastaan välttä-

mättöimpään. Välttämättömiä korjaustoimenpiteitä oli paljon ja monessa tapauksessa olisi ollut helpompaa rakentaa kokonaan uusi rakennus. Korjauksien kohteeksi joutuivat rakennusten vesiputket ja muut vedenkäyttölaitteet. Viemärijärjestelmä oli melkein poikkeuksetta korjattava sekä huoneistoihin asennettava uudet sähköpistorasiat sekä katkaisimet.¹²⁵

Viemäriputkistot olivat paikallisissa rakennuksissa jatkuvana ongelmana johtuen huonosta suunnittelusta ja rakennustekniikasta. Viemäriputkistoja jouduttiin jatkuvasti huoltamaan, koska paikalliset olivat ratkaisseet putkiston taivutuksen siten, että taivutus oli rakennettu suorakulmaiseksi ja tästä syystä viemärit tukkeutuivat helposti.¹²⁶ Viemärien ja putkistojen viat olivat vaivana pitkään ja tulivat esille aina uudestaan, kun ryhmyttiin uudelleen ja saatiin uudet kunnostamattomat rakennukset käyttöön. Jatkuva huolto- ja korjaustoiminta sitoi paljon resursseja.¹²⁷

Rakennukset, joita alueelta oli annettu suomalaisten käyttöön, olivat huonokuntoisia myös ilmanvaihtojärjestelmän osalta. Suomalaiset ryhtyivätkin, tosin vasta vuonna 1970, parantamaan ilmanvaihtoa käyttämässään rakennuksissa. Ilmanvaihtojärjestelmät oli tarkoitus saattaa vastaamaan Suomessa annettuja normeja.¹²⁸

Rakennus- ja korjaustoimintaa säätelivät paljolti materiaalien saatavuus ja käytettävissä oleva raha. Kunnostus- ja rakennustoimintaan saatiin varoja UNFICYP:n esikunnalta kiintiönä 150 – 200 £/kk.¹²⁹ Varojen piti riittää koko suomalaisten hallinnoimiin rakennuksiin, majoitustiloihin ja toimistotaimistoon.¹³⁰ Varoja jouduttiin tämän jälkeen anomaan jokaista korjauskokonaisuutta varten erikseen. Suomalaisten alueella oli erilaisia puusepän töitä runsaasti ja tätä varten anottiin rahaa ja saatiinkin noin 10 000 mk.¹³¹ Varojen erikseen anominen hidasti ja hankaloitti rakennus- ja kunnostustoimintaa paljon. Varojen puutteen lisäksi toimintaa hankaloitti saarella vallitseva materiaali-pula.¹³²

Rakennuksista puuttui yleensä kaikki irtaimisto. Kalusteet oli varastettu ja kaikki, mikä irti saatiin, oli ryöväty jo ennen YK-joukkojen saapumista alueelle.¹³³ YK:n hankkima kalusto oli yleensä käytettyä. Mikäli joissakin huoneistoissa oli ollut jääkaapit, niin nyt niiden tilalle ei ollut varaa sijoittaa uusia. Kaikki jääkaapit olivat keittiöiden käytössä.¹³⁴

Kesällä 1974 tilanne ajautui saarella siinä määrin tulehtuneeksi, että osapuolet aloittivat aseelliset yhteenotot. Sotilaallisen toiminnan aikana suomalaisten alueelta tuhoutui runsaasti rakennuksia. Rakennusten tuhoutuminen aiheutti runsaasti korjattavaa ja kunnostettavaa, mutta olosuhteisiin nähden tilanne saatiin varsin tyydyttäväksi.¹³⁵ Rakennusten ja tilojen kunnostaminen viivästyi useasti, kun tarvikkeita jouduttiin odottelemaan.¹³⁶

Jätehuolto toimi ajoittain tyydyttävällä tavalla, mutta ongelmana oli sen toiminnan epävakaus. Lokakaivojen tyhjennyksiä jouduttiin odottamaan joskus kohtuuttoman pitkään. Alkuaikoina syynä oli asianmukaisen tyhjennyskaluston puute. Pitkät odotusajat aiheuttivat sen, että viemärikaivot tulvivat yli ja aiheuttivat todellisen terveysriskin.¹³⁷ Ajan myötä tilanteeseen saatiin parannusta niin, ettei kaivojen tulvimista esiintynyt ja muut talousjätteet pystyttiin kuljettamaan pois päivittäin.¹³⁸ Suomen Pataljoonan toimikauden viimeisimmissä rotaatioissa ilmeni jälleen ongelmia jätehuollossa ja viemäreissä.¹³⁹

Suomalaiset vaihtoivat ryhmitystä tilanteiden rauhoituttua ja samassa yhteydessä suoritettiin yleensä myös UNFICYP:ssa supistuksia, jotka koskettivat myös suomalaisia. Liitteissä 3 ja 4 näkyy esimerkki ryhmitysten ja joukkojen muutoksesta kymmenen vuoden aikana. Ryhmitysmuutokset toivat aina runsaasti uusia töitä pioneereille, jotka vastasivat lähestulkoon yksin koko pataljoonan rakennus- ja kunnostustoiminnasta. Uudelleen ryhmittämisen myötä suomalaiset joutuivat vuonna 1975 kunnostamaan täydellisesti kuusi jääkäriparakkia, jälleenrakentamaan uusia huoneita sekä kunnostamaan uudet tilat sairaalalle sekä tekemään paljon muuta niin kutsuttua kunnostustyötä.¹⁴⁰

Pioneerien perinteiset työt alkoivat pioneerien osalta vasta vuonna 1974 sotatoimien jälkeen¹⁴¹, jolloin pioneerit pääsivät rakentamaan suomalaisten vastuualueelle suojarakenteita.¹⁴² Ensimmäinen betonista valmistettu ja teräsvahvisteinen shelteri valmistui vasta 12 vuoden kuluttua siitä, kun ensimmäiset YK-rauhanturvaajat tulivat saarelle.¹⁴³ Suojarakenteiden rakentamista häyttasi paljolti määrärahojen puute budjettikauden lopussa ja se, ettei uusia määrärahoja ollut vielä myönnetty. Oikeanlaisien työkoneiden puute ja se, ettei niitä pyynnöistä huolimatta alueelle toimitettu, esti omalta osaltaan töiden etenemisen.¹⁴⁴ Kesti oman aikansa ennen kuin saatiin hankittua vuokralaitteita töiden jatkamiseksi.¹⁴⁵ Pioneerit jatkoivat suoja- ja taistelupoteri-

den rakentamista ja parantelua sekä tekivät rakennustöitä jo muutenkin vähäisellä miesmäärällä.¹⁴⁶

UNFICYP:n organisaatiomuutokset ja pataljoonan miehistösupistukset toivat ongelmia töiden organisointiin. Miehistön vähyys aiheutti sen, että ei jäänyt aikaa juuri mihinkään muuhun kuin työn tekoon. Mitään uutta ei kyetty rakentamaan kovinkaan nopeasti, sillä yli puolet tehokkaasta työajasta meni korjaus- ja ylläpitotoimiin.¹⁴⁷ Suomalaisilla oli ajoittain käytössään paikallista väestöä työntekijöinä. Paikallistyöntekijöitä ei kuitenkaan ollut aina riittävästi saatavana ja silloinkin kun heitä oli töissä, he olivat hitaita.¹⁴⁸ Materiaalipulan hellittäminen ei helpottanut tilannetta. Kun materiaalia saatiin, sitä oli jopa liikaa olemassa olevaan työvoimaan nähden.¹⁴⁹

Suomalainen ammattiosaaminen oli tiedossa muuallakin ja suomalaisia haluttiin töihin muiden joukkojen alueelle. Vähäisistä miehistä annettiinkin aina tarpeen tullen ammattimiehiä rakennushommiin. Ammattimiehiä tarvittiin suuri ja tästä johtuen monesti jo rauhanturvajoukkoa valittaessa jonkin käytännön ammatin erikoismies asetettiin etusijalle.¹⁵⁰

Suomen Pataljoonan varustaminen oikeilla varusteilla vallitseviin olosuhteisiin oli vaikea tehtävä. Varusteita ei ollut riittävästi varastossa ja niitä jouduttiin tilaamaan lisää. Varusteita jaettiin sitä mukaa kun niitä saatiin koottua.¹⁵¹

Miehille jaettiin pienin muutoksin suomalainen sotilasvaatetus. Sotilaan perusvaatetus oli paikallisiin olosuhteisiin liian lämmin ja sadekaudelle liian kevyt. UNFICYP jakoi osallistuville joukoille kesävaatetuksesi niin kutsutun intialaisen palveluspuvun, johon kuului paitapusero ja pitkät housut.¹⁵²

Ensimmäistä talvikautta varten pyydettiin Suomesta talvivarusteet. Talvivaatetusta kyllä saatiin, mutta ainoastaan puolustusvoimissa käytössä olevia mantteleita eli pitkiä sarkakangastakkeja sekä villapaitoja. Villapaitoja piti käyttää jopa sisällä majoitus-tiloissa. Mantteleiden tilalle saatiin vasta vuonna 1970 lämpöpuvut, jotka olivat käytännöllisempiä ja helpompia käyttää palveluksessa.¹⁵³ Lämpöpukujen saanti edesauttoi siinä, että talvivaatetuksessa saavutettiin hieman muita kontingenteja.¹⁵⁴ Mitä ilmeisimmin muiden UNFICYP:n operaatioon osallistuvien maiden varusteisiin oli vielä matkaa, mutta pikkuhiljaa vaatetusta saatiin muutettua tarkoituksenmukaisemmaksi ja paremmin eri tehtäviin soveltuvaksi.¹⁵⁵

Suomen Pataljoonalla oli mukana runsaasti moottoripyöriä, mutta ei soveliaita varusteita varsinkaan sadekaudelle. Englantilaiset antoivat suomalaisten käyttöön sadetta pitäviä ajovarusteita. Varusteita käytettiin myös muuhun tarkoitukseen, esimerkiksi vartiopaikoilla, joissa majoituttiin teltaan eikä niissä ollut minkäänlaisia varusteiden kuivattamismahdollisuuksia.¹⁵⁶

Alkuvaiheessa oli kenkien kanssa hieman ongelmia. Urheilujalkineiksi tarkoitettut jalkineet eivät soveltuneet muuhun kuin oleskelujalkineiksi. Palveluskäyttöön oli tarkoitettu nahkapohjaiset kengät, jotka olivat kuitenkin kivisessä maastossa huonot.¹⁵⁷ Käytössä olivatkin kumipohjaiset maihinnousukengät, jotka soveltuivat kivikkoiseen maastoon hyvin.¹⁵⁸ Suomalaisten sotilaiden käyttämät kumisaappaat herättivät ihmetystä muiden maiden henkilöstössä.¹⁵⁹

Varusteet kuluivat nopeasti johtuen runsaasta pesemisestä, joka taas aiheutui kesällä kuumuudesta ja talvella sateista. Ongelmaksi muodostui aika ajoin se, ettei YK kyennyt toimittamaan niin sanottua YK-varustusta riittävästi eikä tarpeeksi usein. Esimerkiksi YK-baretit ja lippalakit olivat monesti niin huonokuntoisia, että ne olivat lähes käyttökelvottomia.¹⁶⁰

Suomesta tulevien varusteiden toimituksissa esiintyi myös ongelmia. Toimitukset saattoivat venyä ja samalla varusteet kuitenkin kuluivat käytössä. Joskus saattoi jäädä tulematta välttämätöntäkin varustetta kuten kengät ja sukat. Uuden rotaation varustaminen oli ongelmallista, koska Suomen Pataljoonan varusvarastoilla kyseisten varusteiden tilanne oli huono eikä varusteita ollut jakaa. Kotimaahan menevässä raportissakin esitettiin huolestuneisuus siitä, että huonokuntoiset varusteet antavat joukosta epäedullisen kuvan.¹⁶¹

Miehille jaettavaa vaatetusta kehiteltiin jatkuvasti. Alueelle tuleville pyrittiin jakamaan samanlainen perusvaatetus ja erikoistehtäviin meneville lisäksi erikoisvaatetus. Jaettava perusvaatetus oli lähinnä kulloisenkin rotaation vuodenaikaan sopivaa, mutta toimikauden loppua kohden tullessa miehille jaettiin perusvaatetus, jossa oli kesä- ja talvivaatetus samassa¹⁶². Vaatetuksen jakoa rotaation saapuessa oli kehitetty niin, että varusteet oli koottu säkkeihin valmiiksi. Hankaluutena oli ainoastaan se, että tiettyjä vaatteita saattoi olla vähän ja niiden kokovalikoima olematon. Varsinkin intialaisista puvuista jouduttiin tekemään oikean kokoisia jälkikäteen pienentämällä tai suurentamalla.¹⁶³

Kesän 1974 levottomuuksista johtuen Suomesta lähetettiin vahvennuksia Kyprokselle niin, että Suomen Pataljoonan miesvahvuus melkein kolminkertaistui. Huoltotoimitukset eivät kyenneet toimittamaan materiaalia riittävästi ja riittävän nopeasti. Lisäksi osa varusteista tuhoutui levottomuuksien aikana.¹⁶⁴

Vuodevaatteiden ja vuoteiden tilanne oli huolestuttava alkuaikoina, sillä vasta YKSP 4:n aikana voitiin miehille jakaa kunnolliset vuoteet, joihin kuului patja ja patjan suo-
japussi. Samalla voitiin jakaa kaikille miehille kaksi lakanaa ja neljä huopaa.¹⁶⁵ Ma-
kuupussit saatiin Suomen Pataljoonan käyttöön vasta vuonna 1972.¹⁶⁶

Vaatetuksen pesu toteutettiin paikallispesuloissa. Sopimuksen pesuloiden kanssa teki alkuaikoina kaikkien puolesta UNFICYP englantilaisten antaman varusteluettelon mukaisesti. Pesun hinta muodostui siitä, mitä varusteita pestiin. Eri varusteilla oli erilaiset pesuhinnat. Varustenimikkeistö ei ollut ollenkaan suomalaiseseen vaatetukseen sopiva. Suomen Pataljoonalle tuli kalliimmaksi käyttää brittien mukaista nimikkeistöä, joten suomalaiselle vaatetusnimikkeistölle neuvoteltiin uusi sopimus. Uusi järjestelmä oli työläämpi varastoille, mutta hinnaltaan useita satoja puntia halvempi.¹⁶⁷

Vaatteiden pesetyksessä oli melko usein jonkinlaisia ongelmia, kuten esimerkiksi varusteiden katoaminen pesulakierroksella. Sopimuspesulan laatukin oli heikko ja pyykki jouduttiin pesettämään monesti uudestaan.¹⁶⁸ Toisinaan pesty pyykki haisi pahemmalle kuin pesuun lähtenyt likainen pyykki.¹⁶⁹ Pyykkiä pestiin myös itse. Omaa pyykinpesua varten YK antoi varat pesuaineisiin, mutta jo YKSP 4:n aikana se lopetettiin. Englantilaisilta sai vielä jonkin verran pesuaineita, mutta pakkauskoko oli hankala käsiteltäväksi.¹⁷⁰ YKSP 18 – 20:n aikana pesetettiin vaatteita paikallisissa pesuloissa yleisesti omalla kustannuksella, vaikka organisaation kauttakkin olisi voinut vaatteensa pesettää.¹⁷¹

Pesulatoimintaan saatiin parannusta vasta vuonna 1975, kun UNFICYP uusi pesulasopimuksia ja alkoi puuttua esiintyviin epäkohtiin tarkemmin ja ärhäkämmin. Pesulapalvelut nopeutuivat, laatu parani ja laskutuksessa ajoittain esiintyneet epäkohdat poistuivat. Vaikka pesulakierto nopeutui, niin silti rotaatiossa jäi jakamatta varusteita, kun ne eivät ehtineet takaisin ajoissa.¹⁷² Pesetyskertoja oli aluksi kaksi kertaa viikossa. Suomen Pataljoonan toimikauden lähestyessä loppuaan teki UNFICYP pesuloiden kanssa uuden sopimuksen. Uusi sopimus mahdollisti kolme pesetyskertaa vii-

kossa. Uusi järjestelmä oli onnistunut ratkaisu pataljoonan vaatehuollosta vastaavien mielestä.¹⁷³

Varusvarastoja oli jokaisella komppaniolla omansa sekä yksi isompi varasto huolto-komppanian alueella huoltokeskuksessa. Niin varusvarastojen henkilökunnan kuin muidenkin varastovastuussa olevien henkilöiden olisi haluttu olevan kantahenkilökuntaan kuuluvia. Olisi ollut helpompi osoittaa vastuussa oleva henkilö ongelmatapauksissa. Varastohenkilöstön vaihtoon oli liian vähän aikaa ja koko varastoa ei ehditty tarkastamaan henkilövaihtoon varatussa ajassa. Ongelmia esiintyi materiaalin puutteiden selvittelyssä ja siinä, kuka oli vastuullinen varastonhoitaja.¹⁷⁴ Varusvarastoja inventoitaessa havaittiin runsaasti puutteita.¹⁷⁵

Varastojen kuten varusvarastonkin vastuullisten hoitajien lähteminen nopeasti Suezille vuonna 1973 ja varastojen luovuttaminen ilman laskentaa kokemattomille varastonhoitajille oli ongelmallista. Ongelmat johtuivat siitä, että osa materiaalista jäi YKSV:n käyttöön Suezille ja osa hävisi matkalla. Varusteita jouduttiin polttamaan paljon, koska niihin oli pesiytynyt hiekkakirppuja ja niiden hävittäminen ei onnistunut muuta kuin polttamalla varusteet.¹⁷⁶ Materiaali laskettiin tarkasti ja siihen lisättiin YKSV:oon jäänyt materiaali. Loppu oli hävikkiä ja hävinnyt omaisuus poistettiin kirjanpidosta.¹⁷⁷

YKSV työllisti Suomen Pataljoonan vaatehuoltoa UNEF II:n operaation alusta pitäen. Suomalaiset saivat tehtäväkseen toimittaa osan Kyproksella teettämistään ja tilaamistaan haljasnahkakengistä YKSV:lle. Kenkiä tilattiin aina säännöllisesti ja niistä osa lähetettiin suomalaisille Siinailla. Viimeisen tilauserän kanssa piti jännittää, ehtikö se valmiiksi toimitettavaksi YKSV:lle ennen Suomen Pataljoonan kotiuttamista Kyprokselta. Tilatut haljasjalkineet, joita viimeisessä tilauksessa oli 2000 paria, saatiin valmiiksi määräaikaan mennessä.¹⁷⁸

Varusvarastoille tuli runsaasti hävikkiä kesän 1974 levottomuuksissa, joissa hävisi melkoisesti materiaalia. Todellista vaatehuollomateriaalin tuhoutumismäärää ei ilmeisesti voitu selvittää, koska osa varusteista oli puuttunut jo ennen varastojen jäämistä taisteluiden alle. Varastojen uudelleen järjesteleminen ja saattaminen jälleen kirjanpitoon vei runsaasti aikaa. Kirjanpidon uusiminen ja materiaalin täsmäminen kirjanpitoon saatiin valmiiksi lukuisten laskentakertojen jälkeen syksyllä 1975 YKSP 23:n ai-

kana eli runsas vuosi levottomuuksien jälkeen.¹⁷⁹ Vielä tuonkin jälkeen esiintyi epäselvyyksiä materiaaleissa, mikä työllisti huoltohenkilöstöä.¹⁸⁰

Vaatetusmateriaalia evakuoitiin Suomeen aina kun YKSP:n organisaatiota supistettiin. Varsinaisesti vaatetusmateriaalin evakuoinnit työllistivät huoltohenkilöstöä YKSP 27:n aikana. Materiaalia evakuoitiin Suomen lisäksi Siinaille YKSV:lle.¹⁸¹

Postin kulku Suezin toimialueelle oli ohjeistettu Suomen sotilasasiamiehen sähköellä Washington D.C:stä. Posti lähetettiin Postin toimitettavaksi kuten normaali posti. Pääpostikonttori kokosi postin sinetöityihin postisäkkeihin ja lähetti säkit Napoliin. Napolista säkit lähetettiin YK:n koneella Abu Sueiriin, josta posti lähetettiin edelleen yksiköihin.

Miehet lähettivät omat postinsa kotimaahan kuten olisivat lähettäneet postia kotimaassa. Postimiehet laittoivat postin sinetöityihin säkkeihin, joihin tuli osoitelippu Suomen pääpostin osoitteella.¹⁸² Kirjepostin lähettämismäärää ei ollut rajoitettu, mutta postipakettien lähettämisessä oli rajoitteita. Paketin koko oli määrätty 10*20*30 cm ja paketti sai painaa enintään 1,5 kg.¹⁸³ Postipakettien lähettämiseen liittyvät rajoitukset olivat miesten mielestä liian tiukat. Rajoitusten poistosta käytiin postiviranomaisien kanssa jatkuvasti neuvotteluja. Vasta suomalaisten poislähdön kynnyksellä saatiin poistettua pakettipostiin kohdistuneita rajoituksia.¹⁸⁴

Postipaketteja hävisi matkalla ja kotimaasta lähetetyn pakettipostin perille saapumisessa oli suuria ongelmia, koska postin kulku toimi huonosti. Pakettipostin suuri määrä oli kaikille yllätys. Paketit ruuhkautuivat Napoliin. Postisäkkien saaminen toimialueelle oli myös ongelmallista.¹⁸⁵

Postin toimintaan tuli Kyproksella mukaan päivärahojen ja muun henkilökohtaisen rahaliikenteen hoito, eli Postisäästöpankki toimi myös rauhanturvapalveluksen aikana. Jokaiselle YKSP:n palveluksessa olevalle avattiin Postisäästöpankin toimesta päivärahatili. Mikäli jollain jo oli olemassa Postissa oma tili, niin silloin käytettiin kyseistä tiliä. Toimialueella pystyi nostamaan tililtään rahaa erillistä päivärahakorttia vastaan ja tietenkin tililleen pystyi myös tallettamaan rahaa. Tilintapahtumista valtaosa oli tililtä ottoja.¹⁸⁶ Tili- ja palkanmaksupäivinä suoritettiin palkka- ja päivärahojen maksua myös jokaisessa yksikössä erikseen.¹⁸⁷

Rahaliikenteen hoitamisessa sattui pataljoonan olemassaolon aikana myös suurehkoa vahinkoa aiheuttanut tapahtuma, kun Suomesta ilmoitettiin virheellinen valuuttavaihtokurssi. Tapahtuneesta aiheutui rauhanturvaajille yhteensä 12 000 mk tappiot.¹⁸⁸ Kyseessä oli melko huomattava summa kun otetaan huomioon, että elettiin vuotta 1975. Valuuttakurssin virhe oli noin 25 %. Väärä kurssi aiheutti edellä mainittujen rahamenetysten lisäksi tilien ylityksiä sekä ylimääräisiä maksuja postipaketteihin. Postipaketteja oli lähetetty runsaasti, koska oli joulua tulossa.¹⁸⁹

Rahaliikenne oli katketa kokonaan loppuvuodesta 1975, kun vakituinen rahaliikennettä hoitava postimestari sairastui niin pahasti, että hänet jouduttiin kotiuttamaan. Rahatilit olivat paikallisessa pankissa ja tileille oli määritelty vain yksi tilin käyttöoikeudet omaava henkilö. Koska postimestari kotiutettiin nopeasti, ei tullut kenellekään mieleen, että tilien vastuunalainen henkilö pitäisi muuttaa paikallisessa pankissa. Tilapäiselle hoitajalle ei ollut katsottu tarpeelliseksi antaa tilien käyttöoikeutta.¹⁹⁰

Kyproksella postin toiminta oli samankaltaista kuin UNEF I:n operaatiossa. Posti toimi Posti- ja Lennätinhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Posti toimi kuten kotimaassa ja postilaatikoita oli jokaisessa yksikössä. Postikonttorin toimintaan kuului suomalaisten postimerkkien myynti kotimaan postilähetystyksiä varten. Ulkomaille lähettämistä varten tarvittiin paikallinen kyproslainen postimerkki. Postimerkkien myynti tapahtui kuitenkin molemmissa tapauksissa Kyproksen valuutassa. Yksiköiden postit toimitettiin lähettien toimesta pääpostiin, jossa posti lajiteltiin ja niputettiin sekä suljettiin postipusseihin ja toimitettiin edelleen lentokentälle. Postikuljetuksen yhteydessä tuotiin lentokentältä sinne saapunut posti, joka käsitti yleensä Helsingin alueen päivälehdet sekä kirjepostia. Päivälehdet jaettiin samana iltana yksiköihin.

Pakettiposti toimitettiin huolto- ja rotaatiolentojen yhteydessä Suomeen. Pakettipostin kulku Suomeen oli varsin hidasta. Huoltolentojen aikataulut olivat alkuaikoina varsin epäsäännölliset. YKSP 4:n aikana saattoi varsinaisen huoltolennon väli olla yli kolme kuukautta.¹⁹¹ Postipakettien suhteen saattoi käydä myös niin, ettei niitä voitu lähettää kotimaahan, kun kotiutuvien matkatavarat saattoivat painaa lähes 1000 kg enemmän kuin olisi ollut sallittua. Tuollaisen syyn takia jäi postipaketteja lähettämättä lähes 800 kg.¹⁹²

Suurempi erä postia, jota kutsuttiin lava- eli pintapostiksi, tuli normaaleja postin kansainvälisiä reittejä ja aikatauluja myötäillen. Lavapostissa suurimman kokonaisuuden

muodostivat maaseudun sanomalehdet.¹⁹³ Koska kansainvälisiä postireittejä kulkevan postin saapuminen toimialueelle kesti jopa kaksikin viikkoa, tapahtumat lehdissä olivat jo vanhoja.

Postin kulku saarelle muodostui koko Suomen Pataljoonan saarellaoloajan ongelmalliseksi. Posti kulki erittäin epäsäännöllisesti. Lähinnä epäsäännöllisyys koski päivittäisen postin kulkua välillä Helsinki - Nicosia. Vaikka posti noudatti Suomen Posti- ja Telehallituksen sopimia aikatauluja, niin päivittäisen postin kulku oli ajoittain jopa neljä päivää myöhässä. Asiasta tehtiin lähes päivittäin kyselyitä ja parannusehdotuksia Suomeen.¹⁹⁴

Postiliikenteen takaamiseksi jouduttiin välillä tekemään eritysjärjestelyitä, kuten postikuljetusten hoitaminen englantilaisten välityksellä ensin Lontooseen ja sieltä vasta Suomeen.¹⁹⁵ Erillisjärjestelyt menivät välillä siihen, että jouduttiin tukeutumaan sekä tavallisiin reittilentoihin eri maiden kautta Suomeen että käyttämään ruotsalaisten huoltolentoa postin saamiseksi ensin Ruotsiin ja sieltä edelleen reittilennolla Suomeen.¹⁹⁶

Postin ohjauksessa ilmeni ongelmia etenkin kesäaikana, jolloin Suomessa kesäapulaiset olivat työskentelemässä postikonttoreiden postinlajittelupisteissä.¹⁹⁷ Kun pataljoonasta lähti osasto Suezille, niin UNEF II:n perustaminen toi postin lajitteluun virheitä. Koko YKSP:lle tarkoitettu posti saattoi käydä ensin Suezilla. Syynä tähän oli se, että Suomessa postin lajittelukeskuksessa Kyprokselle ja Siinaille menevä posti oli ollut samassa paikassa.

Pataljoonan lukuisat supistukset kohdistuivat myös osaltaan postissa työskentelevään henkilöstöön. Supistusten toteutuessa jouduttiin organisoimaan postin toiminta uudelleen muun muassa supistamalla aukioloaikoja sen mukaan, miten oli postin lajittelua ja jakoa.¹⁹⁸ Suomen Pataljoonan osallistuminen Suezin operaatioon vaikutti osaltaan postin toimintaan. Postissa työskentelevät joutuivat irrottamaan kenttäpostiryhmän lähtevän osaston mukaan. Kyproksella toiminut kenttäpastori hoiti omilla järjestelyillä postin kauttakulun kauttansa Suezille. Suezilta Suomeen menevä posti hoidettiin muilla järjestelyillä.¹⁹⁹

Suomalaisten osallistuminen UNEF II:n toimintaan vaikutti postiin muullakin tavoin. Miesten runsas lomailu aiheutti postille kassavarantojen hupenemisen siinä määrin,

että luotto loppui paikallisesta pankista. Luoton loppuminen johtui siitä, että Suomesta ei saatu maksumääräyksiä riittävän nopeasti Kyprokselle. Rahojen loppuminen aiheutti runsasta polemiikka.²⁰⁰

Talous- ja vaatetushuollon sekä postitoiminnan kannalta Suezin ja Kyproksen operaatioiden toiminnassa oli paljoja samankaltaisuuksia etenkin operaatioiden perustamiseen liittyen sekä toiminnan alkuvaiheessa. Ei osattu ottaa huomioon olosuhteiden vaatimuksia.

Suezin operaatiossa vaatetukseen liittyvät ongelmat ovat ymmärrettävissä, mutta ei enää lähdettäessä Kyprokselle. Suezille lähdettäessä tilanne ja olosuhteet olivat ennalta tuntemattomat eikä olosuhteiden vaatimuksista ollut entuudestaan kokemuksia juuri kenelläkään. Ihmetystä herättää se seikka, että kun valmistauduttiin UNFICYP:n operaation lähtöön, ei Suezin kokemuksia otettu huomioon. Vaatetuksen suhteen tehtiin samankaltaisia virhearvioita Kyprokselle lähdettäessä kuin oli tehty vuonna 1956 lähdettäessä UNEF–operaatioon. Vaatetus soveltui vain osittain vallitseviin olosuhteisiin. Lähetettäessä sotajoukkoa kauas kotimaastaan täytyy sen varusteiden olla täysin vallitseviin olosuhteisiin sopivat sekä sellaisessa kunnossa, että niissä voi näyttäytyä muidenkin maiden edustajien läsnä ollessa.²⁰¹

Koska Suezin operaatio oli suomalaisten osalta lyhyt, ei vaatetuksen kanssa ehtinyt tulla suuria ongelmia. Kyproksella sen sijaan vaatetushuollossa oli ongelmia ajoittain runsaastikin. Vaatetusta paranneltiin kaiken aikaa operaation edetessä, mutta varustojen uudistuminen oli hidasta. Vaatetus pääsi ajoittain vähenemään siinä määrin, että ei kyetty jakamaan täyttä varustusta uuden rotaation saapuessa. Osa artikkeleista oli loppu ja osa oli vielä pesulakierroksella. Olisiko näihin ongelmiin kyetty varautumaan etukäteen, jottei vaatetuksen osalta olisi notkahduksia päässyt tapahtumaan? Rotaation lähestyessä olisi välttämätöntä varustusta pitänyt tilata kotimaasta lisää niin, että kotiutuvilla olisi säilynyt työntekoon tarvittava välttämätön varustus ja muut olisi kerätty hyvissä ajoin pois. Tällöin olisi kyetty pesettämään varusteet riittävän ajoissa.

Vaatetuksen pesettämisiongelmiin taustalla olivat epäluotettavat toimittajat. Tällaiset ongelmat olisivat poistuneet, jos olisi varauduttu pesemään kaikki varusteet itse. Tällainen toiminta olisi tietenkin vaatinut investointeja, mutta omavaraisuus olisi kannat-

tanut aikaa myöden. Työntekijöinä olisi käytetty paikallistyövoimaa ja ainoastaan jonkinlainen työnjohtaja olisi ollut suomalaiseseen rauhanturvajoukkoon kuuluva.

Majoitusongelmat olivat Suezilla merkittävä asia. Ongelmien muodostumiseen syynä oli YK:n lupaamien majoitusvälineiden saannin myöhästyminen ja se, että luotettiin liikaa lupauksiin eikä varauduttu omin majoitusvälinein. Kyproksen operaatiossa oli jo lähtiessä selvää se, että rakennuksia olisi majoittumiseen runsaasti. Sen ei kuitenkaan olisi pitänyt poistaa sitä tosiseikkaa, että pitää varautua omin majoitusvälinein, sillä tilanne voi muuttua nopeasti.

Kiinteiden majoitustilojen suhteen oltiin Suezilla ja Kyproksella samanlaisten ongelmien parissa. Kiinteät rakennukset olivat enemmän tai vähemmän kunnostuksen tarpeessa, ennen kuin ne voitiin ottaa käyttöön. Jatkuva ryhmyksen muuttaminen oli YKSK:n ja YKSP:n toiminnassa tavallista ja tämän seurauksena piti jatkuvasti kunnostaa uusia majoitustiloja. Rauhanturvatehtäviin lähtevän joukon pitäisi olla varustettu täysin sääolosuhteisiin soveltuvalla majoituskalustolla, koska majoitustilat saattavat olla paikanpäällä olemattomat.

Jätehuolto oli yksi keskeisempiä ongelmia molemmissa rauhanturvaoperaatioissa. Varautuminen omatoimiseen jätteiden poiskuljettamiseen tai tuhoamiseen ei aina ollut kitkatonta. Suurin ongelma oli sopivan kuljetuskaluston puute. Organisaatiossa ei ollut varauduttu jäteongelmaan. Talousjätteistä pääsi kohtuullisesti eroon polttamalla tai, niin kuin Kyproksella, toimittamalla jätteet kaatopaikoille hävitettäväksi, mutta mikäli kuljetuksissa tuli viivästyksiä, jätekasat suurenivat ja toivat mukanaan tuholaisongelman.

Viemärijätteet olivat terveysriski, mikäli niiden poiskuljettamisessa ilmeni viivytyksiä. Viemärien huono kunto etenkin Kyproksella vaivasi koko YKSP:n toiminnan ajan. Viemärit olivat huonosti rakennettuja ja niissä oli runsaasti toteutusvikoja, jotka aiheuttivat tukkeutumisia ja viemärien ylitulvimista.

Postitoiminta oli Suezin operaation aikana enimmäkseen keskittynyt postin lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Suurimmat ongelmat liittyivät kuljetuksiin sekä postin katoamiseen ja ruuhkautumiseen väliasemille. Samankaltaiset ongelmat ilmenivät myös Kyproksella. Posti kulki ajoittain hitaasti ja epäsäännöllisesti. Lähdetessä UNFICYP:n organisaatioon mukaan, olisi ollut ensisijaisen tärkeää muistaa Suezin

operaation postinkuljetusongelmat. Mitä todennäköisimmin Kyproksen operaatiossa suomalaiset luottivat liikaa kansallisen postijärjestelmän toimivuuteen. Ei vain otettu huomioon sitä, että kuljetukset suoritetaan pääosin normaaleilla reittilennoilla ja näin viivästyksiä pääsee syntymään. Postin toiminta oli kuitenkin olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista. Ongelmat eivät niinkään johtuneet huonosta työmoraalista kuin virheellisistä ilmoituksista ja viivästyksistä, joita aiheuttivat ennalta-arvaamattomat asiat, kuten aikataulumuutokset.

YK organisaatio ei pystynyt reagoimaan tilanteisiin nopeasti. Rahan tarve ja sen jakaminen tuntui olevan kompastuskivi monessakin tapauksessa. YK olisi voinut kehittää toimintaansa edellisen operaation kokemusten perusteella ja suomalaiset kansallisella tasolla varautua omavaraisemmiksi. Omavaraisuusastetta kohottamalla olisikin saavutettu mitä todennäköisimmin suurempi toimintavarmuus talous- ja vaatetushuollon asioissa. Koska YK mahdollisti rahojen käytön laskutuksen jälkikäteen, olisi ollut paikallaan hyödyntää tätä mahdollisuutta laajemmin. Tosin YK:lla oli vielä vuonna 1961 maksamatta tiettyjä maksuja Suomelle noin 150 000 Amerikan dollaria²⁰². Korvausten saaminen YK:lta ei aina ollut ihan helppoa.

3.3 Muonitushuolto

Suezille lähdetessä suomalaiset oli määrätty ottamaan mukaansa kymmenen päivän matkamuona, minkä tuli riittää toimialueelle siirtymisen ajaksi. Toimialueella siirryttiin UNEF:n muonituksen piiriin.²⁰³

Suomesta lähdetessä oli komppanialle annettu ohjeistusta muonitushuollosta. Muonitusta tuli valvoa tarkasti ja muonitukseen annettujen rahojen käyttöä seurata huolellisesti. Rauhanturvaajien ei tarvinnut maksaa muonituksesta, sillä YK maksoi ruuan. Huoltopäällikön, lääkärin ja talousupseerin tuli tehdä paikallisiin olosuhteisiin soveltuva ruuanpitolaskelma. Komppanianpäällikkö hyväksyi tehdyt listat. Energian kulutukseksi ja tarpeeksi oli laskettu vähintään 3200 kilokaloria vuorokaudessa, mutta määrän piti vastata muiden YK joukkojen annoksia.²⁰⁴ Ruokaa tilattiin Suomesta lisää, muun muassa pyydettiin lähettämään näkkileipää, jota luvattiinkin lähettää pikimmiten yhteensä tuhat kiloa kahdessa eri erässä.²⁰⁵

UNEF:n järjestämä muonitushuolto ei toiminut kunnolla koko sinä aikana, jonka suomalaiset olivat operaatiossa mukana. Aluksi oli tuoreruuan kanssa ongelmia, jotka johtuivat suurimmaksi osaksi siitä, että ruuan kylmäsäilytyskalusto oli riittämätön. Vasta huhtikuussa 1957 saivat suomalaiset sähköllä toimivan jääkaapin, joka helpotti ruokatavaroiden säilyttämistä.²⁰⁶ Suomalaisilla oli myös iso kylmäkaappi, joka oli enimmäkseen käyttämättömänä, koska kylmäkaapin käyttämää kaasua ei ollut saatavilla.²⁰⁷ Ruokamateriaalin säilytyksessä ja viileänä pitämisessä hyödynnettiin alueen ilmastollisia erityispiirteitä. Kosteus oli suurta ja kosteuden haihtuessa syntyi viileyttä, jota pyrittiin käyttämään hyväksi.

UNEF:n huollon yleinen kankeus haittasi joukkojen toimintaa. Liha pilaantui useasti pitkien kuljetusetäisyyksien vuoksi, koska päivälämpötilat olivat useasti noin 40 celsiusastetta. Pitkät kuljetusmatkat ja vähäinen ajoneuvomäärä saivat aikaan sen, että kuljetuksia jouduttiin yhdistelemään. Keskitetyt kuljetukset aiheuttivat sen, että materiaalia ei voitu sijoittaa niin kuin se olisi pitänyt, vaan lamppuöljyä ja ruokatarvikkeita jouduttiin kuljettamaan samassa kuormassa. Tämän seurauksena elintarvikkeet maistuivat lamppuöljylle.²⁰⁸

Elintarvikkeet toimitettiin kahdeksi päiväksi kerrallaan. Kolmena päivänä piti syödä säilykemuonaa. Muonaa tuli kuitenkin miten sattui. Tarvikkeita saattoi tulla joitakin yhden päivän tarpeeseen ja joitakin kolmen päivän tarpeeseen.²⁰⁹ Egyptiläisen tavaranhankkijan toimittama tuore muona oli yleensä pilaantunutta ja pakkaukset avattuja ja jopa tullin merkitsemät pakkaukset vajavaisia.²¹⁰

Suomalaisten keittäjien ja kokkien valmistama ruoka oli yleensä hyvää.²¹¹ Kaikille ei kuitenkaan ruoka maistunut, koska lajikkeet ja mausteet eivät olleet entuudestaan tuttuja.²¹² Vaatimattomista olosuhteista huolimatta keittäjät pitivät keittiönsä erinomaisessa kunnossa ja siistinä, mikä olikin perusedellytys sille, ettei ruuan välityksellä päässyt leviämään kulkutauteja ja muita sairauksia.

Keittimet olivat hyväkuntoisia ja toimivatkin aluksi hyvin, mistä ilmoitettiin tyytyväisyys kotimaahan asti.²¹³ Korjauskaluston ja varaosien puute alkoi kuitenkin näkyä kaluston toiminnassa. Keittiökalusteiden huolestuttavasta puutteesta ilmoitettiin ja ilmoitusten perusteella ryhdyttiin tarvittaviin toimenpiteisiin muun muassa hitsauslaitteiden saamiseksi, jotta voitaisiin korjata rikkoutuneita keittiökalusteita.²¹⁴ Uusia keittimiä saatiinkin alueelle, jolloin voitiin luopua loppuunkuluneista niin sanotuista ryhmäkeittimis-

tä.²¹⁵ Varsinaisia keittiöitä pyrittiin rakentamaan heti uusiin aseisiin ryhmittymisen jälkeen.²¹⁶

Suomalaiset olivat heti Kyproksen toimialueelle päästyään mukana UNFICYP:n muonitusjärjestelmässä. YK antoi elintarvikkeet, joista jokainen kontingentti laittoi haluamansa ruuat. Elintarvikkeiden jako tapahtui UNFICYP:n keskusvarastosta, jota isännöivät britit. Keskusvarasto oli brittijoukkojen hallussa jo ennen varsinaista YK:n operaatiota Kyproksella.

Britit olivat muonitushuollossa toteuttaneet brittiläisten makutottumusten mukaista elintarvikevalikoimaa. Elintarvikkeet soveltuivat erinomaisesti brittien suosimaan tapaan valmistaa ruokaa paistamalla. Suomalaiset olisivat kaivanneet hiukan vaihtelua raaka-aineissa, jotta ne olisivat soveltuneet paremmin keittoruokien valmistukseen. Ruoka oli silti hyvää ja monipuolista.²¹⁷ Toisaalta aivan YKSP:n alkuaikoina ruokaa oli tosi niukasti ja lajikkeita vähän. Moni rauhanturvaaja joutuikin käyttämään omaa rahaansa ja syömään paikallisissa ruokapaikoissa.²¹⁸

Toisaalta miehistöön kuuluvien ruokatottumukset olivat vielä 1960-luvulla hyvin suppeat. Makutottumukset saattoivat olla syy siihen, että alussa kaivattiin kotimaisia makuja. Tilanteeseen saatiin korjaus, kun Suomesta alettiin toimittaa kotimaisia valmiiteita Kyprokselle.²¹⁹

Elintarvikkeiden hankinnassa britit ottivat vastaan ehdotuksia muutoksista. Muutoksia saatiinkin aikaan monien neuvottelujen jälkeen. YKSP 10:n aikana saatiin aikaan neuvottelutulos, jonka mukaan 80 prosenttia elintarvikkeista toimitettiin brittien toimesta ja 20 prosenttia voivat suomalaiset hankkia itse. Uudelleenjärjestelyt olivat suomalaisten mieleen, antoihan se jollakin tavoin toiminnan vapautta, joka näkyi heti tulevan joulun elintarvikehankinnoissa.²²⁰

Elintarvikkeiden määrä vaihteli suuresti. Välillä, kun lähetyksissä tuli lisäannoksia, ruokaa oli riittävästi ja sitä voitiin antaa myös paikallistyöntekijöille.²²¹ Vähitellen kuitenkin ruuan määrä muuttui tarkalleen miesluvun mukaiseen annosteluun, jolloin muona riitti juuri ja juuri oman pataljoonan henkilöstölle. Muonitus ei kestänyt yhtään ylimääräistä syöjää.²²² Muonitustilanne muuttuikin epätydyttäväksi ja samalla ruuan laatu kärsi muuttuen hyvästä korkeintaan keskinkertaiseksi.²²³ Tilanteeseen saatiin parannusta neuvottelujen kautta. Lisämäärärahaa saatiin kotimaasta ja UNFICYP:ltä

ja näillä lisäyksillä saatiin tilannetta parannettua. Kotimaisen ruokarahen seuraamiseksi jouduttiin avaamaan erillinen elintarvikekortisto.²²⁴

Muonituksessa käytettiin niin sanottuja combo-muonapäiviä pari kertaa kuukaudessa. Combo-päivillä oli tarkoitus saada vaihtuvuutta combo-varastoon ettei muonaa pääsisi vanhentumaan ja samalla voitiin suorittaa keittiöiden täyssiivous. YK toimitti tilauksen mukaisesti syötyjen combo-annosten tilalle tuoreet pussit.²²⁵

Suomalaiset olivat tottuneet tumman leivän syöntiin. Paikallinen leipä oli pääosin vaaleaa ja ruisleivän puuttuminen päivittäisestä ruokapöydästä aiheutti miesten keskuudessa tyytymättömyyttä. Tumman leivän puute oli ainoa muonitushuollon ilmoittama epäkohta muonituksesta ensimmäisessä ilmoituksessa toimialueelta. Syy miksei Suomesta voitu lähettää ruisleipää oli se, että leivän tarvitsema tila on niin suuri ja veisi liikaa tilaa lentokuljetuksessa.²²⁶ Sattui pataljoonan miehille leivän suhteen omiakin virheitä. Täydennyksiä noutamassa ollut ryhmä oli unohtanut purkaa aluksesta ruisjauholastin. Seurauksena oli se, että seuraavan kerran täydennyksiä tuli parin viikon päästä ja pataljoona oli ilman tummaa leipää kaksi viikkoa.²²⁷

Tilanne oli materiaalikuljetusten osalta muuttunut, kun valmisteltiin lippujuhlapäivän juhlallisuuksia. Puolustusvoimien lippujuhlapäivien viettoon oli tilattu muun muassa 500 kiloa ruisleipää ja toistasataa kiloa silliä suomalaisen miehen makutottumuksia hivelemään.²²⁸ Enää ei ollut puhettakaan muun materiaalin kuljetukselta tilaa vievää kuljetuksesta.

Alkuvaiheessa oli hankaluuksia juhlien järjestämisessä. Suomen Pataljoonan käyttöön oli annettu vain niukasti varoja, mikä poikkesi suuresti muista kontingenteista. Suomen Pataljoonalta puuttui oma pöytäastiasto, joka aiheutti sen, että juhlatilaisuuksiin jouduttiin vuokraamaan koko astiasto. Vuokrat alueella olivat korkeat. Koska kyseisiin tilaisuuksiin oli määrärahoja erittäin niukasti, joutui tilaisuuksien järjestäjä maksamaan kustannukset omasta kukkarostaan.²²⁹

Suomalaisten muonitushuollosta vastaavat olivat ammattitaitoista väkeä. Elintarvikkeiden annostaulukoita muunneltiin, jotta ne saataisiin paremmin vastaamaan suomalaisia makutottumuksia. Pakastekala ei maistunut miehille, joten siitä luovuttiin kokonaan. Suomesta saatiin kotimaista juustoa, joka maistui miehille paremmin, kuin UNFICYP:n jakamat tanskalaiset juustot. Mausteita jaettiin ainakin suomalaisten mit-

tapuun mukaan liikaa. Mausteita jäi runsaasti yli. Ylijääneillä mausteilla voitiin käydä kauppaa paikallisten kanssa vaihtamalla mausteita vihanneksiin. Vaihtokaupalle oli lupa Suomen Pataljoonan johdolta.²³⁰

Juhlapäiviksi saatiin lisämuonitusta Suomesta anomalla. YK myönsi esimerkiksi jouluksi lisärahoitusta muonitukseen henkilömäärän mukaisesti. Myönnettyillä varoilla voitiin ostaa joulupöydän herkkuja.²³¹

Elintarvikkeet pyrittiin toimittamaan brittien toimesta pataljoonan muonavarastolle elintarvikeryhmittäin. Kuivamuona toimitettiin kerran viikossa, tuoreruuat kolme kertaa viikossa ja leipä ja maito joka päivä. Lisäksi suomalaisilla oli käytössä Suomesta tuleva muonanparannusraha, joka oli 1,20 mk jokaista Suomen Pataljoonan rauhanturvaajaa kohden. Muonanparannusraha oli tarpeeseen, koska brittien elintarviketoimituksissa oli häiriöitä.²³² Muonan laadussa oli ajoittain toivomisen varaa, sillä toimitetuista elintarvikkeista oli osa pilaantunut.²³³

Muonanparannusrahalla hankittiin paikallisilta toimittajilta erilaisia elintarvikkeita. Hintoja kilpailutettiin, jolloin saatiin hinnat pysymään kurissa. Muonanparannusrahaan esitettiin korotusta jatkuvasti, mutta tuloksetta. Hankintoja tehtiin kyseisellä rahalla myös Suomesta.²³⁴ Muonanparannusrahaan saatiin kauan kaivattu korotus vasta ihan lopussa. Korotuksen jälkeen pystyttiin parantamaan ruuan laatua huomattavasti. Korotus mahdollisti myös sen, että aamupäiväkahvilla voitiin tarjoilla sämpylöitä ja leikkeleitä.²³⁵

Muonan riittäminen kaikille tuli alkuvaiheiden tiukan annostelun jälkeen uudelleen ajankohtaiseksi lähestyttäessä Suomen Pataljoonan toiminnan loppua. Runsaat vierailut rasittivat muutenkin tiukkoja annosmääriä, sillä elintarvikkeita tuli ainoastaan pataljoonan virallisen miesvahvuuden mukaan.²³⁶

Vierailta ja vierailuryhmiltä perittiin kuitenkin käypä maksu nautituista aterioista. Ateriamaksuja ei kuitenkaan saatu Suomen Pataljoona omaan käyttöön vaan ne piti tilitellä Suomesta annettujen ohjeiden mukaan kuten tilitettäisiin kantahenkilökunnan ateriakorvaukset kotimaassa. Tilanne oli epäoikeudenmukainen, koska vieraille täytyi kuitenkin antaa mahdollisuus ruokailuun ja kaikki oli pataljoonan miesten annoksista pois. Asiasta tehtiin muutosehdotuksia.²³⁷ Tilanteeseen saatiin kuitenkin muutos vasta Suomen Pataljoonan viimeiselle vuodelle lähdeettäessä. Puolustusministeriö antoi

luvan käyttää perityistä muonankorvausrahoista suurimman osan pataljoonan omiin hankintoihin.²³⁸ Ongelma oli ollut tiedossa jo pitkään. Asiasta oli raportoitu kotimaahan ainakin YKSP 13:n aikana.²³⁹

Keittiöhenkilöstö oli pääsääntöisesti ammattitaitoista, mutta henkilöiden toivottiin olevan hieman varttuneempia. Varttuneemmille olisi ehtinyt kehittyä parempi vastuuntunto.²⁴⁰ Ammattihenkilöstöstä oli puutetta samalla kun puuttui riittävät määrärahat epäkohtien kuntoon saattamiseksi. Keittiöiden ja muonavarastojen hygieniää paranneltiin jatkuvasti. Tarkastuksissa todettiin kuitenkin ajoittain puutteita. Tilanteen parantamiseksi pyydettiin vaihtohenkilöstönä ammattitaitoisia henkilöitä. Näihin pyyntöihin reagoitiin siten, että Niinisalo kotimaassa otti rotaatiokoulutuksessa huomioon keittäjien erikoiskoulutuksen. Lisäkoulutuksella pyrittiin saamaan aikaan parannusta vallitsevaan tilanteeseen.²⁴¹ Uusi koulutusjärjestelmä ja ammattihenkilöstön etsiminen tuottikin tuloksia ja ruuan laatu ja hygieniaolosuhteet paranivat.²⁴²

Keittiöiden määrä oli runsas johtuen siitä, että yksiköt olivat sen verran kaukana toisistaan, ettei ollut syytä yhdistää keittiöitä. Jokainen yksikkö valmisti ruuan YKSP:n jakamien elintarvikkeiden mukaan omissa keittiöissään.²⁴³ Organisaatiossa tapahtuneiden muutosten ja supistusten sekä uudelleenryhmittämisen myötä yksiköitä yhdisteltiin. Uudelleenryhmittäminen tuli ajankohtaiseksi kesän 1974 levottomuuksien jälkeen. Huoltojärjestelmät voitiin keskittää ja samalla suurkeittiöajatus tuli suunnitelmiin.²⁴⁴ Perusyksiköiden keittiöt yhdistettiin melko pian tämän suunnitteluprosessin jälkeen.²⁴⁵

Keittiöissä käytettiin alkuaikoina Suomesta mukaan otettua kenttämuonituskalustoa, joka oli hyväkuntoista ja toimivaa. UNFICYP jakoi joukoille norjalaisia keittimiä, joiden toiminta oli kyseenalaista. Saattoi olla jopa niin, että Suomen Pataljoonan käyttöön annetuista 26 keittimestä kymmenen oli pois käytöstä. Varaosien puute ja huono saatavuus haittasivat keittimien kunnostamista ja uudelleen käyttöönottoa. Suomalaiset saivat jonkin verran apua keitinongelmaansa kanadalaisilta.²⁴⁶ Keittimien varaosahuolto takkuili pitkään. Keittimet olivat kovassa käytössä ja sen takia niiden varaosatarve oli huomattava. Aika ajoin varaosat pääsivät loppumaan kokonaan.²⁴⁷

Keittiöiden kunnostamisessa ja kalustamisessa oli toisinaan pieniä ongelmia. Keittiöitä oli pyritty standardisoimaan, jotta niiden huoltaminen ja varusteiden kunnossapito olisi ollut helpompaa.²⁴⁸ UNFICYP ei ottanut jostain syystä vastaan suomalaisten

suunnitelmia vaan teki ja kunnosti omalla tavallaan. UNFICYP:n omatoimisuus aiheutti sen, että keittiöihin jouduttiin jopa rakentamaan lattiakaivot jälkikäteen. Myös keittiöön kuuluvat uunit saattoivat puuttua kokonaan.²⁴⁹

Normaalia keittiökalusteiden rikkoutumista ja kunnollisten laitteiden puutetta ilmeni ajoittain. Lihat leikattiin keittiöillä itse ja niihin saatiin kunnolliset lihatukit vasta YKSP 4:n aikana. Lihan leikkaimista jäi edelleen puuttumaan pekonin leikkaamiseen tarvittavat leikkurit.²⁵⁰ Ruuanvalmistusvälineiden rikkoutuessa jouduttiin muuttamaan ruokalistaa, koska korvaavia välineitä ei ollut käytettävissä riittävästi.²⁵¹

Suomen Pataljoonan käytössä oli jonkin verran jääkaappeja kylmäsäilytystiloiksi. YKSP:n alkuaikoina kaikki jääkaapit olivat keittiöiden käytössä.²⁵² Jääkaappien korjausten suhteen oli samanlainen tilanne kuin keittimien. Rikkoutuneeseen ei ollut saatavilla varaosia ja tilalle ei tahdottu saada millään uusia. Rikkoutuneista jääkaapeista jouduttiin kunnostamaan toimivia vaihtamalla osia niin, että saatiin edes muutama toimiva kylmäsäilytystila käyttöön.²⁵³ Uusia jääkaappeja luvattiin toimittaa heti kun niitä vain saadaan, mutta jääkaappien toimittaminen saattoi kestää kohtuuttoman kauan. Kerralla saattoi tulla sitten useampi.²⁵⁴

Varsinaisesti pakastimia ei todennäköisesti ollut käytössä kuin vasta Suomen Pataljoonan toimintakauden loppupuolella. Pakastimien olemassaoloa kiiteltiin. Pakastearkut olivat tulleet tarpeeseen, sillä niiden ansiosta ei ollut päässyt ruokaa pilaantumaan kovinkaan paljon kuumasta kesästä huolimatta.²⁵⁵

Suomen Pataljoonan keittiön toiminta lopetettiin suuriin päätösjuhliin, johon keittiöhenkilöstö valmisti juhla-aterian englantilaisilta hankituilla elintarvikkeilla. Ruokaa tehtiin hyvistä raaka-aineista ja nautittiin juhlavasti. Keittiö suljettiin 22.10.1977.²⁵⁶

Muonitushuolto onnistui molemmissa operaatioissa olosuhteisiin ja ongelmiin nähden hyvin. Liekkö onnistumisen edellytyksenä ollut se, että suomalaisilla oli kuitenkin erittäin ammattitaitoista keittiöhenkilöstöä käytettävänä vaikka ongelmia ajoittain esiintyikin miesresurssien riittävydessä. Elintarvikkeiden heikko taso oli yllättävää ja se, että organisaation toimivuudessa oli niin runsaasti häiriötekijöitä. YK oli organisaationa liian hidas nopeita päätöksiä vaativissa tilanteissa. Paikallisten toimittajien vilpilliisiin tekoihin ei puututtu riittävän nopeasti, jolloin vahinkoa pääsi syntymään niin koko operaatiolle kuin kansalliselle huollollekin. Vapautta olisi tarvittu enemmän. Kansalli-

seen makuun olevia elintarvikkeita olisi voitu hankkia enemmän ja nopeammin, sillä vielä 1950 ja -60 luvuilla eksoottisten makujen ja ruokien nauttiminen oli monelle kova paikka.

3.4 Lääkintähuolto

Lääkintähuollossa oltiin jo ennen lähtöä Suezille oltu huolissaan siitä, miten saadaan riittävä suoja alueella mahdollisesti esiintyviä tauteja vastaan. Rokotusohjelmat olivat joillakin rokotteilla useiden viikkojen mittaisia koska rokotteet annettiin useammassa erässä. Erien välinen aika saattoi olla viikkoja. Rokotteiden saanti oli niin ikään ongelmallinen, koska kaikkia rokotteita ei ollut Suomessa riittävästi.²⁵⁷ Tarkoituksena oli, että operaatioon lähteville miehille olisi ehtinyt kehittyä ajoissa rokotuksilla saatava immuniteetti. Rokotusohjelma saatiin kuitenkin järjestymään niin, että viimeiset rokotukset annettiin toimialueella.

Lääkintähuollon tehtävänä oli myös antaa terveystalustusta kaikille komppanian miehille. Terveystalustuksen katsottiin auttavan selviytymään edessä olevista yllätyksellisistä olosuhteista.

Lääkintähuolto selvisi toimikaudesta varsin hyvin. Suomalaisilla ei ollut montakaan vakavampaa epidemiaa. Jokainen sotilas kävi kuitenkin läpi tavanomaisen ripulin. Ripuli johtui osittain puutteellisesta henkilökohtaisesta hygieniasta. Etenkin uuden rotaation saapuessa jouduttiin kiinnittämään erityisesti huomiota leirihygieniaan, koska uusilla tulokkailla heti saapumisen jälkeen ilmeni ripuliepidemia.²⁵⁸

Lääkintähenkilöstön toiminta muodostui varsin tavanomaiseksi poliklinikkatoiminnaksi. Pääpaino oli terveyden ylläpitämisessä. Käymälöiden desinfioiminen ja jätteiden tuhoaminen oli erittäin tärkeää. YKSK:lla oli koko operaation ajan vaikeuksia saada desinfiointiaineita kokonaisvaltaisen puhdistuksen toimeenpanoon.²⁵⁹

Terveydentila komppaniassa oli monien asioiden summa. Ennen lähtöä aloitetut rokotukset sekä säännöllisesti nautitut malariatabletit edesauttoivat henkilöstöä pysymään suhteellisen terveenä.²⁶⁰

Vesihuollosta ja veden puhtaudesta antoi lääkintähenkilöstö oman vettä ja veden käyttöä koskevan hygieniamääräyksen. Jokaiselle miehelle jaettiin vesihuoltoon liittyvä kenttähygieniää koskeva käsky, jossa kerrottiin saastuneeseen veteen liittyvistä riskeistä ja tarttuvista taudeista, joita olivat esim. vallitseva kulkutauti, lavantauti, punatauti, kolera, polio, epideeminen keltatauti, ameebadysenteri, bilharzia tai suolinkainen.²⁶¹

Tiheästi asutuiden alueiden läheisyydessä olevat pintavesikerääntymät olivat lähes poikkeuksetta viemärien ja muiden jätevesien perusteellisesti likaamia. Näitä vesiä ei tullut millään muotoa käyttää edes peseytymiseen.²⁶²

Satamissa vesi oli viemärien ja laivojen jätevesien pilaamaa. Etenkin rantojen vesijokien alajuoksujen kohdilla oli kaikenlaiseen käyttöön kelpaamatonta.²⁶³ Kaikki vesi tuli puhdistaa ennen sen käyttöä juomiseen, ruoanlaittoon, elintarvikkeiden käsitteilyyn tai ruoka-astioiden pesemiseen. Veden puhdistaminen suoritettiin suodattamalla, klooraamalla tai keittämällä vesi kiehuvaksi. Suositeltiin tapaa, jossa ensin vesi suodatetaan ja sitten kloorataan. Puhdistus voitiin kuitenkin tehdä pelkällä klooraamisella, jos ei ollut suodatusmahdollisuutta ja vesi ei ollut liian sameata.²⁶⁴

Vesi kloorattiin lisäämällä siihen natriumhypokloriittia 1 millilitra 50 vesilitraa kohti. Aineen piti antaa vaikuttaa 15 minuuttia ennen kuin vettä voitiin käyttää. Veteen saattoi jäädä natriumhypokloriitista voimakas kloorin maku, joka voitiin poistaa lisäämällä veteen natriumsulfaattia. Kloorin poistuminen tapahtui viidessä minuutissa ja poistumista voitiin jouduttaa ravistamalla. Vesi voitiin puhdistaa myös kenttäpullosta. Pulloon laitettiin neljä tablettia Halazon nimistä ainetta. Vesi oli käyttökelpoista 10 minuutin kuluttua. Klooria ei pullosta tapahtuneessa puhdistuksessa poistettu.²⁶⁵

Lääkkeiden ja muiden lääkintätarvikkeiden saannissa oli suomalaisilla paljon ongelmia. Jopa tavanomaistenkin tuotteiden kuten kuumemittareiden saanti alueelle oli vaikeaa.²⁶⁶ Paikallishankintana kuumemittareita ei voitu hankkia, koska niitä ei alueella ollut saatavilla. Lääkkeitä jouduttiin tilaamaan kotimaasta lisää, koska UNEF:n organisaatio ei kyennyt toimittamaan niitä riittävän nopeasti eikä riittävästi.²⁶⁷

Lääkintähuollon vaativin hoitotoimenpide jouduttiin tekemään keväällä 1957, kun kaksi miestä paloi pahoin. Suomalaiset olivat puhdistaneet kaivoa sinne kaadetuista kemikaaleista. Oletettiin, että kaivo oli jo puhdistettu kaikesta siinä olleesta polttones-

teestä, mutta näin ei ollut kuitenkaan tapahtunut. Kaivon oli jäänyt bensiiniä, joka oli päässyt kaasuuntumaan. Ryhmä suomalaisia oli saapunut kaivon luokse ja ryhtynyt tupakoimaan, jolloin kaasuuntunut polttoaine oli leimahtanut ja polttanut kahden suomalaisen jääkärin pahoin. Komppanian lääkäri antoi tarvittavan ensiavun ja pahoja palovammoja saaneet sotilaat evakuoitiin Abu Suweirin sairaalaan ja sieltä edelleen Napoliin.²⁶⁸

Lääkinnän tavanomaisia toimenpiteitä olivat normaalit flunssa- ja nuhatapaukset sekä erilaisissa peleissä tapahtuneet venähdykset ja revähdykset.²⁶⁹ Lääkäri joutui tutkimaan monenlaista vaivaa, myös mielenterveysongelmia. Lääkärintarkastuksessa oli ollut tarkastettavana miehiä, joiden oli todettu potevan masennusta ja vainoharhaisuutta.²⁷⁰

Komppanian valmistautuessa poislähtöön tuli esille erinäisiä lääkinnällisiä tarpeita hoidettavaksi. Toimialueella ei ollut röntgenlaitteita ja olisi ollut välttämätöntä ottaa miehistä röntgenkuvat, jotta olisi voitu varmistua siitä, olivatko miehet terveitä kaikelta osin.²⁷¹ Kahdessa suomalaisessa sotilaassa oli ilmennyt bilharzia ja tästä oltiin huolestuneita. Asiasta tiedotettiin Suomeen siten, että mahdollisesti tapauksia saattaa tulla esille lisää myöhemmässä vaiheessa.²⁷²

Suomen Pataljoonan perustamisessa Kyprokselle lähtöä varten oli kiire. Pyynnöstä lähtöön oli vain muutamia viikkoja aikaa kun ensimmäisten piti olla Kyproksella. Miehet piti saada ensin kokoon ennen kuin voitiin aloittaa minkäänlaisia lääkinnällisiä toimia. Niinpä joitakin asioita jouduttiin jättämään toimialueella hoidettavaksi.

Rokotusohjelman läpiviemiseksi Suomessa oli liian vähän aikaa, koska rokotusohjelma antoi mahdollisimman laajan tarttuvien tautien suojan. Rokotteiteiden tehon takaamiseksi piti antaa tehosterokote tietyn ajan kuluttua ensimmäisestä rokotteesta. Rokotuksia jatkettiin toimialueella.²⁷³ Rokotusten jaksottaminen sekä kotimaahan että toimialueelle oli vakiintunut. Rokotukset hoidettiin loppuun, joskin joskus saattoi loppuun saattaminen venähtää. Rokotteita ei aina riittänyt kerralla kaikille vaan jouduttiin odottamaan, että saatiin hankittua lisää rokotteita.²⁷⁴ YK:n toimittamat rokotteet saattoivat riittää koko pataljoonan vahvuudelle, kuten rokotettaessa koko Suomen Pataljoona influenssaa vastaan vuonna 1969.²⁷⁵ Rokotettiinpa Suomen Pataljoonan miehet 1970-luvulla varmuuden vuoksi koleraakin vastaan. Rokotukset suoritettiin toimi-

alueella.²⁷⁶ Vaikka Suomen Pataljoonan henkilöstöllä oli laaja ja kattava suoja tarttuvia tauteja vastaan, niin silti yksi suomalainen kuoli influenssan jälkisairauksiin.²⁷⁷

Lääkkeiden hankkimisessa oli hankaluutena niiden saatavuus. Lääkkeiden toimittaminen kesti kohtuuttoman kauan. Mikäli lääkkeitä haluttiin hankkia varastoon niin paljon, että ne olisivat riittäneet tarpeeksi kauan ja mikäli lääkkeet olisi normaalimenetellyllä tilattu, niin lääkkeet olisivat ehtineet pilaantua.²⁷⁸ Lääketilausjärjestelmään ei tullut joustavuutta koko Suomen Pataljoonan toiminnassaoloaikana vaan UNFICYP:stä tilattaessa toimitusajat olivat jatkuvasti pitkät.²⁷⁹

Lääkintähuolto selvisi kuitenkin hyvin koko Suomen Pataljoonan toiminta-ajasta Kyp-roksella. Rauhanturvaajien vaivat olivat monasti samoja, mihin jo kotimaassa oli totuttu eli nuhakuumetta, vatsatautia, ruhjeita, mitä peleissä syntyy sekä muita tavanomaisia sairauksia. Vatsatautia esiintyi runsaimmin kuumana vuodenaikana. Syynä oli mitä todennäköisimmin huono hygienia. Salmonellaakin esiintyi.²⁸⁰ Salmonellaa ryhdyttiin tutkimaan säännöllisesti kotiutuvilta, jottei vietäisi tartuntaa kotiin. Näytteet tutkittiin ennen kotiutumista saarella Queen Maryn sairaalassa RAF:n tukikohdassa.²⁸¹

Kotiutuvien pienoISRöntgenit otettiin paikallisessa sairaalassa Nicosian General Hospitalissa. Röntgentulokset olivat yleensä hyviä, eikä niissä ollut mitään löydöksiä tai normaalista poikkeavaa.²⁸²

Lääkintähuolto aloitti jo Suomen Pataljoonan kolmannesta rotaatiosta verenluovutukset British Military Hospitalyn kanssa.²⁸³ Suomalaiset luovuttivat verta säännöllisesti. Verenluovutukset jatkuivat ihan Suomen Pataljoonan viimeiseen rotaatioon saakka.²⁸⁴

Yksi lääkintähuoltoa tarvitsevien ryhmä oli urheilun harrastajat. Urheiluvammoja oli todella runsaasti ja ne työllistivät lääkäntäpuolta monella tavalla. Vammoja oli jalkojen rakoista aina luunmurtumiin ja lihasvenähdyksiin asti.²⁸⁵ Runsaiden urheiluvammojen määrään kiinnitettiin myös ajoittain huomiota ja huomio kiinnittyi siihen, että tapaturmissa oli ollut varsin usein mukana alkoholi.²⁸⁶

Liikenneonnettomuuksissa tapahtuneet henkilövahingot työllistivät lääkäntäpuolta melko paljon. Moottoripyörällä tapahtuneet onnettomuudet olivat yleensä vakavia.

Vakavat tapaukset lähetettiin ensiavun jälkeen AFH:n sairaalaan saamaan jatkohoittoa.²⁸⁷

Sukupuolitaudeista ja ehkäisyvälineiden käytöstä pidettiin jatkuvasti valistustilaisuuksia. Alkuaikoina kondomien saanti oli hankalaa ja hankinta perustui omaan aktiivisuuteen. Sukupuolitautilien määrän kasvaessa jatkuvasti oltiin valmiita hankkimaan ja jakamaan miehille kondomeja pataljoonan kustannuksella.²⁸⁸ Sukupuolitautilien määrä oli välillä huolestuttavaa luokkaa. Huonoimmillaan koko Suomen Pataljoonan miesvahvuudesta kymmenellä prosentilla oli tippuri.²⁸⁹ Lääkintähenkilöstö teki jatkuvasti valistustyötä terveysriskeistä ja sukupuolitautilien vaaroista.²⁹⁰ Sukupuolitautilien määrä väheni Suomen Pataljoonan toiminnan loppua kohden niin, että viimeisissä rotaatioissa oli enää yksittäisiä tapauksia.

Talviaika on Kyproksella kostea. Kosteudesta aiheutuneet ihosairaudet työllistivät lääkintähenkilöstöä runsaasti. Ihosairaudet olivat ajoittain koko Suomen Pataljoonan henkilöstön kiusana.²⁹¹ Henkilökohtainen hygienia oli pitkälti saunojen varassa. Vaikka miehet saunoivat runsaasti, niin sade kautena saunominen ei ilmeisesti ollut riittävä, koska ihosairaudet pääsivät silloin lisääntymään runsaasti.²⁹²

Hygieniaan liittyvät toimet olivat lääkintähuoltoon kuuluva tärkeä kokonaisuus. Ilman jatkuvaa hygienia-informointia ja valistusta tuskin olisi selvitty niin vähäisin sairauksin. Ruuanlaittotilat olivat joskus ahtaita ja siten huonosti puhtaana pidettäviä.²⁹³ Lääkintähuolto suoritti säännöllisesti tarkastuksia yksiköissä ja antoi havaitsemistaan epäkohdista korjausesityksiä.²⁹⁴ UNFICYP:n esikunnan toimesta suoritettiin myös säännöllisesti hygieniatarkastuksia niin Suomen Pataljoonassa kuin muissakin kontingenteissa. UNFICYP:n pitämässä tilastoissa Suomen Pataljoonan hygienia tasoa pidettiin muihin verrattuna parhaana vaikka pieniä puutteita esiintyikin silloin tällöin.²⁹⁵

Lääkintäpuolen toimenkuvaan liittyi myös desinfiointi ja tuholaisten torjunta. Syöpäläisiä esiintyi harvoin ja nekin saatiin häädettyä tehokkaalla myrkyttämällä, jota tehtiin varmuuden vuoksi jatkuvasti.²⁹⁶ UNFICYP:ltä saatiin desinfiointiin tarkoitettuja aineita ja materiaaleja, mutta niitä oli tarpeeseen nähden liian vähän. Toimitukset tulivat miten sattui ja sen takia Suomen Pataljoona joutui tekemään kyseisten tuotteiden ja välineiden hankkimiseksi paikallishankintoja.²⁹⁷

Veden laadun ja juomakelpoisuuden tarkkaileminen oli yksi lääkintähenkilöstölle kuuluvista töistä. Saaren vesihuolto oli sinänsä helppo, koska pystyttiin tukeutumaan valmiiseen vesijohtoverkkoon. Kaikkien yksiköiden ei ollut mahdollista ottaa vettä valmiista verkosta vaan vesi jouduttiin kuljettamaan niihin erikseen.²⁹⁸ Veden käyttöä rajoitti alkuaikoina sen likaisuus.²⁹⁹ Kuuma kausi lisäsi veden kulutusta paljon ja samalla veden pilaantumisriski seisovissa astioissa oli suuri, mutta suuri veden kulutus takasi riittävän veden vaihtuvuuden. Yleensä vettä oli saatavilla riittävästi ja sen laatu oli hyvä.³⁰⁰

Suomen Pataljoonan mukana tullut kenttälääkintämateriaali oli hyväkuntoista ja riittävä. Kenttälääkintävarustuksen toimivuutta jouduttiin kokeilemaan käytännössä, kun Suomen Pataljoonan miehiä lähetettiin Suezille. Lääkintäpuolen toiveena oli kuitenkin, että olisi ollut käytettävissä kevyt Jsp raskaan Jsp:n tilalla. Raskas Jsp oli liian hidas nopeisiin siirtoihin ja tarvitsi aina siirtämiseen kuljetuskalustoa.³⁰¹

Kenttälääkintävälineistö oli suurimman osan ajasta varastoituna. Varastointi oli asianmukaista, mutta varastointiajat pitkiä. Varastossa seisottaminen oli haitaksi, koska välineistön uudistuminen aiheutti varastossa olevien välineiden vanhentumisen.³⁰²

Materiaali saatiin uudistettua melko ikävällä tavalla, kun kesän 1974 sotatoimet kohdistuivat Kykko Campiin ja suomalaisten sairaalarakennus tuhoutui täydellisesti. Materiaalitappioita syntyi puolet kokonaismäärästä ja puolet lääkevarastosta tuhoutui.³⁰³ Tuhoutuneen materiaalin tilalle saatiin korvaavat välineet hyvin nopeasti Suomesta. Ripeään materiaalin saamiseen vaikutti Pääesikunnan ja Puolustusministeriön hyvä yhteistyö kyseisessä asiassa.³⁰⁴

Kesän 1974 tapahtumiin liittyi Suomen Pataljoonan yksi suurimmista suolistotulehdusinfektioista. Suomalaiset joutuivat olosuhteiden pakosta sekä käskettynä perustamaan tukikohdan kanafarmille. Olosuhteet olivat erittäin epähygieeniset ja hajuhaitta oli hirvittävä. Useimmat Suomen Pataljoona miehet sairastuivat kovaan ripuliin tuona aikana.³⁰⁵

Kyproksen kriisin toisen vaiheen yhteydessä YKSP:n lääkintähenkilöstö joutui tekemään oikeita sotilaslääkinnällisiä toimenpiteitä joutuessaan lääkitsemään ja hoitamaan haavoittuneita rauhanturvaajia. Sattuneissa välikohtauksissa haavoittui 17

YKSP:n miestä, joista 11 vaati sairaalahoitoa ja loput selvisivät poliklinikkakäynnillä.³⁰⁶

Suomen Pataljoonan toiminnan loppua kohden organisaatiomuutokset ja miesvähennykset koskettivat lääkintähenkilöstöä tuntuvasti. Lääkintähenkilöstön määrä oli viimeisimmissä rotaatioissa jo niin vähäinen, että se herätti huolestuneisuutta. Todettiin, että henkilöstö on riittämätöntä, mikäli puhkeaisi jonkin asteinen kriisi.³⁰⁷

Suomen Pataljoonan toiminta-aikana voitiin toimia ammattitaitoisen henkilöstön voimin. Toiminnan alkuaikoina lienee ollut jonkin asteista lääkärien rekrytointiongelmia, koska itävaltalaiset tarjosivat apuaan mahdolliseen lääkäripulaan. Itävaltalaisten kenttäsairalan päällikkö oli ottanut asian esille ja ilmoittanut, että itävaltalaiset lääkärit olivat halukkaita hoitamaan kyseistä pestiä.³⁰⁸

Suomen Pataljoonan lääkintäpuoli oli huolissaan pataljoonan alkuaikoina siitä, että jouduttiin rikkomaan kansainvälisiä sopimuksia. Geneven sopimusta rikottiin siten, että suoritettiin henkilöstökuljetuksia ambulanssilla. Tarve ambulanssilla suoritettaviin henkilökuljetuksiin syntyi siitä, että kuljetusvälineistä oli kova puute lääkintäpuolella. Pääosaan henkilökuljetuksista saatiin kuljetusapua kuljetustoimistolta.³⁰⁹

Oma hammashuolto aloitettiin suomalaisessa rauhanturvaoperaatiossa vasta vuonna 1975. Tähän asti oltiin tultu toimeen muiden kontingenttien hammashuollolla ja paikallisilla hammaslääkäripalveluilla. Hammaslääkärin ensiarviot olivat, että miesten hampaiden kunto oli jokseenkin samaa luokkaa kuin vastaavalla ikäluokalla Suomessa yleensä.³¹⁰

Miesten käyntien määrää paikallisilla hammaslääkäreillä on vaikea arvioida. Paikallisia palveluita on varmaankin käytetty jonkin verran, koska Suomen Pataljoonan oman hammaslääkärin aloittaessa käyntien määrä oli todella runsas. Paikallisten hammaslääkärien ammattitaito oli kyseenalainen. Miehillä oli annettu lääkehoitoja tietämättä edes minkälaisesta taudista on kysymys. Hygieniataso oli myös huono paikallisissa hammasklinikoissa.³¹¹

Miesten runsas hammaslääkärissä käynti huomattiin Suomen Pataljoonan johdossa. Asiasta tehtiin kirjelmä kotimaahan. Kirjelmässä kehoitettiin kiinnittämään miesten hampaiden kuntoon huomiota jo valintavaiheessa.³¹²

YKSK:aa ja YKSP:aa perustettaessa lääkintätoimissa oli päälimmäisenä joukon saattaminen mahdollisimman nopeasti siihen kuntoon, että se voitiin lähettää toimialueelle. Joissakin asioissa se oli vaikeaa ja jopa mahdotonta. Esimerkiksi rokotusohjelmaa jouduttiin jatkamaan vielä toimialueella, koska tiettyjen rokotteiden tehosteiden antamiseen piti kulua tarpeeksi aikaa. Rokotusohjelmat saatiin suoritettua toimialueella loppuun, joskin ajoittain esiintyi ongelmia rokotteiden saatavuudessa ja niiden toimittamisessa.

Lääkintähuollon toimet olivat varsin samankaltaisia Suezin ja Kyproksen operaatioissa. Normaalien poliklinikkarutiinien rinnalla suoritettiin hygieniaa ja siisteyttä edistäviä toimenpiteitä. Desinfiointeja suoritettiin kaikkialla, missä oltiin tekemisissä elintarvikkeiden kanssa sekä majoitustilojen läheisyydessä. Syöpäläisiä esiintyi jonkin verran, mutta ne saatiin kuitenkin pidettyä hyvin kurissa niin etteivät ne päässeet kasvamaan hallitsemattomiksi yhdyskunniksi. Epähygienisille ryhmitysalueille ei ilmeisesti voitu mitään, mutta mikäli ryhmittäminen suuren kanafarmin alueelle johtui tietämättömyydestä siellä vallitsevista terveysriskeistä, niin asiaa täytyy ihmetellä.

Erona lääkintähuollollisissa toiminnoissa oli se, että Suezilla jouduttiin toimimaan monesti vaatimattomimmissa oloissa, kun taas Kyproksella olosuhteet olivat monesti vähintäänkin tyydyttävät. Päästiinhän Kyproksella poikkeuksetta tukeutumaan kiinteisiin rakenteisiin.

Hammashuollon osalta ihmetystä herättää se, etteivät suomalaiset järjestäneet jo aikaisemmassa vaiheessa organisaation puitteissa tapahtuvaa kansallista hammashuoltoa. Runsaiden hammashoitosten määrä kuvastaa hyvin sitä, että pataljoonan järjestämälle hammashuollolle olisi ollut tarvetta. Se, että turvaututtiin paikallisiin hammasklinikoihin, vaikka niiden hoitotaso oli huono ja ammattitaito työntekijöillä vähintäänkin arveluttava, tukee kansallisen hammashoidon tärkeyttä. Miten paljon huonokuntoiset ja hoitamattomat hampaat aiheuttivat ongelmia palvelustehtävissä, jää vain arvailujen varaan.

Kyproksella ongelmaksi nousivat lukuisat sukupuolitauditapaukset. Lääkintähenkilöstön informatiivinen ote sairauksien ehkäisemisessä tuotti ajoittain erinomaisia tuloksia, mutta silti uusia tapauksia esiintyi miltei jatkuvasti YKSP:n toimintakaudella. Ehkäisyvälineiden saatavuudella näytti olevan suuri merkitys sukupuolitautilien määrässä.

3.5 Taisteluvälinehuolto

Taisteluvälinehuollon osalta oli Suezin komppaniaa ohjeistettu jo joukon perustamisen ja kalustamisen yhteydessä. Suomesta saadut ohjeet määrittivät, miten toimialueella tuli toteuttaa taisteluvälinehuolto. Ase- ja ampumatarvikevarastointiin ja säilyvyyteen tuli kiinnittää eritoten huomiota. Suomesta oli otettu mukaan puhdistuksessa, säilytyksessä ja voitelussa käytettävää öljyä. Mikäli jouduttaisiin käyttämään muita öljyjä, tulisi näiden öljyjen käytön ohjeistus selvittää. Mukaan oli Suomesta otettu myös sekä asesepän että asemestarin työkalusto, joilla piti hoitaa aseiden korjaus ja huolto. Varaosia oli Suomesta otettu mukaan otettaviin aseisiin riittävästi. Aseet tarkastettiin joukkueenjohtajien toimesta viikoittain ja asemestari suoritti tarkastuksen kuukausittain.³¹³

Aseiden tarkoista huolto-ohjeista huolimatta aseiden luokkamuutoksia pääsi syntymään. Olosuhteet olivat vaihtelevat. Aavikon hieno hiekkapöly ja suuret lämpötilavaihtelut päivän ja yön välillä olivat omiaan vaikuttamaan aseiden mahdollisiin luokkamuutoksiin. Aseita säilytettiin paljolti muovipusseissa ja mikäli aseiden omistaja ei käynyt ampumassa, saattoi joissakin tapauksissa ase olla koko palvelusajan säilyttynä muovisäkkiin.³¹⁴ Poikkeuksetta aseiden haltija, yksittäinen rauhanturvaaja, joutui maksamaan omasta palkastaan luokan muutokset.³¹⁵

Myös suojelumateriaalihuolto kuului asehenkilöstön toimintaan. Suojanaamareiden kumiosien ja varasuodattimien varastoinnissa oli kiinnitettävä huomiota lämpötilan vaihteluun. Olosuhteet olivat varastoinnin kannalta vaikeat. Päivällä aurinko lämmitti voimakkaasti ja yöt saattoivat olla jopa lähellä nollaa talvikuukausina. Kumiosat ja varasuodattimet olivat herkkiä vaurioitumaan ja menemään huonokuntoisiksi suurien lämpötilavaihtelujen takia. Aavikon hiekkapöly oli myös ongelma. Hieno hiekkapöly tunkeutui joka paikkaan ja tästäkin oli omat ohjeensa. Suojanaamari uloshengitysläpät ja laukku oli pidettävä puhtaana hiekkapölystä esimerkiksi harjaamalla.³¹⁶

Mukaan oli otettu myös kaasutiedustelulaukku. Kaasutiedustelulaukun sisältö oli suojeltava liialta auringonvalolta eikä laukussa olevia ilmaisinpaperipakkauksia saanut avata. Savu- ja kyynelkaasupommien suhteen piti noudattaa erityistä huolellisuutta ja tarkkaavaisuutta, etteivät kyseiset räjähteet päässeet rikkoutumaan.³¹⁷

Aseita suomalaisella komppaniolla oli käytettävänä seuraavasti.³¹⁸

<u>Ase</u>	<u>Lukumäärä</u>
Kivääri	40
Pistooli	19
Konepistooli	241
Kevyt konekivääri	8
Panssarinyrkki	21
Kranaattikivääri	3

Pois lähdettäessä materiaali kuljetettiin laivalla. Suomalaiset jättivät kuljetuksesta pois paljon ampumatarvikkeita seuraavan luettelon mukaisesti.

<u>Nimike</u>	<u>Määrä</u>
Panssariimiina	240
Käsikranaatti	520
Sytytin	45
Nalleja	1200
Savulaatikko	336
Savukranaatti	252
Harjoitusmiina	40
Panssariammus	428
Kyynelkaasumiina	5
Kivääriskranaatti	216

Suomeen lähetetyssä ilmoituksessa kerrottiin, että laivaan ei ollut mahdollista ottaa mukaan aseita ja ampumatarvikkeita.³¹⁹

Ase- ja ampumakoulutus oli avainasemassa jo YKSP:n koulutusvaiheessa. Vaikka joukon kokoamisen jälkeen toimialueelle lähettämiseen ei ollut aikaa kovin runsaasti, ammuttiin kuitenkin kovapanosammuntoja koulutuksessa Santahaminassa. Pää-aseistuksena Suomen Pataljoonalla oli rynnäkkökiväärit. Konepistoolit kuuluivat ryhmänjohtajaportaaseen. YKSP:n asevahvuuteen kuului lisäksi joukkokohtaisia aseita, kuten kevyet konekiväärit, kevyet singot sekä kevyet kranaatinheitimet.³²⁰

Olosuhteet Kyproksella olivat aseille vaativat. Kosteuserot kesä- ja talviaikana olivat suuret, niinpä asehuoltoon tuli kiinnittää erityistä huomiota. Huoltokoulutuksessa ja siitä annetuista ohjeissa määriteltiin varustuksen huoltoa koskevia asioita. Aseiden jatkuvaan kunnossapitoon ja asianmukaiseen huoltoon oli kaikin keinoin pyrittävä. Yksiköiden päälliköiden oli riittävän usein tapahtuvien tarkastuksien todettava, että miehet huolehtivat aseistuksestaan hyvin.³²¹ Aseista huolehtiminen oli ollut YKSP:n alkuaikoina huonoa, koska aseiden kunto- ja luokkatarkastuksissa oli ilmennyt runsaasti asevauriotapauksia.³²² Aseiden huoltaminen ja aseista huolehtiminen parani kuitenkin koko ajan ja myöhemmässä vaiheessa ei juuri ilmennyt huomautettavaa aseiden huoltoon liittyen.³²³ Aseiden kunnossapitoa ja korjaustoimintaa häiritsi aika-ajoin varaosien puute.³²⁴

Konepistoolien vaihtoa suunniteltiin YKSP:n alusta lähtien mutta vaihdon toteutuminen viivästyi. Sen sijaan pataljoonan venäläiset rynnäkkökiväärit saatiin vaihdettua kotimaisiin aseisiin jo YKSP 3:n aikana. Suomalaisissa rynnäkkökivääreissä esiintyi alkuaikoina perien irtoamisia ja sinistysten häviämistä.³²⁵

Taisteluvälinehenkilöstön tavanomaisia tehtäviä olivat osien vaihdot ja tavanomainen aseiden huolto. Rotaatioiden yhteydessä suoritettiin aseiden ns. kotiutustarkastukset.³²⁶ Taisteluvälinehenkilöstön murheena oli pitkään pistoolikaluston loppuun kuluminen.³²⁷ Paljon ammutuissa aseissa oli runsaasti vikoja ja niitä jouduttiin korjaamaan usein.³²⁸ Uudet pistoolit YKSP sai vasta vuonna 1976.³²⁹

YKSP:n ase- ja ampumatarvikevarastointi oli hoidettu pääosin hyvin. YKSP:ssa kiinnitettiin erityistä huomiota aseiden ja ammustarvikkeiden varastointiin, säilyvyyteen ja taisteluvälinehenkilöstön koulutukseen³³⁰. Tarkastuksissa oltiin tyytyväisiä varastointiin ja annettujen määräysten huomioonottamiseen varastojärjestelyissä.³³¹ Aseiden varastointia ja huoltoa koskevia pysyvääismääräyksiä antoi UNFICYP:n esikunta, vaikka asemateriaali oli kansallista omaisuutta.³³² Toisinaan ilmeni pikku ongelmia, kuten talvikautena vuotavat katot ampumatarvikevarastoissa.³³³

Uudelleenryhmittäminen toi niin ikään uudenlaisia pulmia varastointiin ja varastossa työskentelyyn. Varastot olivat tupaten täynnä ja niissä oli mahdoton työskennellä, mikäli ei ensi tyhjentyneet varastoa osittain.³³⁴ Omalta osaltaan ongelmaksi muodostui se, että raskaiden aseiden ampumatarvikkeet oli varastoitu englantilaisten varastoihin, jonne kertyi matkaa noin 40 mailia. Oman varaston saaminen lähemmäksi oli

mahdoton ajatus.³³⁵ YKSP 24:n aikana saatiin uusi ase- ja ammusvarasto, mutta se ei täyttänyt singon laukauksille vaadittavia varastointimääräyksiä, joten edelleen jouduttiin tukeutumaan varastoinnissa englantilaisiin.³³⁶

Kyproksella vuonna 1974 tapahtuneiden sotatoimien yhteydessä tuhoutui YKSP:n alueella ase- ja ammusvarastoja. Tapahtumien yhteydessä katosi runsaasti ase- ja ammusmateriaalia. Aseiden katoaminen ja tuhoutuminen oli iso vastoinkäyminen YKSP:lle. Aseita katosi ja tuhoutui, muun muassa kaksi rynnäkkökivääriä, valopistooli ja runsaasti aseisiin kuuluvia varusteita. Neljä rynnäkkökivääriä katosi kokonaan ja pistooli sekä runsaasti patruunoita ja varusteita. Asian selvittämistä vaikeutti vielä se, että vanhan asemestarin lähdettyä pois ei uutta saatu tilalle kahteen viikkoon.³³⁷ Varusteita katosi jonkin verran ihan normaaleissakin olosuhteissa. Yksi huolenaihe oli rynnäkkökiväärien pistimet, joiden hävikki oli niin suuri, ettei pistimiä enää kannattanut jakaa miehille.³³⁸

Ampumatarviketäydennyksien suhteen oli YKSP:lla alkuaikoina vaikeuksia. Ampumatarvikkeita saatiin ainoastaan operatiiviseen käyttöön. Puute ampumatarvikkeista johtui siitä, että YK ei suostunut maksamaan ampumatarvikukuljetusten rahtia Suomesta Kyprokselle. Kranaatinheittämiin englantilaiset lupasivat toimittaa kranaatteja tarvittaessa, mutta englantilaisissa kranaateissa oli se ongelma, että kranaatin perä oli erilainen ja tällöin peruspanos ei ylety iskuriin.³³⁹

YKSP:n toiminta-aikana harrastettiin kaikenlaista ampumatoimintaa jatkuvasti. Palvelukseen kuuluneeseen ampumakoulutukseen sekä harrastusammuntaan tarvittiin ampumatarvikkeita runsaasti. Käsiaseiden ampumatarvikkeita kulutettiin parhaimmillaan puolessa vuodessa noin 100 000 kappaletta. Kulutus oli noin 350 patruunaa miestä kohden ja mitä todennäköisimmin YKSP:n miesvahvuudesta eivät kaikki käyneet kuitenkaan ampumassa kuin mahdollisesti vain pakolliset ammunnat.³⁴⁰ Ampuminen jäi joskus pois ohjelmasta, koska kaikki ampumaratavuorot oli jo käytetty ja uusia varauksia ei vielä otettu vastaan.³⁴¹

UNFICYP:n organisaation muutokset aiheuttivat miesvahvuuksissa aika-ajoin suuriakin supistuksia. Miesvahvuuksien pienentyessä jäi kyseisten sotilaiden taistelumateriaali ylimääräiseksi. Ylijäämämateriaalista haluttiin mahdollisimman nopeasti eroon ja siitä syystä YKSP:n toiminnan aikana evakuoiteja Suomeen suoritettiin taistelu-

materiaalin osalta jatkuvasti. Ensimmäiset evakuoinnit suoritettiin YKSP 4:n aikana, jolloin miesvahvuus oli komppanian verran pienempi kuin YKSP:n aloittaessa.³⁴²

Taistelumateriaalin evakuointi YKSP:n toimintakauden loppuessa hoidettiin niin, että osa materiaalista evakuoitiin YKSV:lle, kuten kyynelkaasurasiat, valopistoolin patruunat ja kaikki kiväärikaliberisten aseiden ampumatarvikkeet. Kranaatinheittimien ampumatarvikkeet ja joitakin pyroteknisiä tarvikkeita ei voitu kuljettaa vaan ne kulutettiin loppuun. YKSP 27:n toimintakertomuksen kirjoitushetkellä YKSP:n evakuoitava taistelumateriaali oli pakattu ja odotti vain kuljetusta.³⁴³

Palokuntaosasto, joksi UNEF II:n aloitukseen osallistunutta YKSP:n osastoa nimitettiin, ei rasittanut kovinkaan paljon taisteluvälinehuoltoa, koska aseiden lisäksi miehet saivat ottaa mukaansa vain aseiden tuliannoksen verran patruunoita. Tosin suojelukalustosta olisi pitänyt ottaa mukaan ainakin kaasunaamarit, koska Suezin kriisin osapuolet olivat varautuneet kemiallisten ja biologisten aseiden käyttöön.³⁴⁴

Ase- ja ampumahuollossa suurin haaste oli aseiden kunnossa pysyminen. Vaikka laiminlyöntejäkin esiintyi, aseista pidettiin pääsääntöisesti hyvää huolta.

Ammusten täydennys- ja evakuointikuljetusten suhteen olisi Kyproksen operaatiossa pitänyt ottaa huomioon kokemukset Suezilta. Ampumatarvikekuljetusten kansainväliset kuljetusmääräykset ovat tiukkoja ja kuljetusten toteuttamisen onnistumiseksi täytyy ryhtyä toimenpiteisiin hyvissä ajoin, ettei tarvitse jättää ampumatarvikkeita kuljettamatta. Siinä tapauksessa, ettei ammuksia saatu tulemaan riittävän ajoissa rauhan- turvaajien käyttöön, kun kuljetusten maksajasta ei ollut tietoa, olisi ollut erittäin tärkeää maksaa kuljetus vaikka kansallisista rahoista ja periä kustannukset YK:lta myöhemmin.

Varastointiongelmat olivat Suezilla ja Kyproksella samankaltaisia. Tilat, joita saatiin käyttöön, vaativat kunnostusta ja runsaat siirtymiset vaikuttivat intoon tehdä enempää kuin oli välttämätöntä. Loppujen lopuksi varastoinnissa ei esiintynyt mitään ylityspääsemätöntä.

3.6 Henkinen huolto ja vapaa-aika

Suomalaisilla ei ollut Suezilla mukanaan omaa henkisen työn tekijää. Henkisessä huollossa avustivat ruotsalaiset.³⁴⁵ Suomalaisten henkisen työn edustaja, sotilaspastori, kävi maaliskuussa 1957 tutustumassa komppaniaan.³⁴⁶ Suomalaiset ottivat aina iloisesti sotilaspastorin vastaan ja hänen käynnillään oli suuri ja piristävä merkitys miesten mielissä.³⁴⁷

Henkistä huoltoa toteutettiin myös komppanian matkoilla lähiympäristöön sekä aina Kairoon ja Beirutiin asti. Komppaniasta lähti kymmenen - kaksikymmentä henkeä kerralla tällaiselle retkelle. Ensimmäiset retket toteutettiin jo kahden kuukauden oleskelun jälkeen.³⁴⁸ Beirutiin oli perustettu YK joukkojen lomakeskus ja tästä syystä suomalaiset suuntasivat lomapäivien viettoon juuri Beirutiin.³⁴⁹ Yksi suomalaisten rauhanturvaajien mieliinpainuvimmista matkoista lienee ollut tutustuminen pääsiäisen aikaan Jerusalemin pyhiin paikkoihin.³⁵⁰ Elettiinhan Suomessa vielä sellaista aikaa, ettei ulkomaanmatkailua juuri harrastettu ja siihen nähden kaikki, mitä rauhanturva-työssä tuolloin näki ja koki oli ainutlaatuista.³⁵¹

Yksi henkisen hyvinvoinnin tärkeimmistä asioista suomalaiselle miehelle lienee ollut sauna. Suomalaiset ryhtyivätkin heti tilaisuuden tullessa rakentamaan saunaa tukikohtansa alueelle.³⁵² Suomalaisilla oli saunat ahkerassa käytössä koko ajan ja siitä muistettiin ilmoittaa myös virallisissa ilmoituksissa Suomeen.³⁵³

Komppanian miehet käyttivät vapaa-aikaansa kaikenlaisen toiminnallisen aktiviteetin ylläpitoon. Suomalaisten innostus korjata ja rakentaa kaikenlaista olemassa olevista tarvikkeista herätti huomiota UNEF:n ylemmässä johdossa asti.³⁵⁴ Suomalaiset olivat rakentaneet vapaa-aikaan ja hyötykäyttöön erilaisia koneita ja laitteita. Miehet rakensivat alueelle sodan jäljiltä jääneistä romuista käyttökelpoisia kulkuvälineitä, kuten esimerkiksi tykinveturin.³⁵⁵ Ajoneuvoja rakennettiin muitakin, kuten jeeppi, joka toimi niin hyvin, että sillä kyettiin ajamaan komppanian tukikohdasta toiseen.

Moottoriveneitä ja purjeveneitä rakennettiin myös. Moottoriveneen moottori nostettiin merestä ja kunnostettiin sekä rikkoutuneesta ajoneuvosta otettiin jäähdyttimen siipipyörä toimittamaan potkurin virkaa.³⁵⁶ Kerrottiin jopa, että moottoriveneen potkuri olisi valettu itse Siinain hiekkaan.³⁵⁷ Muitakin merellisiä harrastusvälineitä rakenneltiin, kuten kalanpyydyksiä ja hailoukkuja. Suomalainen mies sai tällä tavoin pidettyä it-

sensä toimeliaana ja mielen virkeänä. Ei jäänyt aikaa turhanpäiväisyyksiin, kuten ryypiskelyyn. Paikallista alkoholia oli saatavilla, mutta sen nauttiminen saattoi johtaa näön menetykseen.³⁵⁸

Suomalaiset saivat ajanvietemateriaalia ruotsalaisilta hyvinkin runsaasti. Ruotsalaiset luovuttivat suomalaisten käyttöön muun muassa pingispöydän, erilaisia lautapelejä sekä kaikenlaista muuta yleiseen viihtyvyyteen liittyvää välineistöä kuten nyrkkeilyhanskat, kitaran ja matkaradioita.³⁵⁹

Suomalaiset olivat ahkeria urheilijoita ja urheilu oli yksi henkisen hyvinvoinnin kulmakiviä. Komppanian miehet osallistuivat UNEF:n järjestämiin YK:n olympialaisiin syksyllä 1957 ja menestys oli sangen hyvä. Suomalaiset jääkärit ottivat osaa moniin lajeihin. Kovimman vastuksen antoi Ruotsi. Suomalaiset kahmivat kaikkiaan neljä kultaa, kuusi hopeaa ja kolme pronssia. Lajeja oli kaikkiaan 12 ja koko operaatiosta osallistujia 240 miestä. Suomalaiset saavuttivat kolmoisvoiton korkeudessa ja kaksoisvoiton kiekossa. Voitot tulivat lisäksi keihäässä ja pituudessa.³⁶⁰

Suomen Pataljoonan toiminta-alue oli Kyproksella keskellä kiistan osapuolia ja jo etukäteen oltiin otettu huomioon se seikka, että mieliala saattaisi olla yksi ongelmakohtana.³⁶¹ Suomalaisella YK-pataljoonalla oli mukanaan oma sotilaspappi, mikä edesauttoi miesten mielialan kohentamista. Erityisen merkittävää oli toisen papin vierailu YKSP:n ensimmäisen toimialueella vietetyn joulun aikana.³⁶² Papin kuulumista suomalaisen YK-pataljoonan organisaatioon ihmeteltiin. Pikemminkin olisi ymmärretty psykiatrin kuuluminen joukkoon. Suomalainen perusluonne ei taas olisi leimautumisen pelossa antanut myöten keskusteluja psykiatrin kanssa. Keskustelu papin kanssa oli taas miesten mielestä luonnollista. Olihan pappi ennemminkin kaveri.³⁶³

Papilla oli miesten henkisen huollon parantamisessa paljon työtä koko operaation ajan. Mieliala oli alkuvaiheessa varsin tiukalla. Uuden operaation alku ja ensimmäisten rauhanturvajoukkojen saapuminen toiminta-alueelle tiesi sitä, että on tehtäviäkin paljon. Valvonta-alue oli Suomen YK-pataljoonalla laaja. Vastuualueen laajuus vaikutti siihen, että miehiä tarvittiin erilaisiin tehtäviin runsaasti. Tehtävien määrä vaikutti vapaa-ajan määrään ja se rasitti miehiä.³⁶⁴ Mielialaa miesten keskuudessa ei parantanut se, että kotimaan lehdistössä kirjoitetut artikkelit olivat asiattomia. Kirjoitusten sävy oli loukkaava rauhanturvahenkilöstöä kohtaan, koska kirjoiteltiin ”käpykaartilaisista”. Kotimaan palkankorotukset olivat omiaan laskemaan miesten mielialaa, koska

toimialueella maksettaviin palkkoihin ei korotuksia tullut.³⁶⁵ Palkoista puhumista saatiikka sitten palkkojen arvostelemista pidettiin sekä Suomen YK-toimiston että puolustusministeriön mukaan sotilaalle sopimattomana käytöksenä.³⁶⁶

Pahaa mieltä yritettiin tukahduttaa runsaalla alkoholin käytöllä ja ryntäämällä epä määräisiin huveihin kaupungille tilaisuuden tullen.³⁶⁷ Henkisen pahoinvoinnin tuomiin lieveilmiöihin haettiin parannusta omatoimisesti mielialan kohentumisen myötä. Hluttiin järjestystä ja kiinteämpää yhdessä olemista.³⁶⁸

Keskustelut papin kanssa liittyivät yleensä runsaaseen alkoholin käyttöön sekä palvelusongelmiin ja ongelmiin kotona. Ongelmien juuret olivat monessakin tapauksessa olleet olemassa jo ennen lähtöä rauhanturvatyöhön.³⁶⁹ Runsaas alkoholin käyttö lisäsi miesten moraalista pahoinvointia. Saaren monet houkutukset koituivat monen humaltuneen kohtaloksi ja lankeemukset aiheuttivat paljon huolta ja murhetta.³⁷⁰ Samat keskustelunaiheet säilyivät sielunhoidollisissa keskusteluissa papin kanssa YKSP:n toiminnan loppuun saakka.³⁷¹

Vapaa-ajanviettomahdollisuuksien puutetta on esitetty yhdeksi syyksi suomalaisten rauhanturvaajien runsaaseen alkoholin käyttöön vapaa-aikana. Toisaalta alkoholi-juomat olivat halpoja ja niitä oli helppo hankkia.³⁷² Alkoholin käytön ongelmia eivät helpottaneet muiden kontingenttien juhlat, jossa isäntien yhtenä tarkoituksena oli juottaa vieraansa humalaan.³⁷³

Merkittävän kokonaisuuden henkisen työn saralla muodostivat erilaiset kirkkotilaisuudet yksiköissä sekä Suomen Pataljoonan käytössä olleessa St Paulin katedraalissa Nicosiassa. Jumalanpalveluksia oli alkujaan kerran viikossa aina perjantaina sekä ehtoollisjumalanpalvelus kerran kuukaudessa. Ehtoollisjumalanpalvelus pidettiin yleensä St Paulin katedraalissa.³⁷⁴ Jumalanpalveluksissa kävijöiden määrä vaihteli suuresti. Joinakin kertoina ei käynyt kuin muutamia henkilöitä.³⁷⁵ Niitä kertoja oli vähän. Joulunajan jumalanpalveluksissa saattoi taas olla väkeä tungokseen asti.³⁷⁶ Kenttähartaudet mitaliparaatien yhteydessä olivat olennainen osa juhlatilaisuutta.³⁷⁷

Suomen Pataljoonan toiminnassa lienee ollut eräs mieleenpainuvimpia tilaisuuksia se, kun toimialueella suoritettiin kihlaparin vihkiminen avioliittoon.³⁷⁸ Myös elämän rajallisuus kohdattiin. Suomalainen YK-jääkäri menehtyi välikohtauksessa heti YKSP 1 toimintakauden alussa.³⁷⁹ Kahden vuoden sisällä suomalaisten keskuudessa koettiin

kuusi kuolemantapausta ja koko UNFICYP:n kohdalla niitä oli 27, mukana myös itsemurhia. Suurin osa kuolemantapauksista tapahtui muualla kuin sotilaallisissa välikohtauksissa. Tilastollisesti eniten kuolemantapauksia aiheuttivat liikenneonnettomuudet.³⁸⁰

Mielialaa kohensivat huomattavasti kotimaasta tulleet lahjoitukset. Lahjoituksena saatiin muun muassa kotimaista kahvia ja virvoitusjuomia.³⁸¹ Mielialaa pyrittiin kohentamaan myös järjestämällä kuljetuksia meren rannalle, jossa oli mahdollista virkistäytyä uimalla. Uintimahdollisuus oli alussa vain keskimäärin kerran viikossa. Samalla oli mahdollisuus tutustua Nicosian vanhaan kaupunkiin. Tosin aikaa tähän oli minimaalisesti, koska liikkuminen oli aluksi kielletty kello 18.30 jälkeen.³⁸² Toiminta-alueella tilanteen rauhoituttua ja vakiinnuttua voitiin uintiretkiä ryhtyä järjestämään päivittäin.³⁸³

Papin järjestämät retket olivat yksi suosituimmista tavoista viettää vapaa-aikaa ja tutustua saaren moninaiseen kulttuuriin ja nähtävyyksiin.³⁸⁴ Papin retkiä järjestettiin säännöllisesti ja retkille oli halukkaita runsaasti. Papin retkien suosio säilyi läpi koko Suomalaisen Pataljoonan toiminta-ajan.³⁸⁵ Rotaation lähestyessä loppua mielenkiinto retkiin hivenen hiipui, mutta pappi oli haluttu kumppani tuliaisostoksille.³⁸⁶

Suomen Pataljoonaan tuotettiin esiintymiskiertyelle erilaisia kotimaisia viihderyhmiä. UNFICYP:n organisaation supistuessa ja samalla suomalaisen kontingentin pienentyessä suomalaisten viihderyhmien kiinnostus tulla esiintymään toimialueelle väheni. Suomalaisten tuli tyytyä muiden kontingenttien tuottamiin viihde-esityksiin.³⁸⁷ Joulun alla ilahdutti erityisesti se, että saatiin vuokrattua kaksi charter-konetta kotimaan lomailua varten. Koneiden vuokraus mahdollisti sadan miehen lomailun Suomessa.³⁸⁸

Lomat olivatkin monella tapaa henkistä huoltoa. Suomalaisten rauhanturvaajien lomakohteina olivat kaikki lähiympäristön maat poislukien muutamia kohteita, esimerkiksi Kreikka ja Turkki, joihin tosin UNFICYP:n esikunnasta sai anomalla erikoisluvan lomailuun. Lomalla käytiin aina Kaukoitää myöten.³⁸⁹ Loma-asioissa huomiota kiinnitti se, etteivät niinkutsutut Suomilomat olleet alkuaikoina suosiossa. Suomeen matkavilla huoltolennoilla oli tyhjiä paikkoja, jotka ihmetyttivät kovasti tarkastuskäynnillä kävijöitä.³⁹⁰ Joinakin kuukausina ei Suomessa käynyt lomalla kuin muutama mies. Muualla lomailtiin kuitenkin ahkerasti.³⁹¹ Suomilomat saavuttivat suosionsa vasta kesän 1974 levottomuuksien jälkeen, koska liikkuminen ja lomailu Kyproksella oli rajoi-

tettua ja osin kiellettyä.³⁹² Ne jotka eivät halunneet lähteä lomalle Suomeen eivätkä muualle saaren ulkopuolelle, annettiin lupa viettää lomansa yksikkönsä alueella omassa majoitustilassa asuen. Suomilomien painetta vähensi mahdollisuus käydä lomalla Israelissa.³⁹³

Suomen Pataljoonan toimintaan kuului se, että rauhanturvaajien omaiset saivat lomilla toimialueella. Omaiset olivat suurena apuna lievittämään sotilaiden koti-ikävää sekä kohensivat miesten mielialaa. Osa päällystöä oli tuonut saarelle asumaan koko perheensä. Perheen läsnäoloa pidettiin hyvänä asiana.³⁹⁴

Pataljoonan alkuaikoina virkistystoimintaa haittasi varojen puute. Kotomaisia elokuvia oli saatu hyvin toimialueelle katsottavaksi, mutta niiden katselusta oli pian luovuttava määrärahojen loputtua. Varojen puute on haittasi muutakin harrastustoimintaa. Määrärahat olivat huomattavasti pienemmät kuin muilla kontingenteilla.³⁹⁵

Olosuhteiden vakiintuessa ja määrärahojen käytön suunnittelulla saatiin tuotettua jokaisella huoltolennolla uusia kotimaisia kokoillan elokuvia. Elokuvia näytettiin jokaisessa yksikössä ja messeissä. Nämä tilaisuudet olivat monesti suurta viihdettä.³⁹⁶ Elokuvat olivat miesten mielestä turhan vanhoja, mutta tilanne korjaantui vähitellen.³⁹⁷ Runsa elokuvien katselu aiheutti projektoriongelmiä, mutta se ei katseluintoa latistanut.³⁹⁸

Suomalaiset aloittivat saunojen rakentaminen Kyprokselle mahdollisimman pian toimialueelle päästyään. Saunoja rakennettiin mitä ihmeellisimpiin paikkoihin, kesken-eräisiin rakennuksiin, autotalleihin ja tavallisiin huoneistoihin rakentamalla yksi huone saunaksi.³⁹⁹ Saunoja oli YKSP 4 toimikauden aikana ainakin 18. Saunat olivat kovassa käytössä ja se oli kiukaille rasite. Kiukaat eivät tahtoneet kestää ja koska kiukaiden vaihto- ja varaosien saanti oli hankalaa, täytyi kiukaat itse korjata.⁴⁰⁰ Saunojen yhteyteen rakennettiin monesti myös uima-allas. Kekseliäisyydellä ei ollut rajoja mihin ja miten uima-allas rakennettiin. Rakennusaihiona saattoi olla osittain tuhoutunut rakennus, joka pienellä laitolla saattoi toimia uima-altaana.⁴⁰¹

Ongelmana runsaassa saunomisessa oli saunojen kuluminen. Saunoja jouduttiin kunnostamaan jatkuvasti ja kiukaiden keskimääräinen kestoikä oli maksimissaan neljä kuukautta. Saunojen vedenlämmittimet kuluivat samaa tahtia kiukaiden kanssa.⁴⁰²

Suomalaisten saunomisinto oli muiden UNFICYP:n operaatioon osallistuvien huomion kohteena. Suomalaisten innoittamina muun muassa ruotsalaiset ja kanadalaiset rakensivat omia saunojaan alueilleen.⁴⁰³ Suomalaiset kutsuivat mielellään vieraita saunoihinsa. Vieraina kävi UNFICYP:n korkeinta johtoaakin. Muistoksi suomalaisessa saunassa käynnistä vieraat saivat juhlallisin menoin luovutetun saunadiplomin.⁴⁰⁴ Suomalaiset olivat rakentaneet tukikohtaansa myös suursaunan, missä vieraili päivittäin useita ulkomaalaisia ihmettelemässä ja ihastumassa saunaan.⁴⁰⁵

Urheilu oli suosittua vapaa-ajan toimintaa. Urheilutoimintaa häyttäsi kuitenkin alkuaikoina varojen puute.⁴⁰⁶ Mutta vaikka urheiluvälineiden kunto oli surkea, niin ei se estänyt miehiä urheilemasta.⁴⁰⁷

Suomalaiset halusivat kisailla yleisurheilussa paremmuudesta Ruotsin kanssa myös toimialueella. Niinpä ensimmäinen Suomi - Ruotsi yleisurheilu "maaottelu" järjestettiin loppukesästä 1966.⁴⁰⁸ Ensimmäisen mittelön jälkeen pyrittiin järjestämään vastaavanlainen tapahtuma joka vuosi mahdollisuuksien mukaan. Ruotsi voitti melkein poikkeuksetta, joskin hyvin niukasti.⁴⁰⁹

Urheilulajeja olivat normaalit palloilupelit, kuten jalkapallo, lentopallo ja pesäpallo. Kenttälajeista harrastettiin kaikkia lajeja ja vanhojen lajien pohjalta kehiteltiin uusia kuten polkupyöräpoolo.⁴¹⁰ Suomen Pataljoona järjesti myös pataljoonan hiihtomestaruuskilpailut saaren vuoristossa Troodoksella.⁴¹¹

Suomalaiset saavuttivat urheilulajeissa UNFICYP:n mestaruuskilpailuissa ja kontingenttien välisissä kamppailuissa mainetta ja kunniaa monissa lajeissa. Esimerkiksi lentopallosarjassa tuli mestaruus.⁴¹² Menestystä tuli myös ammunnessa ja suunnistuksessa.⁴¹³ Runsas urheileminen ja urheilussa kilpaileminen näkyi sitten myös monenlaisina urheiluvammoina.⁴¹⁴

Moni suomalainen aloitti uuden harrastuksen Kyproksella. Sukeltamisesta tuli monelle intohimoinen harrastus ja useat käyttivätkin ansaitsemistaan rahoista ison osan välinehankintoihin. Laskuvarjohyppy oli monelle suomalaiselle ennen kokematon elämys ja siitä innostuneena monet aloittivatkin hyppyharrastuksen saarella järjestettävillä kursseilla.⁴¹⁵

Yksi merkittävä koko Suomen Pataljoonan mielialaa kohentava papille langetettu tehtävä oli kirjojen kokoaminen samaan paikkaan eli kirjasto. Kirjasto saatiin aikaan vasta 1969. Kirjaston kokoaminen toi ilmi sen, että kirjojen lukeminen oli pataljoonassa suosittua. Samalla tuli ilmi se, että kirjojen keski-ikä oli korkea ja uusimpien niteiden puute oli oleellinen. Kirjaston yhteyteen suunniteltiin samalla levykirjastoa.⁴¹⁶ Kirjastossa oli alkuaikoina ainoastaan muutamia satoja kirjoja, mutta lukumäärää saatiin pikkuhiljaa kasvatettua reilusti yli tuhanteen teokseen.⁴¹⁷ Vaikka kirjalahjoituksia tuli runsaasti, pidettiin kirjastossa olevien teosten määrää riittämättömänä Suomen Pataljoonan vahvuuteen nähden.⁴¹⁸

Vapaa-aikaa rauhanturvaajat tarvitsevat jaksakseen toimia täysipainoisesti tehtävässään. Omatoimisuus tekemisen suhteen on kaiken ydin. Omatoimisuudella on kuitenkin olemassa varjopuolensa, jotka tulivat esiin ainakin Kyproksen operaatioissa. Runsas alkoholin käyttö ja siitä seuranneet lieveilmiöt olivat iso huolenaihe. Papin tärkeys operaatioissa korostui sielunhoidollisissa asioissa, kun mies tarvitsi luottamuksellista kuulijaa ja neuvojen antajaa. Uskonnolla näyttää olleen merkitystä rauhanturvaajan elämässä. Miehet tarvitsivat ja halusivat uskonnon tarjoamaa tukea ongelmiinsa.

Kyproksen toiminta keskittyi taajamiin ja niiden välittömään läheisyyteen ja näin kaikki viettelykset olivat käden ulottuvilla. Suezilla toimittiin pääosin aavikolla ja houkutukset olivat näin kauempana.

Pahimmillaan murheet kasautuivat kuitenkin niin, että mies teki itsemurhan. Näiden tapausten estämiseksi olisi ollut paikallaan tehokkaampi kontrolli alkoholin saannin ja nauttimisen suhteen.

Harrastustoiminta oli molemmissa operaatioissa vilkasta. Urheilua harrastettiin runsaasti ja erilaisia kilpailuja järjestettiin jatkuvasti. Urheilun saralla niitettiin kansainvälistä kunniaa, olipa kyseessä mikä tahansa laji. Vapaa-aikana pelattiin myös erilaisia pelejä ja tehtiin puhdetöitä. Saunoja rakennettiin aina tilaisuuden tullen ja tilanteesta riippumatta. Saunominen yhdisti niin omia kuin vieraitakin.

Miehet matkustelivat ja vierailivat paljon erilaisissa kohteissa. Lomailulla ja matkustelulla oli suuri merkitys hyvinvoinnin kannalta. Kotimaahan suuntautuneet matkat tulivat suosituiksi vasta Kyproksen operaation loppuvaiheessa.

4. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kun YK lähetti Suomelle pyynnön osallistua rauhanturvaoperaatioon Suezilla ja myöhemmin Kyproksella, ei pyynnön käsittelyyn ollut kovin paljon aikaa kummassakaan tapauksessa. Presidentti ja hallitus joutuivat tekemään päätökset pikavauhtia tietämättä oikein, mihin suomalaisia rauhanturvajoukkoja ollaan lähettämässä. Päätös oli tehtävä nopeasti, koska kaikki se aika, mitä päätöksen tekoon kului, olisi pois koulutuksesta. Vaikka oli kiire, saatiin joukko koottua ja koulutettua jollakin tapaa ennen lähtöä toimialueelle kohti tuntematonta.

Organisaation suunnittelu rauhanturvatehtäviin perustui varsinkin Suezille lähdeettä Suomessa käytyihin sotiin ja niissä toimineiden huoltojoukkojen toimintamalliin. Kyprokselle lähdeettäessä olisi jo voitu hyödyntää Suezilta saatua kokemusta, mutta näin ei juuri näytä tapahtuneen. Suunnittelussa ei otettu riittävästi huomioon kokemuksia joukkojen siirrosta kaikkine varusteineen ja tarvikkeineen.

Kuljetusvälinehuollossa ja kuljetuksissa ilmenneet ongelmat olivat samankaltaisia sekä Suezilla että Kyproksella. Ajoneuvojen huolloissa päällimmäiseksi kysymykseksi nousi varaosien saanti. Varaosien hankintaa säätelii liiaksi YK:n byrokratia eikä kansallisesti uskallettu tehdä juuri mitään omin päin. Ongelman taustalla oli se, että YK-organisaatio jakoi ajoneuvot ja yritti itse vastata kaikesta. Järjestelmä olisi ollut hyvä, jos resursseja olisi ollut riittävästi, mutta koska näin ei ollut, varaosien ja muiden tarvikkeiden riittävyteen olisi tarvittu enemmän kansallista rohkeutta toimia itsenäisesti ja varastoida sellaisia varaosia, joita kuluu paljon ja jotka ovat välttämättömiä kaluston toiminnalle. Tämä olisi tietenkin vaatinut myös rahallisia resursseja.

Kuljetuksien hoitaminen sujui kaikin puolin hyvin kuluneesta ja paljon ajetusta kalustosta huolimatta. Olosuhteet olivat välillä vaikeat, mutta silloin kuljettajien ammattitaito nousi parhaiten esille. Yhdessä osaavan huolto- ja korjaushenkilöstön kanssa ajoneuvot pysyivät siinä kunnossa, että niillä kyettiin viemään annetut tehtävät loppuun.

Kyprokselle lähdeettäessä oli hyvä, että osa kuljetuskalustosta otettiin kotimaasta mukaan. Sen verran oli otettu ajoneuvoasioissa oppia Suezin operaatiosta, jossa jouduttiin olemaan jonkin aikaa ilman ajoneuvoja. Kyproksella huomiota herättivät polkupyörät ja moottoripyörät ja varsinkin komppanioiden siirtymiset polkupyörillä loivat kuvaa suomalaisesta peräänantamattomuudesta.

Sekä Suezin että Kyproksen operaatioissa kuljetuskalustolla ajettiin runsaasti ja siksi olisi ollut paikallaan olla omavaraisempi ajoneuvojen suhteen eli tuottaa kotimaasta ajoneuvokalustoa loppuun kuluneiden tilalle. Ajoneuvot olisi voitu vuokrata YK:lle samoin kuin englantilaiset tekivät, mutta sillä erotuksella, että ne olisivat olleet vain kansallisessa käytössä.

Majoitusongelmat olivat Suezilla merkittävä asia. Ongelmien muodostumiseen syynä oli YK:n lupaamien majoitusvälineiden saannin myöhästyminen ja se, että luotettiin liikaa lupauksiin eikä varauduttu omin majoitusvälinein. Kyproksen operaatioissa oli jo lähtiessä selvää se, että rakennuksia olisi majoittumiseen runsaasti. Sen ei kuitenkaan olisi pitänyt poistaa sitä tosiseikkaa, että pitää varautua omin majoitusvälinein, sillä tilanne voi muuttua nopeasti.

Kiinteiden majoitustilojen suhteen oltiin Suezilla ja Kyproksella samanlaisten ongelmien parissa. Kiinteät rakennukset olivat enemmän tai vähemmän kunnostuksen tarpeessa ennen kuin ne voitiin ottaa käyttöön. Jatkuva ryhmyksen muuttaminen oli YKSK:n ja YKSP:n toiminnassa tavallista ja tämän seurauksena piti jatkuvasti kunnostaa uusia majoitustiloja. Rauhanturvatehtäviin lähtevän joukon pitäisi olla varustettu täysin sääolosuhteisiin soveltuvalla majoituskalustolla, koska majoitustilat saattavat olla paikanpäällä olemattomat.

Jätehuolto oli yksi keskeisempiä ongelmia molemmissa rauhanturvaoperaatioissa. Varautuminen omatoimiseen jätteiden poiskuljettamiseen tai tuhoamiseen ei aina ollut kitkatonta. Suurin ongelma oli sopivan kuljetuskaluston puute. Organisaatiossa ei ollut varauduttu jäteongelmaan. Talousjätteistä pääsi kohtuullisesti eroon polttamalla tai, niin kuin Kyproksella, toimittamalla jätteet kaatopaikoille hävitettäväksi, mutta mikäli kuljetuksissa tuli viivästyksiä, jätekasat suurenivat ja toivat mukanaan tuholaisongelman.

Viemärijätteet olivat terveysriski, mikäli niiden poiskuljettamisessa ilmeni viivytyksiä. Viemärien huono kunto etenkin Kyproksella vaivasi koko YKSP:n toiminnan ajan. Viemärit olivat huonosti rakennettuja ja niissä oli runsaasti toteutusvikoja, jotka aiheuttivat tukkeutumisia ja viemärien ylitulvimista.

Talous- ja vaatetushuollon sekä postitoiminnan kannalta Suezin ja Kyproksen operaatioiden toiminnassa oli paljon samankaltaisuuksia etenkin operaatioiden perusta-

miseen liittyen sekä toiminnan alkuvaiheessa. Ei osattu ottaa huomioon olosuhteiden vaatimuksia.

Suezin operaatioissa vaatetukseen liittyvät ongelmat ovat ymmärrettävissä, mutta ei enää lähdeettäessä Kyprokselle. Suezille lähdeettäessä tilanne ja olosuhteet olivat ennalta tuntemattomat eikä olosuhteiden vaatimuksista ollut entuudestaan kokemuksia juuri kenelläkään. Ihmetystä herättää se seikka, että kun valmistauduttiin UNFICYP:n operaatioon lähtöön, ei Suezin kokemuksia otettu huomioon. Vaatetuksen suhteen tehtiin samankaltaisia virhearvioita Kyprokselle lähdeettäessä kuin oli tehty vuonna 1956 lähdeettäessä UNEF–operaatioon. Vaatetus soveltui vain osittain vallitseviin olosuhteisiin. Lähetettäessä sotajoukkoa kauas kotimaastaan täytyy sen varusteiden olla täysin vallitseviin olosuhteisiin sopivat sekä sellaisessa kunnossa, että niissä voi näyttäytyä muidenkin maiden edustajien läsnä ollessa.

Koska Suezin operaatio oli suomalaisten osalta lyhyt, ei vaatetuksen kanssa ehtinyt tulla suuria ongelmia. Kyproksella sen sijaan vaatetushuollossa oli ongelmia ajoittain runsaastikin. Vaatetusta paranneltiin kaiken aikaa operaation edetessä, mutta varustojen uudistuminen oli hidasta. Vaatetus pääsi ajoittain vähenemään siinä määrin, että ei kyetty jakamaan täyttä varustusta uuden rotaation saapuessa. Osa artikkeleista oli loppu ja osa oli vielä pesulakierroksella. Olisiko näihin ongelmiin kyetty varautumaan etukäteen, jottei vaatetuksen osalta olisi notkahduksia päässyt tapahtumaan? Rotaation lähestyessä olisi välttämätöntä varustusta pitänyt tilata kotimaasta lisää niin, että kotiutuvilla olisi säilynyt työntekoon tarvittava välttämätön varustus ja muut olisi kerätty hyvissä ajoin pois. Tällöin olisi kyetty pesettämään varusteet riittävän ajoissa.

Vaatetuksen pesettämisiongelmiin taustalla olivat epäluotettavat toimittajat. Tällaiset ongelmat olisivat poistuneet, jos olisi varauduttu pesemään kaikki varusteet itse. Tällainen toiminta olisi tietenkin vaatinut investointeja, mutta omavaraisuus olisi kannattanut aikaa myöden. Työntekijöinä olisi käytetty paikallistyövoimaa ja ainoastaan jonkinlainen työnjohtaja olisi ollut suomalaiseseen rauhanturvajoukkoon kuuluva.

Postitoiminta oli Suezin operaation aikana enimmäkseen keskittynyt postin lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Suurimmat ongelmat liittyivät kuljetuksiin sekä postin katoamiseen ja ruuhkautumiseen väliasemille. Samankaltaiset ongelmat ilmenivät myös Kyproksella. Posti kulki ajoittain hitaasti ja epäsäännöllisesti. Lähdeettäessä

UNFICYP:n organisaatioon mukaan olisi ollut ensisijaisen tärkeää muistaa Suezin operaation postinkuljetusongelmat. Mitä todennäköisimmin Kyproksen operaatiossa suomalaiset luottivat liikaa kansallisen postijärjestelmän toimivuuteen. Ei vain otettu huomioon sitä, että kuljetukset suoritetaan pääosin normaaleilla reittilennoilla ja näin viivästyksiä pääsee syntymään. Postin toiminta oli kuitenkin olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista. Ongelmat eivät niinkään johtuneet huonosta työmoraalista kuin virheellisistä ilmoituksista ja viivästyksistä, joita aiheuttivat ennalta-arvaamattomat asiat, kuten aikataulumuutokset.

YK-organisaatio ei pystynyt reagoimaan tilanteisiin nopeasti. Rahan tarve ja sen jakaminen tuntui olevan kompastuskivi monessakin tapauksessa. YK olisi voinut kehittää toimintaansa edellisen operaation kokemusten perusteella ja suomalaiset kansallisella tasolla varautua omavaraisemmiksi. Omavaraisuusastetta kohottamalla olisikin saavutettu mitä todennäköisimmin suurempi toimintavarmuus talous- ja vaatetushuollon asioissa. Koska YK mahdollisti rahojen käytön laskutuksen jälkikäteen, olisi ollut paikallaan hyödyntää tätä mahdollisuutta laajemmin. Tosin YK:lla oli vielä vuonna 1961 maksamatta tiettyjä maksuja Suomelle noin 150 000 Amerikan dollaria. Korvausten saaminen YK:lta ei aina ollut ihan helppoa.

Muonitushuolto onnistui olosuhteisiin ja ongelmiin nähden hyvin. Liekö onnistumisen edellytyksenä ollut se, että suomalaisilla oli kuitenkin erittäin ammattitaitoista keittiöhenkilöstöä käytettävänä vaikka ongelmia ajoittain esiintyikin miesresurssien riittävyydessä. Elintarvikkeiden heikko taso oli yllättävää ja se, että organisaation toimivuudessa oli niin runsaasti häiriötekijöitä. YK oli organisaationa liian hidas nopeita päätöksiä vaativissa tilanteissa. Paikallisten toimittajien vilpillisiin tekoihin ei puututtu riittävän nopeasti, jolloin vahinkoa pääsi syntymään niin koko operaatiolle kuin kansalliselle huollollekin. Vapautta olisi tarvittu enemmän. Kansalliseen makuun olevia elintarvikkeita olisi voitu hankkia enemmän ja nopeammin, sillä vielä 1950 ja -60 luvuilla eksoottisten makujen ja ruokien nauttiminen oli monelle kova paikka.

YKSK:aa ja YKSP:aa perustettaessa lääkintätoimissa oli päällimmäisenä joukon saattaminen mahdollisimman nopeasti siihen kuntoon, että se voitiin lähettää toimialueelle. Joissakin asioissa se oli vaikeaa ja jopa mahdotonta. Esimerkiksi rokotusohjelmaa jouduttiin jatkamaan vielä toimialueella, koska tiettyjen rokotteiden tehosteiden antamiseen piti kulua tarpeeksi aikaa. Rokotusohjelmat saatiin suoritettua toimi-

alueella loppuun, joskin ajoittain esiintyi ongelmia rokotteiden saatavuudessa ja niiden toimittamisessa.

Lääkintähuollon toimet olivat varsin samankaltaisia Suezin ja Kyproksen operaatioissa. Normaalien poliklinikkarutiinien rinnalla suoritettiin hygieniaa ja siisteyttä edistäviä toimenpiteitä. Desinfiointeja suoritettiin kaikkialla, missä oltiin tekemisissä elintarvikkeiden kanssa sekä majoitustilojen läheisyydessä. Syöpäläisiä esiintyi jonkin verran, mutta ne saatiin kuitenkin pidettyä hyvin kurissa niin etteivät ne päässeet kasvamaan hallitsemattomiksi yhdyskunniksi. Epähygieenisille ryhmitysalueille ei ilmeisesti voitu mitään, mutta mikäli ryhmittäminen suuren kanafarmin alueelle johtui tietämättömyydestä siellä vallitsevista terveysriskeistä, niin asiaa täytyy ihmetellä.

Erona lääkitähuollollisissa toiminnoissa oli se, että Suezilla jouduttiin toimimaan monesti vaatimattomimmissa oloissa, kun taas Kyproksella olosuhteet olivat monesti vähintäänkin tyydyttävät. Päästiinhän Kyproksella poikkeuksetta tukeutumaan kiinteisiin rakenteisiin.

Hammashuollon osalta ihmetystä herättää se, etteivät suomalaiset järjestäneet jo aikaisemmassa vaiheessa organisaation puitteissa tapahtuvaa kansallista hammashuoltoa. Runsaiden hammashoitosten määrä kuvastaa hyvin sitä, että pataljoonan järjestämälle hammashuollolle olisi ollut tarvetta. Se, että turvauduttiin paikallisiin hammasklinikoihin, vaikka niiden hoitotaso oli huono ja ammattitaito työntekijöillä vähintäänkin arveluttava, tukee kansallisen hammashoidon tärkeyttä. Miten paljon huonokuntoiset ja hoitamattomat hampaat aiheuttivat ongelmia palvelustehtävissä, jää vain arvailujen varaan.

Kyproksella ongelmaksi nousivat lukuisat sukupuolitautilapaukset. Lääkintähenkilöstön informatiivinen ote sairauksien ehkäisemisessä tuotti ajoittain erinomaisia tuloksia, mutta silti uusia tapauksia esiintyi miltei jatkuvasti YKSP:n toimintakaudella. Ehkäisyvälineiden saatavuudella näytti olevan suuri merkitys sukupuolitautilien määrässä.

Ase- ja ampumahuollossa suurin haaste oli aseiden kunnossa pysyminen. Vaikka laiminlyöntejäkin esiintyi, aseista pidettiin pääsääntöisesti hyvää huolta.

Ammusten täydennys- ja evakuointikuljetusten suhteen olisi Kyproksen operaatiossa pitänyt ottaa huomioon kokemukset Suezilta. Ampumatarvikekuljetusten kansainväliset kuljetusmääräykset ovat tiukkoja ja kuljetusten toteuttamisen onnistumiseksi täytyy ryhtyä toimenpiteisiin hyvissä ajoin, ettei tarvitse jättää ampumatarvikkeita kuljettamatta. Siinä tapauksessa, ettei ammuksia saatu tulemaan riittävän ajoissa rauhanturvaajien käyttöön, kun kuljetusten maksajasta ei ollut tietoa, olisi ollut erittäin tärkeää maksaa kuljetus vaikka kansallisista rahoista ja periä kustannukset YK:lta myöhemmin.

Varastointiongelmat olivat Suezilla ja Kyproksella samankaltaisia. Tilat, joita saatiin käyttöön, vaativat kunnostusta ja runsaat siirtymiset vaikuttivat intoon tehdä enempää kuin oli välttämätöntä. Loppujen lopuksi varastoinnissa ei esiintynyt mitään ylittävää.

Vapaa-aikaa rauhanturvaajat tarvitsevat jaksakseen toimia täysipainoisesti tehtävässään. Omatoimisuus tekemisen suhteen on kaiken ydin. Omatoimisuudella on kuitenkin olemassa varjopuolensa, jotka tulivat esiin ainakin Kyproksen operaatiossa. Runsas alkoholin käyttö ja siitä seuranneet lieveilmiöt olivat iso huolenaihe. Papin tärkeys operaatioissa korostui sielunhoidollisissa asioissa, kun mies tarvitsi luottamuksellista kuulijaa ja neuvojen antajaa. Uskonnolla näyttää olleen merkitystä rauhanturvaajan elämässä. Miehet tarvitsivat ja halusivat uskonnon tarjoamaa tukea ongelmiinsa.

Kyproksen toiminta keskittyi taajamiin ja niiden välittömään läheisyyteen ja näin kaikki viettelykset olivat käden ulottuvilla. Suezilla toimittiin pääosin aavikolla ja houkutukset olivat näin kauempana.

Pahimmillaan murheet kasautuivat kuitenkin niin, että mies teki itsemurhan. Näiden tapausten estämiseksi olisi ollut paikallaan tehokkaampi kontrolli alkoholin saannin ja nauttimisen suhteen.

Harrastustoiminta oli molemmissa operaatioissa vilkasta. Urheilua harrastettiin runsaasti ja erilaisia kilpailuja järjestettiin jatkuvasti. Urheilun saralla niitettiin kansainvälistä kunniaa, olipa kyseessä mikä tahansa laji. Vapaa-aikana pelattiin myös erilaisia pelejä ja tehtiin puhdetöitä. Saunoja rakennettiin aina tilaisuuden tullen ja tilanteesta riippumatta. Saunominen yhdisti niin omia kuin vieraitakin.

Miehet matkustelivat ja vierailivat paljon erilaisissa kohteissa. Lomailulla ja matkustelulla oli suuri merkitys hyvinvoinnin kannalta. Kotimaahan suuntautuneet matkat tulivat suosituiksi vasta Kyproksen operaation loppuvaiheessa.

Kaiken kaikkiaan Suomi ja sen lähettämät rauhanturvajoukot onnistuivat asetetuissa tehtävissä erinomaisesti. Annetut tehtävät hoidettiin jopa esimerkillisesti. Vaikka aika YK:n pyynnöstä lähettää joukko tehtävään olikin molemmissa tapauksissa lyhyt, olisi Kyprokselle lähdettyäessä luultu otettavan Suezilla ilmenneet ongelmat ja sieltä saatu kokemus huomioon.

Omavaraisuuden lisääminen Kyproksen operaation alkuaikoina olisi auttanut monesakin huollollisessa asiassa ja tilanteessa. Vaikka YK lupasikin luovuttaa operaatioon osallistuville maille tietyt tarvikkeet toimialueella, niin toimitusten hitauden ja niissä ilmenevien epäkohtien vuoksi olisi ollut tarpeellista olla mahdollisimman pitkään omavarainen operaation alkuvaiheissa. Jo Suezin operaatio näytti sen, että mitä omavaraisempi joukko on, sitä paremmin se kykenee aloittamaan toiminnan alueella.

Viitteet:

-
- 1 Kronlund Jarl - Valla Juha: Suomi Rauhanturvaajana 1956-1990, Porvoo 1996, s.34
 - 2 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 37
 - 3 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 40 - 41
 - 4 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 41 - 49
 - 5 Laine Aulis - Jokihara Martti - Seppäläinen Uuno: Suomalaiset Sinibaretit 1, Länsi-Savo Oy, Mikkeli 1982, s. 7
 - 6 Kronlund Jarl - Valla Juha, s.116–120
 - 7 Kronlund Jarl - Valla Juha, s.127
 - 8 Palmu Pentti; Tuli lakkaa, Pakilan Kirjapaino Oy, Helsinki, s. 76
 - 9 Sama, s. 77
 - 10 Sama, s. 77
 - 11 Sama, s.77
 - 12 YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma n:o 186/4.3.1964. The United Nations Yearbook 1964, s. 65
 - 13 Palmu Pentti, s. 89
 - 14 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 69
 - 15 Kuosa Tauno: Suomalaiset sinibaretit 1, Länsi- Savo Oy, Mikkeli 1982, s. 24
 - 16 Suez-toimikunta pöytäkirjoja, T23182/ J1, SArk
 - 17 Taisteluvälineluettelo YKSK 1956–1957. T19740/27, SArk
 - 18 Kuosa T, s. 50
 - 19 Sama, s.50
 - 20 Sama, s. 50
 - 21 Kuosa T, s. 50
 - 22 Pihkala Erkki: Suomen YK-pataljoona 1 Kyproksella. Jalkaväen vuosikirja v. 1965 – 1966, s. 125
 - 23 Tikkanen, Teuvo: Monoissa Suezille 30 vuotta YKSK:sta. Sotilasaikakauslehti, 1986, s.954–955
 - 24 Kullberg Rolf; YK-huoltojärjestelmän kehitys ja tulevaisuudennäkymät. Lahti 1991,s. 5
 - 25 Laukkanen Väinö: Haastattelu 30.6.2005.
 - 26 Tikkanen T, s.954–955
 - 27 Palmu P, s. 83
 - 28 Pihkala, E, s. 126
 - 29 Pihkala, E, s. 126
 - 30 Pihkala, E, s. 126
 - 31 Pihkala, E, s. 126
 - 32 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 81
 - 33 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 82
 - 34 Palmu P, Liite Suomalaiset valvontajoukot 1956 - 1985
 - 35 Vuolle Mika; Suezilta itään, Ruotuväki Lehti, 15.4.2004, s. 16
 - 36 Kuosa T, s. 28

-
- 37 Haaksalo Magnus: YK:n valvontajoukkojen toiminta Egyptissä v. 1956–57. Sotilasaika
kauslehti n:o 2, 1961, s. 61
- 38 Sama
- 39 Kettinen, Uolevi: Eräitä havaintoja ja kokemuksia yhdistyneitten kansakuntien Suomen
komppanian toiminnasta Keski-idässä. Sotilasaikakauslehti n:o 2, 1958, s. 92
- 40 Kettinen, Uolevi: s. 92
- 41 Kronlund Jarl - Valla Juha, s. 70
- 42 Palmu P, s. 86
- 43 Palmu P, s. 87
- 44 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 45 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 46 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 47 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 48 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 49 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 50 Pihkala E, s. 128
- 51 Palmu P, s. 88
- 52 Palmu P, s. 88
- 53 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1 ajalta 26.3-
23.5.1964,T25098/2, SArk
- 54 Palmu P, s. 89
- 55 Kullberg, s. 5
- 56 Laukkanen V, Haastattelu
- 57 YK:n Suomen komppania 1956–1957, T 18797/F1, SArk
- 58 Laukkanen V, Haastattelu
- 59 YK:n Suomen komppania 1956–1957, T 18797/F1, SArk
- 60 Sama
- 61 Sama
- 62 Kettinen, s.93
- 63 YK:n Suomen komppania 1956–1957 , T 18797/F1, SArk
- 64 Sama
- 65 Sama
- 66 Puolustusministeriö YK-toimisto, 1, T 25098/1, SArk
- 67 Suomen komppania 1956–1957, T 18797/F1, SArk
- 68 Sama
- 69 Sama

70	Laukkanen V, Haastattelu
71	Haaksalo, s.71
72	Kettinen, s.93
73	Valkama Markku, Haastattelu 5.1.2006
74	Pihkala E, s. 129
75	Suomen YK Pataljoona 1; YKSP 1:n psautokalusto, n:o 430/7.7.1964 Nicosia, T21850/Ea1, SArk
76	YKSP 1:n Muistio, 16.7.1965 Nicosia, T21850/Eb4, SArk
77	Suomen YK Pataljoona 1; YKSP 1:n psautokalusto, n:o 430/7.7.1964 Nicosia, T21850/Ea1, SArk
78	Pihkala E, s. 129
79	YKSP 13:n Kuukausikatsaus, n:o 368/17.9.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
80	YKSP 21:n kuukausikatsaus liite: huoltoalan tilannekatsaus, n:o 159/9.10.1974 Nicosia, T25098/4, SArk
81	YKSP 3 liite komentajan toimintakertomukseen, 20.11.1965 Helsinki, T25098/2, SArk
82	YKSP 24 Toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
83	YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975, T25098/6, SArk
84	Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
85	Valkama M, Haastattelu
86	Kuosa T, s. 85
87	YKSP 14:n Kuukausikatsaus, n:o 474/10.4.1971 Nicosia, T25098/3, SArk
88	YKSP 13:n Kuukausikatsaus, n:o 444/10.10.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
89	YKSP 11:n tilannekatsaus VI, n:o70/11.7.1969, T25098/2, SArk
90	YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o129/24.12.1973, T25098/4, SArk
91	Kuosa T, s. 174
92	Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
93	Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
94	YKSP 23:n kirje liite 4, n:o 407/ 24.9.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
95	YKSP 10 tilannekatsaus 12/68, n:o 42/7.12.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
96	YKSP 27 Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
97	Kuosa T, s. 110
98	Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
99	YKSP 10 Tilannekatsaus I/69, N:o 91/8.2.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
100	YKSP 8 tilannekatsaus 20, n:o 35/1.11.1967 Nicosia, T25098/2, SArk
101	Valkama M, Haastattelu
102	Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
103	YKSP 19, n:o 20/ xx.5.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
104	YKSP 19:n toimintakertomus, n:o 129/24.12.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
105	YKSP 22 toimintakertomus, n:o 66/ 31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk

-
- 106 YKSP 23 Kuukausikatsaus 9, n:o 476/9.10.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 107 YKSP 3 liite komentajan toimintakertomukseen, 20.11.1965 Helsinki, T25098/2, SArk
- 108 YKSP 25 Kuukausikatsaus 4, n:o295/10.8.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 109 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975, T25098/6, SArk
- 110 Puolustusministeriö YK-toimisto, T 25098/1, SArk
- 111 Suez-toimikunta, T 23182/ J1, SArk
- 112 Puolustusministeriö YK-toimisto, 1, Ilmoitus, Port Said 30.12.1956 n:o 84/11 b, T 25098/1, SArk
- 113 Puolustusministeriö YK-toimisto, 1, Ilmoitus, EL TOR 9.2.1957 n:o 220/2b, T 25098/1, SArk
- 114 Puolustusministeriö YK-toimisto, 1, ilmoitus, Sharm el Sheik 12.3.1957 n:o 291/2b, T 25098/1, SArk
- 115 Suez-toimikunta, Ilmoitus 1/57, T23182, SArk
- 116 Laukkanen V; Haastattelu
- 117 Sähkösanoma 12.1.1957, T18797/F1, SArk
- 118 Sähkösanoma jäljennös 17.4.1957 Geneve, T18797/F1, SArk
- 119 Sähkösanoma n:o 152 18.4.1957, T 18797/F1, SArk
- 120 Kuosa T, s. 27
- 121 Kuosa T, s. 28
- 122 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Imoitus1, n:o 1682/30.5.1964 Helsinki, T25098/2, SArk
- 123 Kuosa T, s. 53
- 124 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 125 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 126 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 127 YKSP 12 Tilannekatsaus X/69, Nicosia 10.11.1969, T25098/3, SArk
- 128 YKSP 19 toimintakertomus, n:o 20/ .5.1973, T25098/4, SArk
- 129 Tilanneilmoitus YKSP 3:n toiminnasta, 20.11.1965, T25098/2, SArk
- 130 Tilanneilmoitus YKSP 3:n toiminnasta, 20.11.1965, T25098/2, SArk
- 131 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 132 Kuukausikatsaus 1/ YKSP 14, n:o 160/18.12.1970, T25098/3, SArk
- 133 Kuosa, s.87
- 134 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 135 Kuosa T, s.180 - 181
- 136 YKSP 26:n kuukausikatsaus 4, n:o 394/13.3.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 137 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 138 YKSP 12 Tilannekatsaus XI/69, Nicosia 11.12.1969, T25098/3, SArk
- 139 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 4/26, n:o 394/13.3.1977, T25098/6, SArk
- 140 YKSP 22:n toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 141 Kuosa T, s.183
- 142 YKSP 24:n toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 143 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 7, n:o 22/5.11.1976 Nicosia, T25098/6, SArk

-
- 144 YKSP 26:n kuukausikatsaus 3, n:o 316/10.2.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 145 YKSP 26:n kuukausikatsaus 4, n:o 394/13.3.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 146 YKSP 25:n kuukausikatsaus, n:o 115/12.6.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 147 YKSP 25:n kuukausikatsaus 5, n:o 370/10.9.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 148 YKSP 10:n tilannekatsaus 1, n:o 91/8.2.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 149 YKSP 25:n kuukausikatsaus 6, n:o 460/9.10.1976, T25098/6, SArk
- 150 Kuosa T, s. 86
- 151 Pihkala E, s. 128
- 152 Kuosa T, s.88
- 153 YKSP 13:n Kuukausikatsaus V/13, n:o 444/10.10.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 154 YKSP 14:n Kuukausikatsaus I/14, n:o 160/18.12.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 155 Norkola Kari: Piirteitä Suomen osuuden kehityksestä YK:n rauhanturvatehtävissä,
Jalkaväen vuosikirja ja 1969–1970, s. 42
- 156 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 157 Evi Suninen J; Matkakertomus toiminta-ajasta Kyprokselle lähetetystä Suomen
YK-valvontajoukosta, Lappee 5.7.1964, T25098/2, SArk
- 158 Kuosa T, s. 88
- 159 YKSP 2 komentajan toimintakertomus liite huolto, T25098/2, SArk
- 160 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 161 YKSP 11:n Tilannekatsaus VII/69, n:o 95/8.8.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 162 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 163 YKSP 20:n Toimintakertomus, n:o 85/17.6.1974 Nicosia, T25098/4, SArk
- 164 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 31.5.1975 Nicosia, T25098/4, SArk
- 165 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 166 YKSP 14:n Kuukausikatsaus II/14, n:o 215/11.12.1971, T25098/3, SArk
- 167 YKSP 10:n Tilannekatsaus 13/68, n:o 54/4.1.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 168 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 169 YKSP 13:n Kuukausikatsaus I/13, n:o 13.6.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 170 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 171 Valkama M, Haastattelu
- 172 YKSP 23:n Toimintakertomus, n:o 58/21.11.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 173 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 4/25, n:o 295/10.8.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 174 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 175 YKSP 12:n Tilannekatsaus XI/69, 11.12.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 176 Valkama M, Haastattelu
- 177 YKSP 20:n Toimintakertomus liite: YKSP:N huollon toiminnasta Suezilla,
n:o 85/17.6.1974, T25098/5, SArk
- 178 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 179 YKSP 23:n Kuukausikatsaus 9/75, n:o 476/9.10.1975 Nicosia, T25098/ 6, SArk
- 180 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 181 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 182 Suomen sotilasasiamiehen sähke 27.11.1956 New York, T23182/F1, SArk
- 183 Ilmoitus n:o 135/htsto/15d 12.1.1957, T23182/F1, SArk

- 184 Puolustusministeriö YK-toimisto,1, Ilmoitus, Rafah 20.10.57 n:o 592/4E, T25098/1, SArk
- 185 Sähkösanoma jäljennös 4.6.1957 Geneve, T18797/F1, SArk
- 186 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 187 YKSK 22 toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 188 YKSP 26:n Kuukausikatsaus, n:o 231/ 15.1.1977, Nicosia, T25098/6, SArk
- 189 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 1, n:o 149/ 16.12.1976, Nicosia, T25098/6, SArk
- 190 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1975, Nicosia, T25098/6, SArk
- 191 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 192 Tilannekatsaus IV/69 YKSP 11 toiminnasta, n:o 11/12.5.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 193 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 194 Tilannekatsaus XI/1.11 - 30.11.1969, YKSK 12:n esikunta, 11.12.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 195 YKSK 22 toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 196 YKSK 24 toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 197 YKSP 25:n Kuukausikatsaus, n:o 211/ 12.7.1976, Nicosia, T25098/6, SArk
- 198 YKSP 13:n Kuukausikatsaus 1, n:o 183/ 13.6.1970, Nicosia, T25098/2, SArk
- 199 Kertomus YKSP:n huollon toiminnasta Suezilla, Toimintakertomus YKSP 20, n:o 214/ 30.1.1974, Nicosia, T25098/4, SArk
- 200 Kuosa T, s. 226 - 227
- 201 Merjola Tuomo: Havaintja palveluksesta Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvatehtävissä. Suomen kenttätukikistön säätiön vuosikirja n:o 11, s. 74
- 202 PM: Toimenpiteitä Yhdistyneiltä Kansakunnilta (YK) sen joukoille luovutetusta omaisuudesta perittävien korvausten saamiseksi, 2.6.1961, T21850/Ea 1, SArk
- 203 YK Suomen komppania 1956–1957, Sähke 1.12.1956, T18797/F1, SArk
- 204 Suez-toimikunta, huolto-ohje 27.11.1956, T23182/ J1, SArk
- 205 YK Suomen komppania 1956–1957, Sanoma 26.2.1957, T18797/F1, SArk
- 206 Haaksalo, s.70
- 207 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 9.4.1957 n:o 368/15b, T25098/1,SArk
- 208 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus n:o 5/57, El Balah 12.3.1957, T25098/1, SArk
- 209 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus n:o 5/57, El Balah 12.3.1957, T25098/1, SArk
- 210 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 9.4.1957 n:o 368/15b, T25098/1, SArk
- 211 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus n:o 5/57, El Balah 12.3.1957 T25098/1, SArk
- 212 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus, Rafah 22.8.57 n:o 268/6A, T25098/1, SArk
- 213 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus 16.12.1956 n:o 38/15a, T25098/1, SArk
- 214 YK Suomen komppania 1956–1957, Sähkejäljennös 27.2.1957, T18797F1, SArk
- 215 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus 16.12.1956 n:o 38/15a, T25098/1, SArk
- 216 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus, Gaza 24.6.57 n:o 20/5, T25098/1, SArk

-
- 217 Everstilutnantti Jouko Sunisen matkakertomus toiminta-ajasta Kyprokselle lähetetystä
YK-valvontajoukossa aikana 25.3 - 28.6.1964, Lappee 5.7.1964, T25098/2, SArk
- 218 Kuosa T, s. 88
- 219 Kuosa T, s. 73 kuvateksti
- 220 YKSP 10:n Tilannekatsaus 13/68, n:o 54/4.1.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 221 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 222 YKSP 13:n Kuukausikatsaus V/13, n:o 444/10.10.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 223 YKSP 14:n Kuukausikatsaus V/14, n:o 474/10.4.1971 Nicosia, T25098/3, SArk
- 224 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o 20/ . 5.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 225 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/5, SArk
- 226 YK-tsto:n ilmoitus 1, Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta,
n:o 1682/30.5.1964 Helsinki, T25098/2, SArk
- 227 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 228 YK-tsto:n ilmoitus 2, Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta,
n:o 1902/17.6.1964 Helsinki, T25098/2, SArk
- 229 YKSP 3:n Komentajan toimintakertomuksen liite huolto, 20.11.1965 Helsinki, T25098/2,
SArk
- 230 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 231 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 232 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 233 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 2/25, n:o 115/12.6.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 234 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 235 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 236 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 7/25, n:o 22/5.11.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 237 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 7/25, n:o 22/5.11.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 238 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 2/26, n:o 213/15.1.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 239 YKSP 13:n Kuukausikatsaus V/13, n:o 444/10.10.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 240 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 241 YKSP 12:n Tilannekatsaus IX/69, 13.10.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 242 YKSP 13:n Kuukausikatsaus I/13, n:o 183/13.6.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 243 Kuosa T, s. 87
- 244 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 245 YKSP 23:n Toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 246 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 247 YKSP 11:n Tilannekatsaus IV/69, n:o 11/12.5.1969 Nicosia, T25098/3, SArk

-
- 248 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 249 YKSP24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 250 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 251 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 7/25, n:o 22/5.11.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 252 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 253 YKSP 11:n Tilannekatsaus VI/69, n:o 70/11.7.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 254 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o 129/24.12.1973 Nicosia, T25098/ 4, SArk
- 255 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 256 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 257 Muistio 12.11.1956, T23182/C1, SArk
- 258 Puolustusministeriö YK-toimisto, 1, Ilmoitus, Gaza 24.6.1957 n:o 20/5, T25098/1, SArk
- 259 Tikkanen, s.956
- 260 Sama
- 261 Vesihuoltoa kenttähuoltoa koskevat hygieeniset määräykset ja neuvot YKSK:lle,
T18797/F1, SArk
- 262 Sama
- 263 Sama
- 264 Sama
- 265 Sama
- 266 Sähkösanoma jäljennös, T18797/F1, SArk
- 267 Sähkösanoma jäljennös 16.7.1957, T18797/F1, SArk
- 268 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 4.5.1957 n:o 431/57,
T25098/1, SArk
- 269 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 12.3.1957 n:o 291/2b,
T25098/1, SArk
- 270 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Port Said 30.12.1956 n:o 84/11b, T25098/1,
SArk
- 271 Suez-toimikunta, sähkö jäljennös 18.11.1957 Geneve, T23182/ J1, SArk
- 272 Suez-toimikunta, sähkö jäljennös 23.11.1957, T23182/ J1, SArk
- 273 Pihkala E, s. 127
- 274 YKSP 10:n Tilannekatsaus 13/68, n:o 54/4.1.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 275 YKSP 10:n Tilannekatsaus 1/69, n:o 91/8.2.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 276 YKSP 13:n Kuukausikatsaus V, n:o 444/10.10.1970 Nicosia, T25098/3, SArk
- 277 YKSP 19 toimintakertomus, n:o 20/ .5.1973, T25098/4, SArk
- 278 YKSP 10:n Tilannekatsaus 12/68, n:o 42/7.12.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
- 279 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 4/26, n:o 394/13.3.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 280 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 281 YKSP 12:n Tilannekatsaus XI/69, 11.12.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 282 YKSP 11:n Tilannekatsaus IV/69, n:o 11/12.5.1969 Nicosia, T25098/3, SArk

-
- 283 YK:n Suomen Pataljoona 3, Helsinki 20.11.1965, T25098/2, SArk
- 284 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977, T25098/6, SArk
- 285 Kuosa T, s. 212
- 286 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 287 YKSP 12:n Tilannekatsaus XI/69, 11.12.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 288 YKSP 9:n Tilannekatsaus 9/68, n:o 467/3.9.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
- 289 YKSP 10:n Tilannekatsaus 12/98, n:o 42/7.12.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
- 290 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 2/25, n:o 115/12.6.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 291 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 292 YKSP 2 komentajan toimintakertomuksen liite, T25098/2, SArk
- 293 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966, T25098/2, SArk
- 294 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 2/25, n:o 115/12.6.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 295 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 5/25, n:o 370/10.9.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 296 YKSP 11:n Tilannekatsaus VI/69, n:o 70/11.7.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 297 YKSP 18:n Kuukausikatsaus VI, n:o 14/10.5.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 298 YKSP 9:n Tilannekatsaus 9/68, n:o 467/3.9.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
- 299 YKSP:n muistio puolustusministeriölle yhteenveto YKSP 1 lääkärin terveystiedotus
20.5.1964 Helsinki, T21850/Eb4, SArk
- 300 YKSP 12:n Tilannekatsaus XI/69, 11.12.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 301 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o 129/24.12.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 302 YKSP 20:n Toimintakertomus, n:o 85/17.6.1974 Nicosia, T25098/4, SArk
- 303 Kuosa T, s. 180
- 304 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 305 Kuosa T, s. 180
- 306 Kuosa T, s. 180
- 307 YKSP 26:n Kuukausikatsaus 4/26, n:o 394/13.3.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 308 YKSP 5:n Tilannekatsaus 10/66, n:o 1349/2.7.1966 Nicosia, T25098/3, SArk
- 309 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta 1.10.1965 - 31.3.1966, n:o 577/18.3.1966
Nicosia, T25098/2, SArk
- 310 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/4, SArk
- 311 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/4, SArk
- 312 Kuosa T, s. 211
- 313 Suez-toimikunta, Ohje huollosta, T23182/ F1, SArk
- 314 Laukkanen V, Haastattelu
- 315 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 7.5.1957 n:o 439/15b,
T25098/1, SArk
- 316 Suez-toimikunta, Ohje huollosta, T23182/ F1, SArk
- 317 Suez-toimikunta, Ohje huollosta, T23182/ F1, SArk
- 318 Tikkanen, s.956
- 319 Suez-toimikunta, Sähkejäljennös 27.11.1957 ja sähkejäljennös 18.12.1957,
T 23182/ J1,Sark
- 320 Pihkala E, s. 127

-
- 321 YKSP 5:n koulutuskäskyn liite, Tilannekatsaus 5/66, T250987/3, SArk
- 322 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 323 YKSP 25:n Kuukausikatsaus, n:o 295/10.8.1976, T25098/6, SArk
- 324 YKSP 19, n:o 20/ .5.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 325 YKSP 3, 20.11.1965, T25098/2, SArk
- 326 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 327 Valkama M, Haastattelu
- 328 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o 129/24.12.1973, T25098/4, SArk
- 329 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 2, n:o 115/12.6.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 330 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 331 YKSP 12:n Tilannekatsaus XI, 11.12.1969 Nicosia, T25098/2, SArk
- 332 Kuosa T, s. 90
- 333 YKSP 11:n Tilannekatsaus VII, n:o 95/ 8.8.1969 Nicosia, T25098/2, SArk
- 334 YKSP 23:n Kuukausikatsaus 9, n:o 476/9.10.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 335 YKSP 23:n Kuukausikatsaus 9, n:o 476/9.10.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 336 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 337 YKSP 21 Kuukausikatsaus III, n:o 159/9.10.1974 Nicosia, T25098/4, SArk
- 338 YKSP 23:n Toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 339 Liite YKSP 3:n komentajan kertomuksen, 20.11.1965, T25098/2, SArk
- 340 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o 129/24.12.1973, T25098/4, SArk
- 341 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 5, n:o 370/10.9.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 342 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 343 YKSP 27:n Toimintakertomus, n:o 326/10.11.1977, T25098/6, SArk
- 344 Valkama M, Haastattelu
- 345 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 27.3.1957 n:o 333/2b, T25098/1, SArk
- 346 YK:n Suomen komppania 1956–1957, Sähke 12.3.1957, T18797/F1, SArk
- 347 Puolustusministeriö YK-toimisto, ilmoitus, Sharm el Sheik 4.5.1957 n:o 431/57, T25098/1, SArk
- 348 Suez-toimikunta, Sähkösanoma jäljennös Geneve 20.2.1957, T 23182/ J1, SArk
- 349 Haaksalo, s.71
- 350 Sama
- 351 Laukkanen V, Haastattelu
- 352 Haaksalo, s.69, kuva 9
- 353 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 27.3.1957 n:o 333/2b, T25098/1, SArk
- 354 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 4.5.1957 n:o 431/57, T25098/1, SArk
- 355 Kettinen, s.93

-
- 356 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 7.4.1957 n:o 367/2b,
T25098/1, SArk
- 357 Kettinen, s.93
- 358 Uusi Suomi 15.5.1957, Sotaväsymystä Suezin komppaniassa
- 359 Puolustusministeriö YK-toimisto, Ilmoitus, Sharm el Sheik 9.4.1957 n:o 368/15b,
T25098/1, SArk
- 360 YK Suomen komppania 1956–1957, Sähkejäljennös 19.10.1957, T18797/F1, SArk
- 361 Kuosa T, s. 91 - 94
- 362 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 12,
n:o 95/8.1.1965, T25098/2, SArk
- 363 Kuosa T, s. 234
- 364 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1,
n:o 1682/30.5.1964, T25098/2, SArk
- 365 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 4,
n:o 2607/20.8.1964, T25098/2, SArk
- 366 Majuri R K Raitasaaren matkakertomus komennuksesta suomalaisen valvontajou-
koon Kyproksella 25.3 - 13.7.1964, T25098/2, SArk
- 367 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 10,
n:o 3975/24.11.1964, T25098/2, SArk
- 368 YKSP 5:n papin kertomus kirkollisesta toiminnasta ja pataljoonan mielialasta,
n:o 66/14.5.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 369 YKSK 24:n toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 370 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o129/24.12.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 371 YKSK 27:n toimintakertomus, n:o326/10.11.1977 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 372 Kuosa T, s. 216
- 373 Kuosa T, s. 231
- 374 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 375 YKSP 10:n Tilannekatsaus 11, n:o 12/8.11.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
- 376 YKSP 10:n Tilannekatsaus 12, n:o 42/7.12.1968 Nicosia, T25098/3, SArk
- 377 YKSP 21:n, Kuukausikatsaus III, n:o 159/9.10.1974, T25098/4, SArk
- 378 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 379 Kuosa T, s. 63
- 380 YKSP 5:n Tilanneilmoitus n:o 13/66 Nicosia, T25098/3, SArk
- 381 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 2,
n:o 1902/17.6.1964, T25098/2, SArk
- 382 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 1,
n:o 1682/30.5.1964, T25098/2, SArk
- 383 Pihkala E, s. 136
- 384 Kuosa T, s. 236
- 385 YKSP 27:n Kuukausikatsaus 6, n:o 14/7.5.1977 Nicosia, T25098/6, SArk
- 386 YKSP 11:n Tilannekatsaus VII, n:o 95/8.8.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 387 Kuosa T, s. 226

-
- 388 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 11,
n:o 4204/21.12.1964, T25098/2, SArk
- 389 Kuosa T, s. 226
- 390 Majuri R K Raitasaaren matkakertomus komennuksesta suomalaiseen valvontajou-
koon Kyproksella 25.3 - 13.7.1964, T25098/2, SArk
- 391 YKSP 14:n Kuukausikatsaus V, n:o 474/10.4.1971 Nicosia, T25098/3, SArk
- 392 YKSP 22:n Toimintakertomus, n:o 66/31.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 393 YKSP 23:n Toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 394 YKSP 19:n Toimintakertomus, n:o 129/24.12.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 395 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 396 YKSP 20:n toimintakertomus, n:o 85/17.6.1974 Nicosia, T25098/4, SArk
- 397 YKSK 23:n toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 398 YKSK 24:n toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 399 Kuosa T, s. 88
- 400 Kertomus YKSP 4:n huoltotoiminnasta, n:o 577/18.3.1966 Nicosia, T25098/2, SArk
- 401 Kuosa T, Kuvateksti s. 224
- 402 YKSK 24:n toimintakertomus, n:o 6/22.5.1976 Nicosia, T 25098/6, SArk
- 403 Ilmoitus Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta, Ilmoitus 11,
n:o 4204/21.12.1964, T25098/2, SArk
- 404 Kuosa T, s. 223
- 405 YK-tsto:n Ilmoitus 11 Suomen Kyproksella olevan valvontajoukon toiminnasta,
n:o 4204/21.12.1964 Helsinki, T25098/2, SArk
- 406 YKSP 3:n Ilmoitus 20.11.1965 Helsinki, T25098/2, SArk
- 407 YKSP 2:n komentajan toimintakertomuksen liite 2, T25098/2, SArk
- 408 YKSP 5:n Tilannekatsaus 16/17.9.1966 Nicosia, T25098/3, SArk
- 409 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 6, n:o 460/9.10.1976, T25098/6, SArk
- 410 Kuosa T, s. 238
- 411 YKSP 24:n Toimintakertomus, n:o 6/22.5.1975 Nicosia, T25098/6, SArk
- 412 YKSP 25:n Kuukausikatsaus 3, n:o 211/12.7.1976 Nicosia, T25098/6, SArk
- 413 Kuosa T, s. 236
- 414 Kuosa T, s. 212
- 415 Kuosa T, s. 231
- 416 YKSP 12:n Tilannekatsaus X/69, 10.11.1969 Nicosia, T25098/3, SArk
- 417 Kertomus YKSP 19:n toiminnasta, n:o 20/ .5.1973 Nicosia, T25098/4, SArk
- 418 YKSP 23:n Toimintakertomus, n:o 58/23.11.1975 Nicosia, T25098/6, SArk

LÄHTEET

1. JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

1.1 Sota-arkisto (SArk)

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSK 1-2 1956–57, T 25098/1

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 1-4: Tilanneilmoituksia YKSP 1-2 ja toimintakertomuksia YKSP 2-4 1964–66, T 25098/2

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 5-14: Tilanneilmoituksia ja –katsauksia 1966–1971, T 25098/3

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 18–21: Toimintakertomuksia, kuukausikatsauksia ja tilannekatsauksia 1972–74, T 25098/4

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 20 ja YKSP 23: Operaatiokäskyt huhtikuussa 1974 ja elokuussa 1975, T 25098/5

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 22–27: Kuukausikatsauksia ja toimintakertomuksia 1974–77, T 25098/6

Puolustusministeriö YK-toimisto, UNFICYP: YK:n pääsihteerin raportteja 1964–1970, T 25098/9

Puolustusministeriö YK-toimisto, UNFICYP: YK:n pääsihteerin raportteja 1972–1989, T 25098/10

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 3-26 ja HQ UNFICYP: Sekalaista 1964–76, T 25098/11

Puolustusministeriö YK-toimisto, UNMOGIP, UBFICYP, YKSP, YKSO, YKSL ja Libanon, YKSV: Sekalaista 1966–88, T 25098/40

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 1-4: Päiväkäskyjä 64–66, T 25098/55

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 5-10: Päiväkäskeyä 66–69, T 25098/56

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 11–18: Päiväkäskeyä 69–73, T 25098/57

Puolustusministeriö YK-toimisto, YKSP 19–27: Päiväkäskeyä 73–77, T 25098/56

Puolustusministeriö YK-toimisto, Valmiusjoukko suunnitelma sekä YKSP:n perustaminen 1963–64, T 25098/90

Puolustusministeriö YK-toimisto, Valmiusjoukko suunnitelma 1964–84, T 25098/92

Suez toimikunta, Henkilöstövahvuudet ja materiaaliluetteloita 1956, T 23182/B1

Suez toimikunta, Kokous- ja kuulustelupöytäkirjoja 1956–1958, T 23182/C1

Suez toimikunta, Kirjeistö 1956–1958, T 23182/F1

Suez toimikunta, Sähkösanomia 1956–1958, T 23182/J1

PE:n YK-toimisto, Kirjeäljennökset 1963–1965, T 21850/Da1

PE:n YK-toimisto, Kirjeäljennökset 1966–1968, T 21850/Da2

PE:n YK-toimisto, Suomen YK-pataljoona 1, T 21850/Ea1

PE:n YK-toimisto, Suomen YK-pataljoona, T 21850/Eb4

PE:n YK-toimisto (Tsto) Suomen Pataljoona, Tilannekatsaukset 1964–1967, T 21851/Eb1

YK:n Suomen Komppania 1956–1957, Kirjeenvaihtokirjoja, T 18797/A

YK:n Suomen Komppania 1956–1957, T 18797/F1

Yhdistyneiden Kansakuntien Suomen Komppania, Luetteloita, T 19740/27

YK:n Suomen Pataljoona, YKSP 14, Kirjelmäryhmät 1-22 (htsto), T 22258/F18

YK:n Suomen Pataljoona, YKSP 16, Kirjelmäryhmät 1-6, 11–13, 15, 17–23 (htsto),
T 22258/F22

1.2 Yksityiskokoelma

A.E. Martolan kokoelma Pk 1440

2. JULKAISTUT LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Alahonko, Seppo: CEASE-FIRE YK-Koulutuskeskus 1969 - 1999, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1999.

Haaksalo, Magnus: YK:n valvontajoukkojen toiminta Egyptissä v. 1956–57. Sotilasai-
kakausslehti n:o 2, 1961

Haaksiala, Jukka: Suomalaisen osallistuminen YK:n rauhanturvatoimintaan ja siitä
saadut kokemukset. Sotakorkeakoulun diplomityö. Sotakorkeakoulu. Helsinki 1989.

Hinkkalla, Marjatta - Yrjölä, Vesa: Suomalainen Rauhanturvatyö 40 Vuotta,
Karisto Oy Hämeenlinna 1996.

Hirvijärvi Sirkka - Remes Pirkko - Sajavaara Paula; Tutki ja Kirjoita, Tammer-Paino
Oy, Tampere 1998.

Kekäle, Petri: Sinibaretista Sinikypärään, Gummerus Kirjapaino Oy,
Jyväskylä 1996.

Kettinen, Uolevi: Eräitä havaintoja ja kokemuksia yhdistyneitten kansakuntien Suo-
men komppanian toiminnasta Keski-idässä. Sotilasaikakausslehti n:o 2, 1958.

Kiljunen, Kimmo: Suomalaisena YK:ssa, Gummerus Kirjapaino Oy 1994.

Kronlund, Jarl - Valla, Juha: Suomi Rauhanturvaajana, WSOY:n graafiset laitokset, Porvoo 1996.

Kullberg, Rolf: YK-huoltojärjestelmän kehitys ja tulevaisuudennäkymät. Huoltoesiupseerikurssin tutkielma. Huoltokoulutuskeskus. Lahti 1991.

Laine, Aulis - Jokihaara, Martti - Seppänen, Uuno - Ahlgren, Marjatta, Suomalaiset Sinibaretit 1 ja 2, Kotimaankirja, Mikkeli 1983 ja 1992.

Lappalainen, Jussi T: Haluatko historiankirjoittajaksi?, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002.

Norkola Kari: Piirteitä Suomen osuuden kehityksestä YK:n rauhanturvatehtävissä. Jalkaväen vuosikirja v.1969–1970.

Norkola, Kari: Suomalaiset YK:n rauhanturvatehtävissä Suomalaiset Sinibaretit, Forssa 1973

Palmu, Pentti: ”Tuli Lakkaa”, Pakilan Kirjapaino Oy, Helsinki 1984

Pihkala, E: Suomen YK-pataljoona 1 Kyproksella. Jalkaväen vuosikirja v. 1965–1966.

Siilasvuo, Ensio: Rauhan asialla Lähi-idässä, Otava, Keuruu 1987.

Tikkanen, Teuvo: Monoissa Suezille 30 vuotta YKSK:sta. Sotilasaikakauslehti n:o 12, 1986

United Nations; The Blue Helmets A Review of United Nations Peace-keeping, New York 1985.

United Nations; The Blue Helmets A Review of United Nations Peace-keeping, New York 1990

United Nations; The Blue Helmets A Review of United Peace-keeping, New York 1996.

Uusi Suomi 15.5.1957, Sotaväsymystä Suezin komppaniassa

Viinikainen, Esko: Suomalaisten rauhanturvajoukkojen materiaalityönnöistä saatut kokemukset ja niiden hyväksikäyttö puolustusvoimissa. Sotakorkeakoulun diplomityö. Sotakorkeakoulu. Helsinki 1979.

3. HAASTATTELUT

Laukkanen, Väinö, jääkäri, autonkuljettaja/huoltomies, YKSK 1 1956–1957. Suomalaisen rauhanturvajoukon huolto Suezillä 1956–1957 ja Kyproksella 1964–1977. 30.6.2005. Ääninauha tekijän hallussa.

Valkama, Markku, kersantti, kuljetusaliupseeri, YKSP 18–20 1972–1974. Suomalaisen rauhanturvajoukon huolto Suezillä 1956–1957 ja Kyproksella 1964–1977. 5.1.2006. Ääninauha tekijän hallussa.

4. MUUT LÄHTEET

<http://www.unficy.org/Maps/maps.htm> >.20.1.2006

<http://www.un.org/Depts/dpko/missions/unficy/>

LIITTEET

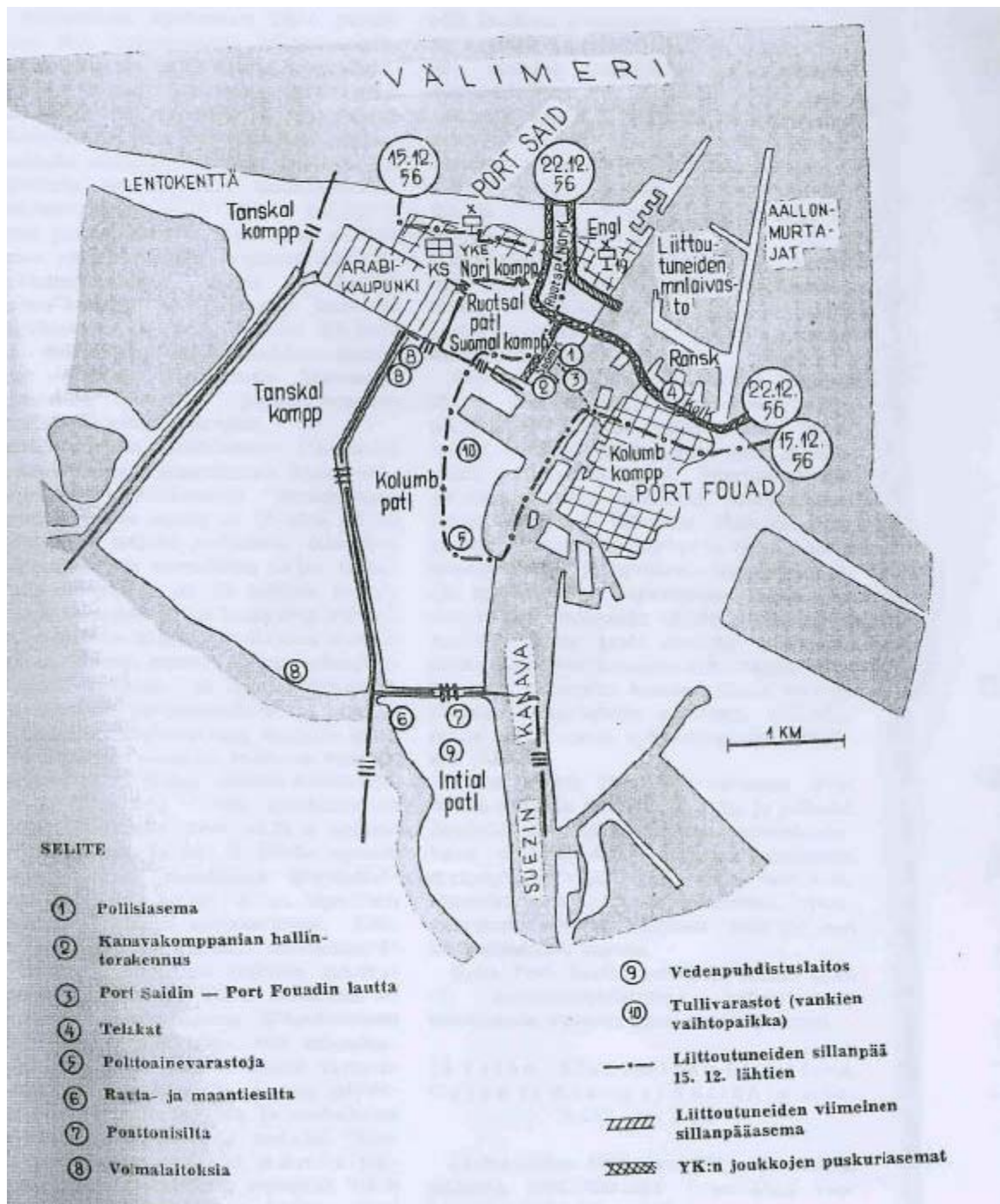
- Liite 1 YK:n joukkojen toiminta Port Saidissa marras-joulukuussa 1956
- Liite 2 Yhdistyneiden kansakuntien Suomen Komppania Lähi-idässä v. 1956 –
1957
- Liite 3 YKSP 3:n ryhmitysalue 1965
- Liite 4 YKSP 23:n ryhmitysalue 1975

LIITTEET:

Kadetti Heikki Kuulan Pro gradun

Liite 1

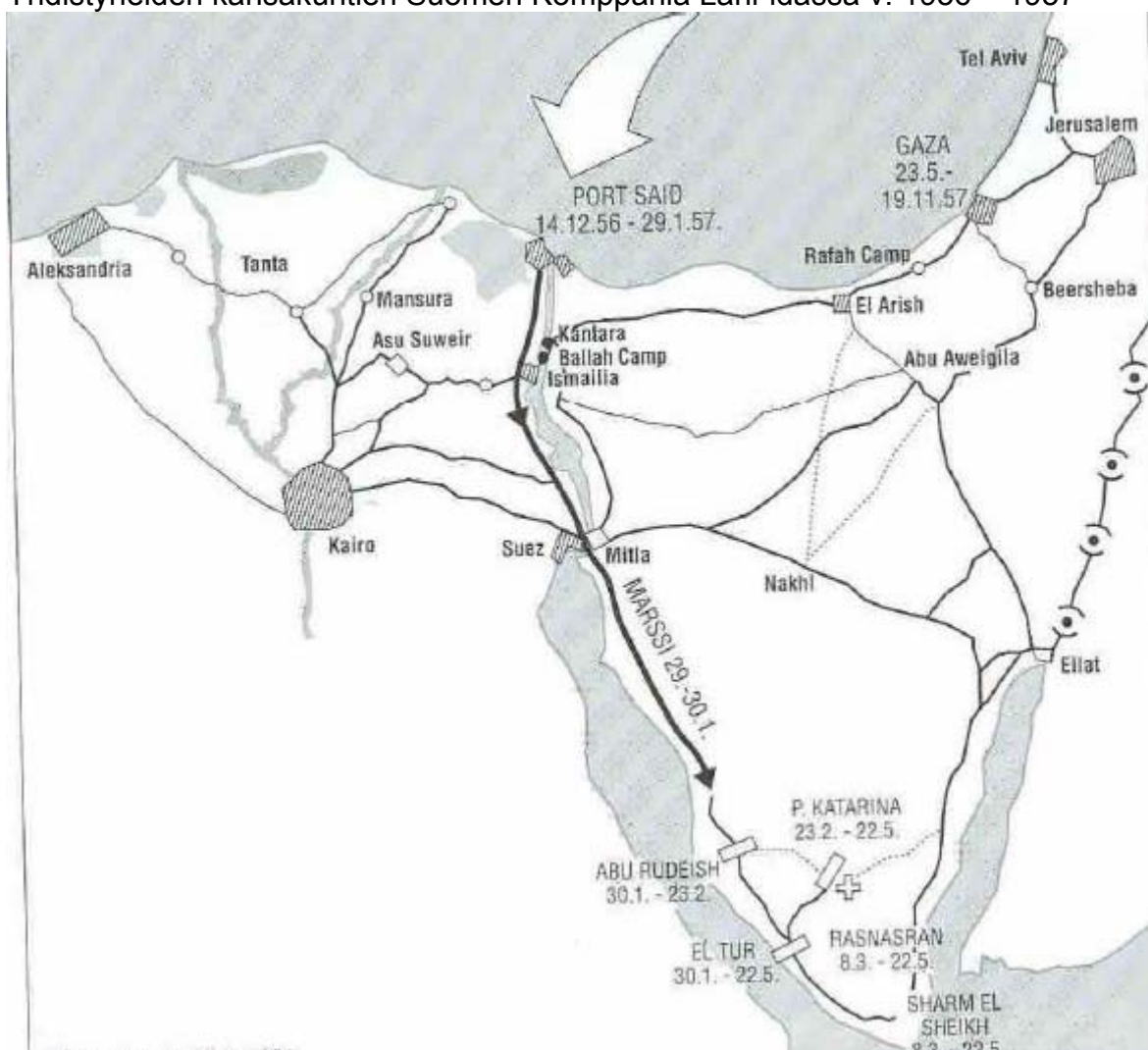
YK:n joukkojen toiminta Port Saidissa marras-joulukuussa 1956

Lähde:

Haaksalo, Magnus: YK:n valvontajoukkojen toiminta Egyptissä v. 1956–57.
Sotilasaikakauslehti n:o 2, 1961, s. 65

Yhdistyneiden kansakuntien Suomen Komppania Lähi-idässä v. 1956 – 1957

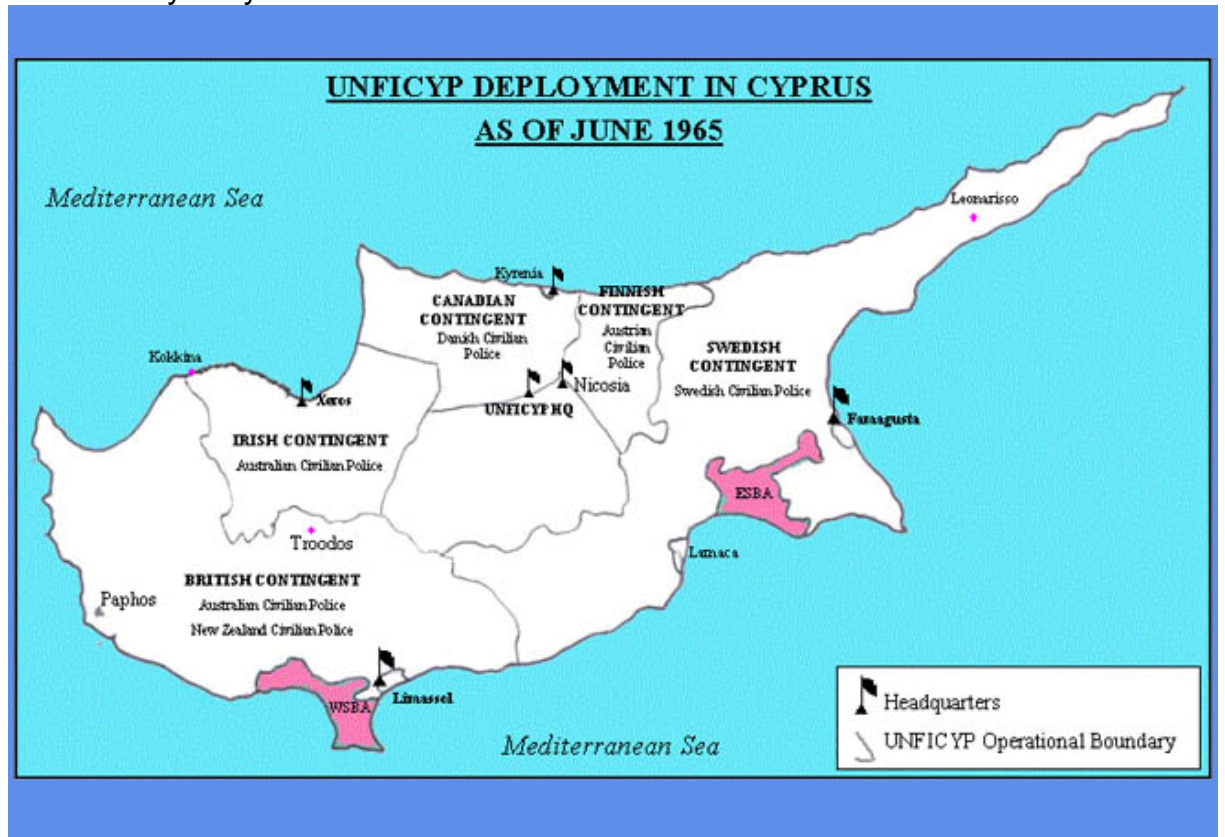
Lähde:

Norkola, Kari: Suomalaiset Sinibaretit, Forssa 1973, s. 13

Kadetti Heikki Kuulan Pro gradun

Liite 3

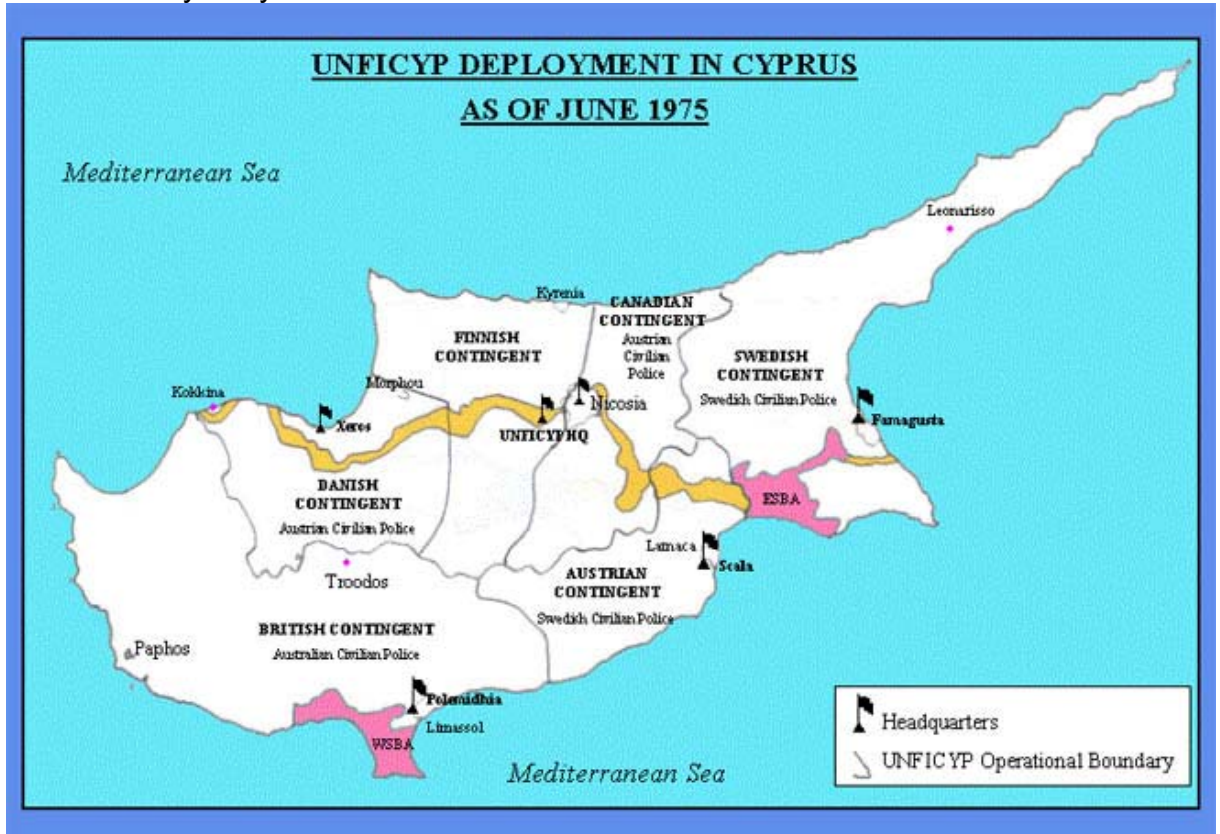
YKSP 3:n ryhmitysalue

Lähde: www.unficy.org/Maps/maps.htm

Kadetti Heikki Kuulan Pro gradun

Liite 4

YKSP 23:n ryhmitysalue

Lähde: www.unficy.org/Maps/maps.htm